

Xujun xi y'ét'a Mateo én nda tsuhu Jesucristo

*Kui xu'bi ntje xi y'aha ra Jesucristo
(Lc. 3:23-38)*

¹ Ei tjít'a ntjehe Jesucristo. Ntjehe David nibaha ra ko ntjehe Abraham nibaha ra.

² Abraham kama na'mihí Isaac. Isaac kama na'mihí Jacob. Jacob kama na'mihí Juda ko já nts'e. ³ Juda kama na'mihí Fares ko Zera, ko Tamar kama naaha. Fares kama na'mihí Esrom. Esrom kama na'mihí Aram. ⁴ Aram kama na'mihí Aminadab. Aminadab kama na'mihí Naason. Naason kama na'mihí Salmon. ⁵ Salmon kama na'mihí Booz, ko Rahab kama naaha. Booz kama na'mihí Obed, ko Rut kama naaha. Obed kama na'mihí Isai. ⁶ Isai kama na'mihí nda rei David. David kama na'mihí Salomon, ko chjuúhun Urias kama naaha.

⁷ Salomon kama na'mihí Roboam. Roboam kama na'mihí Abias. Abias kama na'mihí Asa. ⁸ Asa kama na'mihí Josafat. Josafat kama na'mihí Joram. Joram kama na'mihí Uzias. ⁹ Uzias kama na'mihí Jotam. Jotam kama na'mihí Acáz. Acáz kama na'mihí Ezekias. ¹⁰ Ezekias kama na'mihí Manases. Manases kama na'mihí Amon. Amon kama na'mihí Josias. ¹¹ Josias kama na'mihí Jeconias ko já nts'e. Kui xi tjíntu nistjin nga ngjinijé xuta Israel Babilonia.

¹² Askahan nk'ie nga ja ngjinijé xuta Israel Babilonia, Jeconias kama na'mihí Salatiel. Salatiel

kama na'mih_i Zorobabel. ¹³ Zorobabel kama na'mih_i Abiud. Abiud kama na'mih_i Eliakim. Eliakim kama na'mih_i Azor. ¹⁴ Azor kama na'mih_i Sadoc. Sadoc kama na'mih_i Akim. Akim kama na'mih_i Eliud. ¹⁵ Eliud kama na'mih_i Eleazar. Eleazar kama na'mih_i Matan. Matan kama na'mih_i Jacob. ¹⁶ Jacob kama na'mih_i Kuse. Kuse xi x'ih_in Mari_a, k_o Mari_a xi na_ha Jesu. Jesu xi 'mih_i Cristo.

¹⁷ B'a ts'ín j'aha te ñju tík_já ntj_e chá xi nibah_a ra Abraham santaha David. Askahan ta te ñjuhú tík_já ntj_e chá j'a ngáha santa nkúhu nga ngjinijé xut_a Israel Babilon_ia. K_o askahan nk'ie nga ja ngjinijé xut_a Israel Babilon_ia, ta te ñjuhú tík_já ntj_e chá j'a ngáha santa nkúhu nga j'ai tsin xi Cristo.

*B'i ts'ín kik'inyaha Jose nga Jesucristo tsín
(Lc. 2:1-7)*

¹⁸ B'i kama nga tsín Jesucristo. Mari_a xi kama na_ha Jesu, kui xi ja tjíndakoh_o nga kuixanko Kuse. Tunga kintehe ní nga k'úéntuko xinkjín, tu ntíhí kik'a Mari_a, ntí xi kitsjáha Espiritu Santo. ¹⁹ K_o Kuse xi kama x'ih_in, kui xi nku nda xi je tjíya animah_a k_o najmi mjehe nga k'uéchjit'ain Mari_a. Kui nga kama mjehe ra nga jyukj'i k'uéjñaha.

²⁰ Tunga askahán ni nga ja kits'ínnkjink'un Kuse ni xu'bi, nku ntítsjehe Ntíaná tsakúchjih_i yjoh_o nga nijñá ján k_o b'a kitsúhu:

—Ji Kuse xi ntjeh_e David, najmi tu binkjuin nga n'ekjáin saha r_i Mari_a xi ja tjíndakoh_i nga kuinchjunkoh_i. At'aha ntí xi y'a Espiritu Santo kitsjáha. ²¹ Nku ntíx'ín tsíhin k_o Jesu t'et'aih_i ntíy_e, at'aha kui xi ts'ín ndaíh_i ngatitsuhun xut_a xi ts'e nga ts'íink'anki.

22 B'a kama ngayjee ni xu'bi tu xi tsitjusun en xi kitsu Ntiana nga kits'inkinchja nda profeta:

23 Takjin xunkuu k'ua nku nti.

Nku ntix'in tsihin ko Emanuel k'uin ntiu.

Kui j'ain xi tsuhu ra: Ntiana tijnajinna.

24 Nk'ie nga j'aha Kuse nga kik'ai chinihi, as'ai kits'in xi nku nga kitsuhu ntitsjehe Ntiana. Kits'inkjaih'in nga Maria kama chjuuhun. 25 Tunga najmi kits'inkoho santa nkuhu nga kitsin ntiu, ko kitsja j'ahin nga Jesu k'uin.

2

B'i ts'in j'aisehe ja nkjink'uun nti Jesu

1 Belen kitsin Jesu, nanki xi tijnajih'in ante Judea, nistjin nga tjih'in xa nda rej Herode. Kui nistjiun j'ai nanki Jerusalen ja nkjink'un xi nibaha xi ma tjuhu ts'iu 2 ko b'a incha kitsu nga kingjajaiya:

—¿Ma tijna nda reih'i xuta xi ntje judio tjehen ra xi ja kitsiun? At'aha santaha jan anteni ma xi tjehen tju ts'iu, kiyaj niñu xi ts'e ko kjuai n'etsjoihi ntiu.

3 Nk'ie nga kint'e nda rej Herode ni xu'bi, tu ni xi kis'entaha ra ko ta kis'entaha ra ngayjee xuta nanki Jerusalen. 4 As'ai kinchja njaha nda rej ngatentee ja na'mi k'aku ko ja chjine'ehen kjuatexumoo. Kingjajayah ma xi tjehen tsin xi Cristo. 5 B'a incha kitsu joo:

—Xi tjehen Belen, nanki xi tijnajih'in ante Judea. At'aha b'a ts'in y'et'a ehen Ntiana nda profeta:

6 Maha Belen, nanki xi tijnajih'in ante xi ts'e xuta Juda,
najmi kui xi 'yun ichi sa ajih'in ja tijaha xuta Juda.

At'aha yo stjugin nku nda tjíxá
kui xi kúnnta xuta ts'an xi xuta Israel.

⁷ As'ai Herode kinchja 'maha já nkjink'uun ko kingjásjaiya ch'ich'ihin mí nįstjihin kama chji niñuu. ⁸ Nga ja kama, as'ai kits'ínkji nanki Belen nga b'a kitsúhu jóo:

—Tankiún ko chasjaiya sisiun ntíu. Nk'ie nga sakúsjainuu, t'inya ngáhanú tu xi ko an kfin ts'intsoho ra.

⁹ Nk'ie nga ja tsasinñju já nkjink'uun én xi kitsú nda rej, incha kits'ín ngáha nįyá. Ko niñu xi kikie antehé má xi tjeheh tju ts'íu, tu nku tjeheh títjuhún ra santa nkúhu nga tsichu sasin'yún má kjijña ntíu.

¹⁰ Nk'ie nga kikie ngáha jóo niñuu, tu ni xí tsjohó kamaha. ¹¹ Incha jas'en ni'yoó ko kikie ntíu ko Maria xi naaha maha. Tsinchakúnch'int'aha ntíu nga kits'intsoho. As'ai kikjex'á kaxaha ko kitsjáha ntíu ni xi incha y'a. Kitsjáha toonsine, ko ni xi sinjne xi 'mi incienso, ko ni xi sinjne xi 'mi mirra.

¹² As'ai kik'óya ngáha já nkjink'uun antehé. Kj'ai nįyá incha jakj'á, at'aha kik'inya títjuhún nga niñjá ján nga najmi ta tjihin nga kj'uaaha má tįña Herode.

Xi cháha Jesu b'i ts'ín ngjikoho ante Egipto

¹³ Askahan nga ja ngji já nkjink'uun, nku ntítsjehe Ntíaná tsakúchjhi yjoho Kuse nga nijña ján ko b'i kitsúhu:

—Tisintjein, chjúbéi ntíu ko naaha. Ante Egipto tiyúko. Yo tinchin santa nkúhu nga xinya kixi ngáhara. At'aha Herode kuangisjai ntíu tu xi ts'ínk'ieheh.

¹⁴ As'ai tsisintjen Kuse, jakj'á ntíu ko naaha ntíu ko tsitjuko jyún nga ngji Egipto. ¹⁵ Yo y'ejna

santa nkúhu nga k'ien Herode. B'a kama tu xi tsitjusuhun éhen Ntíaná xi kits'ínkinchjaha nda profeta: “Egipto kinchjaha ra Ntína.”

B'i ts'in kits'ink'ien Herode ntí xiu

¹⁶ Nk'ie nga kamankjihin Herode nga najmi kits'intjusun já nkjink'uun ni xi kitsúhu, tu xí kjahán kamaha. Kitsjá kjuá nga n'ek'ien ngatentee ntíx'in xi tjin Belen ko xi tjin andai nantio. Kits'ink'ien ngatentee xi tjihin santaha jo nú, at'aha kik'axki nistjin xi kitsú já nkjink'uun nga kieke niñuu.

¹⁷ B'a ts'in tsitjusuhun éhen Ntíaná xi y'et'a nda profeta Jeremia:

¹⁸ Kinu'yá nanki Rama nku nta,
tjin xi tikjintáya ko tu xí uhún tibehe.
Kui xi Rakel xi tikjintát'a ntíhi.

Najmi ta mjehe ra n'ek'íéjyu at'aha ja k'ien ntíhi.

Xi cháha Jesu b'i ts'in ngjikoḥo nanki Nazaret

¹⁹ Askahan nga k'ien Herode, nk'ie nga tijná sa Kuse Egipto, nku ntítsjehe Ntíaná tsakúchjihí yjoho nga nijná ján ko b'i kitsúhu:

²⁰ —Tisintjein, chjúbéí ntíu ko naaha. T'inko ngáhani má tjintu xuta xi ntje Israel tjeḥen ra. At'aha ja jesun já xi mjehe ts'íink'ien ntíu.

²¹ As'ai tsisintjen Kuse, jak'á ntíu ko naaha ntíu ko niba ngáha má tjintu xuta Israel. ²² Kitsankjún nga ngjuai ante Judea at'aha kint'é én nga Arkelao tibatéxuma yo anteḥe Herode xi kama na'mihí. Tunga kik'ai chini títjuhún ra xi má nga kik'inyaha nga ante Galilea ngjuai.

²³ As'ai ngjik'iejña nanki xi 'mi Nazaret. B'a kama tu xi tsitjusuhun éhen Ntíaná xi kinchja já profeta, nga nku nda xi nibáha Nazaret k'úin Jesu.

3

B'i ts'in y'énjímí Jua Bautista

(Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ Kui nistjin ján j'aik'iénjímí Jua Bautista ante kixi xi tjin ante Judea. ² B'i kitsú nga y'énjímí:

—Tankinchj'aha ruu animanuu, at'aha ja 'yún tiña tíñanuu Ntíaná nga tibatéxumanuu nd'ai.

³ Jua kinchjanijmíyaha nda profeta Isaiá nk'ie nga b'i ts'in y'ét'a:

Tínu'yá ntaha nku nda xi tíkjintáya ante kixiu:

“T'endo niyáha Ntíaná. Tjen naxuu niyáha.”

⁴ Nk'ie nga y'ejña Jua, najyun xi kamandakoho ntsjaha chu camello bja ko nku tjabaxín b'ékjá. Chjuba ko ntsjényá kjine. ⁵ Tsitju xuta nanki Jerusalen ko ngayjee xuta xi tjin ante Judea ko andai ntáje Jordan nga j'aisehe Jua. ⁶ Incha kisaténtájin ntáje Jordan nk'ie nga kits'ínkie yjoho nga tíhín ngatitsun.

⁷ Nk'ie nga kkie Jua nga nkjin já fariseo ko já saduseo tíncha f'ai nga mjehe nga saténtá, as'ai b'i kitsúhu:

—Já ch'onk'un xi b'a k'un! ¿Yá xi b'a kitsúnuu nga kuiyúhuu kjuakjahan Ntíaná xi ja tjen tiña?

⁸ Tu sahá n'oo ni xi kuakúchji nga ja tsankinchj'aha ruu animanuu. ⁹ Najmi tu yjonuu ch'anachohoo: “Ntjehe Abraham ná”, tsa kuixiún. At'aha an b'a tíxinnuu nga santaha kui ndjiói Ntíaná kama ts'ín ma ntjehe Abraham. ¹⁰ Ja tíña nda icho nd'ai nga

kuate kjamaha yoo. Kui nga ngayjee ya xi najmi nda tu xi tsjaha, kui xi stisun ko chjanikj'ajin ajin nd'iu.

¹¹ 'An ntánijua tibatentakohonu tu xi kuakínchj'aha ruu animanu. Tunga xi nibaha askahan nga an 'yún nk'a tjen sa, xi ndahachi najmi tsuhuna tsa kfinkohó ntéhe. Kui xi Espiritu Santo ko nd'í kuaténtakohonu. ¹² Kui xi nkú joyaha nda xi ts'in chuhun tuniñu. Ja kjiya ntsja ya xi ts'in chunkohó ra tuniñuhu, tu xi ts'iínkj'a t'axihin tuniñu ko xin ts'iínkj'a tjabaha. As'ai kj'uatjo tuniñu ni'ya njihí ko k'ueti tjabaha ajin nd'í xi najmi ta kamaha ra kuayayaha.

B'i ts'in kisaténta Jesu

(Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22)

¹³ As'ai tsitju Jesu ante Galilea. Ntáje Jordan j'aisehe Jua tu xi kuaténtaha ra. ¹⁴ Tunga najmi tít'sín yuhú Jua nga tjuhun. B'i kitsúhu Jesu:

—Ji ní xi tjihin nga kuatentáni. ¿Nkú tjihin ra nga an tinibásehení nga kuatentáhara?

¹⁵ Tunga b'ihí kitsú Jesu:

—N'e yi nd'ai, at'aha nda tjin nga n'etjusaán ngatentee ni xi mjehe Ntjaná.

As'ai kits'in yu Jua. ¹⁶ Nk'ie nga ja kisaténta Jesu, as'ai tsitjujin ntánijuo ko tu tsix'áhá nk'a ján ko kkie Jesu Espirituhu Ntjaná xi nkú joyaha nku chutuju nga nibajennehe. ¹⁷ As'ai kinu'yá nk'a ján nku nta xi b'a kitsú:

—Kui xu'bi xi Ntina. 'Yún tjona. Tsjo nkjún mana Ntina.

4

B'i ts'ín kits'ín nganahá Jesu ndanindoo
(Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13)

¹ As'ai Espiritu Santo ngjiko t'axíhin Jesu ante kixiu tu xi kjút'ayák'uhun ra ndanindoo. ² Yo y'ejña kjintía yachán nistjin ko yachán nistjen. Askahan kama bjoho. ³ As'ai ndanindoo j'ai kjut'ayák'uhun nga b'i kitsúhu:

—Tsa kjuaxi nga ji xi Ntíhi Ntíaná, b'a t'ihin ndjioi nga ninkuan katuma.

⁴ B'i kitsú Jesu:

—B'i títsu xujun éhen Ntíaná: “Najmi nku tutu ninkuan xi ts'ín nga b'entu tik'un xuta. Ko ní ngayjee éhen Ntíaná machéhen xuta.”

⁵ As'ai ndanindoo ngjiko Jesu nanki Jerusalem. Kits'ín s'esun má 'yún nk'aha ninku ⁶ ko b'a kitsúhu:

—Tsa kjuaxi nga ji xi Ntíhi Ntíaná, chjanikj'anki yjohi. At'aha b'a títsu xujun éhen Ntíaná: Ntíaná k'uéxá ntítsjehe xi má nga kúhin. Kjésintjenya ntsjahi tu xi ndaha nku ndjio najmi saténkihi tsukui.

⁷ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Ko b'i ta ts'ín tjít'a éhen Ntíaná: “Najmi tu ji chjut'ayák'uin Ntíaná, kui xi Ntíahi maha.”

⁸ As'ai tu sa nkuhú asunntu tjenki xi 'yún nk'a ngjiko ngáha ndanindoo. Yo tsakúyjehe má batéxuma já rei xi tjin asunntee ko kjuachánka xi tjihin nga nkúnkú ⁹ ko b'a kitsúhu:

—Ts'inkjas'ehen ngatentee ni xu'bi tsa kuisinkúnch'int'aní nga chankjúní.

¹⁰ B'i kitsú Jesu:

—T'in t'axínní, Satana. At'ahá b'a ts'ín t'jít'a éhen Nt'ianá: “Chankjúin Nt'ianá, kui xi Nt'iahí maha kō nkuhú kui kúinú'yá'éhín.”

¹¹ As'ai ngji t'axín ndanindoo nga y'éjña suba Jesu, kō incha j'ai ntítsjehe Nt'ianá nga j'aisinkohō.

*B'i ts'ín kik'atuts'ihín xáha Jesu
(Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15)*

¹² Nk'ie nga kint'é én Jesu nga kjiya'yún Jua, ngji ante Galilea. ¹³ Tsitju nanki Nazaret nga ngjik'iejña Capernaum, nanki xi tijná andai ntáchak'uun xi tjehe má nga y'entu xutá xi y'ahá rá ntje chá Zabulon kō xi y'ahá rá ntje chá Neftali.

¹⁴ B'a kama tu xi tsitjusuhun éhen Nt'ianá xi y'ét'a nda profeta Isaiá nga b'i kitsú:

¹⁵ Antehé xutá xi y'ahá rá Zabulon kō antehé xutá xi y'ahá rá Neftali, ante xi tiña maha andai ntáchak'uun, ngabantá ntáje Jordan,

Galilea má nga tá tjíntu xutá xi najmi ntje Israel y'ahá rá.

¹⁶ Xi tjíntu má jyuun ja kikié nku nd'í chánka.

Xi tjíntu má tjeñ nk'íéhen ngabayoo ja kitsjehen nku nd'í.

¹⁷ Kui nistjiun kik'atuts'ihín Jesu nga y'énijmí. B'i kitsú nga kinchjako xutá:

—Tankínchj'ahá ruu animanuu, at'ahá ja 'yún tiña tijnánuu Nt'ianá nga tíbatéxumanuu nd'ai.

*B'i ts'ín kinchjaha Jesu já ni'yakuyá xi tjuhun
(Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11)*

¹⁸ Nk'ie nga tsú'ba Jesu andai ntáchak'un Galilea, kikié jo já xi nts'e maha xinkjín. Kui xi Simon xi tá

'mi Pedro ko Andre. Tíincha kjaník'ja na'ya tjiho ajin ntóo, at'aha tji incha tsuba jóo. B'i kitsú Jesu:

¹⁹ —Jun já, tsjénkinú. An ts'ian nga xuta nuboo.

²⁰ Ta kuihi chubó y'entu jóo na'yaha ko kitsjennkíhi Jesu. ²¹ As'ai ngjindju sa ko yo kieke jo já xi ta nts'e maha xinkjín. Kui xi Santiago ko Jua xi jáha Zebedeo. Tjintuyáko tsutsuhu na'mihí nga tíincha b'énda na'yaha. As'ai kinchjaha Jesu jóo. ²² Ta kuihi chubó y'entu jóo tsutsuu ko na'mihí nga kitsjennkíhi Jesu.

B'i ts'in kama ñjakúnehe xuta Jesu

(Lc. 6:17-19)

²³ Kikjatsú'ba Jesu ngayjee ante xi tjin Galilea. Tsakúya aya ni'ya sinagoga xi tjin yo ko y'enijmí én nda tsuhu Ntíaná nga Ntíaná xi batéxuma. Kits'innkíhi tu mí ch'ihín ni xi k'uhun xuta. ²⁴ As'ai ngayjee ante xi tjin ante Siria kichubanijmíyaha Jesu. J'aich'aha ngatentee xuta un xi tjin yo, xi tíneya yjoho nga nkjin tíkjá ch'in xi k'uhun, xi un tíbehe, xi tjintujíhin jánindo, xi tíhin ch'in b'atsé, ko xi najmi ma fi. Kits'innkíhi Jesu ngatentee xuta uun. ²⁵ Kitsjennkíhi Jesu nkjin nkjún xuta xi nibaha ante xi tjin Galilea ko Decapoli, xi nibaha nanki Jerusalem ko ante xi tjin Judea ko xi tjin ngabantá ntáje Jordan.

5

B'i ts'in kitsúya Jesu yá xutaha xi nda tjin ts'e nginkun Ntíaná

(Lc. 6:20-23)

¹ Nk'ie nga kieke Jesu nga tíma ñjakú nkjún xuta, as'ai ngjinji nku asunntu tjenki ko yo y'ejña. Yo

kama ñjat'áha xuta ni'yakuyáha, ² ko b'i kitsú Jesu nga tsakúyaha:

³ —Á b'a nda tjihin ts'e xuta xi najmi tjihin ra kjuanchiná xi tíma 'yún k'un, at'aha kui xi tjintujín má batéxuma Ntíaná.

⁴ 'Á b'a nda tjihin ts'e xuta xi tíkjintáha, at'aha kui xi n'ek'íéjyu.

⁵ 'Á b'a nda tjihin ts'e xuta xi nímakjuaha, at'aha kui xi ts'íínkjáíhín nga kama ts'e t'anankiu.

⁶ 'Á b'a nda tjihin ts'e xuta xi mangimjehe ra nga naxu kamaha, at'aha kui xi naxu kama.

⁷ 'Á b'a nda tjihin ts'e xuta xi ma nímaha ra xuta, at'aha kui xi chase nímaha.

⁸ 'Á b'a nda tjihin ts'e xuta xi je tjiyaha animaha, at'aha kui xi skue Ntíaná.

⁹ 'Á b'a nda tjihin ts'e xuta xi tsjáha kjuajyu má nga tjin kjuachán, at'aha kui xi k'úín ntíhi Ntíaná.

¹⁰ 'Á b'a nda tjihin ts'e xuta xi tín'e unchaha nk'ie nga naxu ts'ín, at'aha kui xi tjintujín má batéxuma Ntíaná.

¹¹ 'Á b'a nda tjihin ts'ajun nk'ie nga ch'on kuitsunu xuta ko nga tsjénnki unkienu ko nga nkjin tíkjá én tsank'á ch'on tsu kuitsunu tu ngat'ana. ¹² Tsjo katumanu ko 'yún tsjo kat'enuu, at'aha 'yún chánka chí xi n'ekjáín ngáha ruu ndjiojmi ján. At'aha b'a ta kin'ehe já profeta xi tjun kis'e nga jun.

B'i ts'ín tsakúyaha Jesu já ni'yakuyáha xá xi tjihin jóo asuntei

(Mr. 9:50; Lc. 14:34-35)

13 'Jun xi nkú joyaha naxaha asunntee. Tunga tsa ndyja nga'yuhun naxo, ¿nkú ts'ín kama ntia ngáha? Nku ni xi najmi chumi ni chjíhi ra kama. Tu ngjuajyahá sa natsin ján ko kuasinnehe xuta.

14 'Jun xi nkú joyaha nd'íhi asunntee. Nku nanki xi tijnasun nku asunntu tjenki najmi ma s'ejña 'ma. 15 Nk'ie nga nd'í b'éti xuta, najmi kinte kaxa b'éjnanki. Tu sa ní b'éjña nk'a tu xi ts'ín ndzjehen ra nd'íu ngatentee xuta xi tjintu ayoo. 16 B'a ts'ín kats'ín ndzjen nd'ínuu nginkun xuta, tu xi skuehe xuta ni xi nda tín'o ko ts'íintsjoho Na'mínuu xi tijná ndjiojmi ján.

B'i ts'ín kinchjanijmíyaha Jesu kjuatéxumaha Ntíaná

17 'Najmi tu b'a ts'ín n'enkjintak'un tsa an jái ts'inndyja kjuatéxumoo ko ni xi tsakúya já profeta. Najmi jái ts'inndyja niu. Jái ts'intjusan níná niu. 18 At'aha kjuaxi ni xi tíxinnuu. Ndaha nku ntu xi tjít'a kjuatéxumoo ndahachí najmi ndyjajihínsén nk'ie nga tijná sa nk'a ján ko t'anankiu. Kuitjusunyje ní.

19 'Kui b'a maha, tsa tjín xi najmi ts'íinchjí ndaha tsa tu nku kjuatéxuma ichí xi tjít'a kjuatéxumoo, ko tsa b'a ts'ín kuakúyaha xuta xi kj'ái, kui xi 'yún ichí kama ngáha má batéxuma Ntíaná. Tunga tsa tjín xi ts'ín xi nkú títsu kjuatéxumoo, ko tsa b'a ts'ín kuakúyaha xuta xi kj'ái, kui xi chánka kama ngáha má batéxuma Ntíaná. 20 At'aha an b'a tíxinnuu. Tjihin nga 'yún naxu n'etjusun so jun ni xi mjehe Ntíaná nga já chjine'éhen kjuatéxumoo ko já fariseo. Tsa najmi b'a n'oo, ndahachí najmi kuintsubajiun má batéxuma Ntíaná.

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga chankjáán xinkíá
(Lc. 12:57-59)

²¹ 'Ja kinu'yó nga b'a kik'ihin xuta xi kis'e nistjin nk'ie: "Najmi tu n'ek'iein. Tsa tjin xi ts'ínk'ien animá, kui xi tjihin nga n'e kjuaha ra." ²² Tunga an b'a tíxinnu nga tu yáhá ni xi ts'ínk'ianko nda nts'e, kui xi tjihin nga n'e kjuaha ra. Tu yáhá ni xi b'a kuitsuhu nda nts'e: "Á b'a nkjún ts'ín stjehenni", kui xi n'e kjuaha nginkun já tjióo. Ko tu yáhá ni xi b'a kuitsuhu nda nts'e: "Á b'a 'yún chinihini ji", kui xi tjeheh ra nd'ihí ngak'ien.

²³ 'Kui b'a maha, tsa tí'bahini chjehi asun naxhan chje ko tsa yo kjuáitsjein nga tinchun chánkoi nda nts'e, ²⁴ tu sahá t'ejñai chjehi ankjín naxhan chje ko t'in chubako nda mahi tjun nda nts'e. As'ai nibák'ai ngáhani chjehi.

²⁵ 'Kitsa t'endakoi xi tífitéjénehi nk'ie nga tjenko sai aya niyóo, tu xi najmi ts'ínkjas'ehen ra ji nda jue. At'aha tsa ts'ínkjas'ehin nginkun nda jue, as'ai nda jue ts'ínkjas'en ngáha ri aya ntsja nda xi kunnta nubayóo ko kui xi ngjuáya'yíhin. ²⁶ Kjuaxi ni xi tíxihin. Najmi kuitjui yo santa nkúhu nga k'úechjýjei toon xi tjehin.

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga chankjáán kjuabixoon

²⁷ 'Ja kinu'yó nga b'a kik'ihin xuta nistjin nk'ie: "Najmi tu biyunéi kjuabixahin." ²⁸ Tunga an b'a tíxinnu nga tu yáhá ni xi kuasehe nku tachjuún nga ngjuásihin, kui xi ajin animaha ja kuakangane kjuabixahan.

²⁹ 'Kui nga tsa tunkuin kixi xi títs'ínkijnejihin ri jé, tu sahá n'esjei ko kjin chjaniyai. At'aha tu sahá nda tjin ngat'a ts'i tsa ndyjat'a nku tíkjá yjonintehi,

tu xi b'a ts'ín najmi chjanikj'ajihin ngak'ien ngayjee yjonintehi. ³⁰ Ko tsa ntsai kixi xi tits'inkijnejihin jé, tu sahá tichákjáí ko kjin chjaniyai. At'aha tu sahá nda tjín ngat'a ts'i tsa ndyjat'a nku tikjá yjonintehi, tu xi b'a ts'ín najmi chjanikj'ajihin ngak'ien ngayjee yjonintehi.

*B'i ts'ín kinchjanijmíyaha Jesu kjuabixoon
(Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lc. 16:18)*

³¹ B'a ta kik'in yaha xuta nistjin nk'ie: “Nda xi k'uéjña chjuúhün, kui xi tjihin nga tsjáha nku xujun xi má nga ja kits'inkje kjuabixahan.” ³² Tunga an b'a tíxinnuu. Tsa nku nda k'uéjña chjuúhün, tsa chjuúhün najmi kik'at'aha, kui ndo tits'ín nga chjuúhün títangane kjuabixoon. Ko tsa k'jáí nda kuixanko ngáha tachjuún xi y'éjñaha x'ihün, kui ndo xi ta títangane ni xi 'mihí kjuabixan.

*B'i ts'ín tsakúya Jesu nga nkjún nga “kate Ntjaná”
kuixián*

³³ Ja kinu'yó nga b'a kik'ihün xuta xi kis'e nistjin nk'ie: “Najmi tu: Kate Ntjaná, bixín tsank'ái. Tu sahá n'etjusuin ni xi tín'ekiei Ntjaná.” ³⁴ Tunga ahán b'a tíxinnuu. Ndahachí najmi tu “kate Ntjaná” bixiún. Najmi tu ndjiojmi ján nungijiun ni xi kuixiún, at'aha yo tjíña Ntjaná nga batéxuma. ³⁵ Ta ndaha najmi tu t'anankiu nungijiun ni xi kuixiún, at'aha Ntjaná batéxumaha. Ta ndaha najmi tu nanki Jerusalen nungijiun ni xi kuixiún, at'aha kui xi nankihí Nda Rej k'aku.

³⁶ Ko ta ndaha najmi tu nintaku nungijiun ni xi kuixiún, at'aha najmi manuu n'ek'óntjaiyo ndaha nku ntsjaku tsa taba ko tsa jma n'ek'íó. ³⁷ Tsa tichasjaiyanuu, “johon” tíxíún tsa b'a tjín ko “najmi”

tixíun tsa najmi b'a tjín. At'aha én xi s'esun saha, kui xi nibáha ra ndanindoo.

*B'i ts'ín tsakúya Jesu nkú n'ekaá xi ch'on títs'ínná
(Lc. 6:29-30)*

³⁸ 'Ja kinu'yó nga b'a kik'ihin xuta nistjin nk'ie: “Xi ch'on ts'ín, n'e ngajoya ngáha ra xi nkú kats'ín. Tsa nku tunkun kats'ín'uhun, a nku tunkun n'e'uhun. Tsa nku ni'yun kats'ín'uhun, a nku ni'yun n'e'uhun.” ³⁹ Tunga ahán b'a tíxinnuu nga tjehenntohoo xi ch'on títs'ínnuu. Tsa tjín xi k'onjin tsa kixihi, tjeihin ko tsa skjúhin. ⁴⁰ Tsa tjín xi mjehe ts'ínkòkjuahi xi má nga kjé'ahi chínkahi, tjeihin ko chínka ntsjahi. ⁴¹ Tsa tjín xi ts'ín kjuayúhun ri nga k'úinkoi ch'áha nku kilomētru tjíhin, tu sahá t'inkoi jo kilomētru tjíhin. ⁴² Tjeihin xi kuankihi tsa mí nihi ko najmi tu xin chasei tsa tjín xi mjehe kuenyahi tsa mí nihi.

*B'i ts'ín tsakúya Jesu nga tjíhin nga n'etjáá xinkíá
(Lc. 6:27-28, 32-36)*

⁴³ 'Ja kinu'yó nga b'a kik'ihin xuta nistjin nk'ie: “N'etjói xuta xinkí ko n'e unchai xuta kontrahi.” ⁴⁴ Tunga ahán b'a tíxinnuu nga tu sahá n'etjói xuta kontrannuu. Tinchíhuu Ntíaná nga nda kats'ínko xi ch'on títsunuu. Nda n'ohoo xi unkienuu. Chubantjo nginkun Ntíaná xi ch'on títs'ínnuu ko xi tjennki unkienuu.

⁴⁵ 'B'a n'oo tu xi b'a ts'ín kamahanu ntíhi Na'minnuu xi tíjña ndjiojmi ján. At'aha kui xi ts'intjuhú ts'íu ngayjee xuta, ndaha tsa xi ch'onk'un ko ndaha tsa xi nda. Ko ts'ínk'aha ts'í ngayjee xuta, ndaha tsa xi naxu ts'ín ko ndaha tsa xi najmi naxu ts'ín. ⁴⁶ At'aha tsa n'etjói xi tjohoo jun, ímí chjíhi xi

kujjnenuu nk'ie? Santaha já xi f'áchjintjai ch'á nga ts'ínxát'aha já Roma b'a ta incha ts'ín. ⁴⁷ Kō tsa tu subahá já nts'o xi súniñohoo, ¿mí ni nda tjíhin xi t'n'o nk'ie? Santaha xuta xi najmi be Ntíaná b'a ta incha ts'ín. ⁴⁸ Katumo xi tjíhin nga kamo. At'aha tsjehé Na'minuu xi tjíña ndjiojmi ján.

6

B'i ts'ín tsakúya Jesu xi nkú ts'ín nda kuintsubaá

¹ Najmi tu nginkun xuta naxu n'esjo yjonuu, tsa tu xi skuehenuu nga naxu t'n'o. At'aha tsa b'a n'oo, najmi chumi ni chjíhi xi tsjánuu Na'minuu xi tjíña ndjiojmi ján.

² Kui b'a maha, nk'ie nga k'uajihini chjehi, najmi tu tjio títjun n'ekjanei, xi nkú ts'ín xuta xi tu tsjohó ra bakúchji xi nkú ts'ín benkjún Ntíaná aya ni'ya sinagoga kō aya niyóo, tu xi nda skuehe ra xuta. Kjuaxi ni xi tixinnuu. Ja tít's'ínkjáihin chjí xi ts'e jóo.

³ Tunga ji, nk'ie nga tí'bai chjehi, najmi tjíhin nga skue ntsa skjúin ni xi tít's'ín ntsa kixi. ⁴ Tu sahá jyuhú kj'i tjein chjehi. Kō kui Na'mihí xi tíbe ni xi 'ma t'n'ei, kui xi tsjáhi chjíhi.

B'i ts'ín tsakúya Jesu xi nkú ts'ín chubakaá Ntíaná (Lc. 11:2-4)

⁵ Nk'ie nga chubakoo Ntíaná, najmi b'a tu n'o xi nkú ts'ín xuta xi tu tsjohó ra bakúchji xi nkú ts'ín benkjún Ntíaná. Kui xi tsjohó bincha ndju aya ni'ya sinagoga kō niyátée nk'ie nga nchjako Ntíaná, tu xi skuehe ra xuta. Kjuaxi ni xi tixinnuu. Ja tít's'ínkjáihin chjí xi ts'e jóo. ⁶ Tunga ji, nk'ie nga chubakoi Ntíaná, títjás'ein aya 'mahí, t'echjái ankjuahí kō chubakoi Na'mihí xi tjíñako subahi má

'moo. Ko kui Na'mih_i xi tíbe ni xi 'ma tíma, kui xi tsjáhi chíh_i.

⁷ 'Nk'ie nga chubakoo Ntíaná, najmi tu n'e chjón én xi najmi tjíhin sin, tsa ta kui ta maha én xi chubo, xi nkú ts'ín xuta xi tjín asunntee. Kui xi b'a maha nga ngjuénñjuhu Ntíaná tu ngat'aha nga 'yún tse tínchja. ⁸ Kui nga najmi b'a tu n'ehenu jun xi nkú nga ts'ín xuta xu'bo. At'aha jahá be títjun Na'minuú ni xi machjénnuú kintehe ni nga kuínchíhuu.

⁹ 'Kui b'a maha, b'i ts'ín chubakohonu Ntíaná: Ji Na'min_i xi tinchin ndjiojmi ján, katenkjúhin xuta.

¹⁰ Tatexuman_i.

Katuma t'anankij_i ni xi mjehi xi nkú nga ta tíma ndjiojmi ján.

¹¹ Tjenni nd'ai nichine xi machjénni.

¹² N'endyjat'an_i ngatitsunni,

xi nkú ts'ín jin ta n'endyjat'aih_i xi ch'on títs'ínni.

¹³ Najmi tu 'bainte_i nga kuinjenejin nga chjút'ayák'unni.

Tu sahá chjúxinni ni xi ch'onk'uun.

At'aha ji xi batexumai,

ko ji xi tjíhin nga'yún,

ko ji xi tjíhin kjuachánka tu nkj'íéhé ni.

B'a tjín.

¹⁴ 'At'aha tsa n'endyjat'ohoo xuta xi ch'on títs'ínnuú, b'a ta ts'ín ts'ínnnyjat'anuu Na'minuú xi tíña ndjiojmi ján. ¹⁵ Tunga tsa najmi n'endyjat'ohoo xuta xi ch'on títs'ínnuú, b'a ta ts'ín Na'minuú najmi ts'ínnnyjat'anuu ngatitsunnuú.

B'i ts'in tsakuya Jesu xi nku ts'in kuintsuba kjintiaa

¹⁶ 'Nk'ie nga kuintsuba kjintio, najmi tu nusin kat'enuu xi nku 'behe xuta xi tu tsjohó ra bakúchji xi nku ts'in benkjún Ntiana. At'aha kui xi ndzjen ts'ink'ie ankjin tu xi skuehe ra xuta nga tjintu kjintia. Kjuaxi ni xi tixinnuu. Ja tits'inkjáhín chji xi ts'e jóo. ¹⁷ Tunga ji, nk'ie nga kuinchun kjintiaí, tu sahá chjújín natí sisin ntsjahi ko tanejin ankjin. ¹⁸ B'a ts'in najmi skuehe xuta nga tinchun kjintiaí. Tu Na'mihi ní xi skue, at'aha kui xi tjíñako subahi má 'moó. Ko kui Na'mihi xi tibe ni xi 'ma tíma, kui xi tsjáhi chjíhi.

B'i ts'in tsakuya Jesu xi nku ts'in s'eyana
(Lc. 12:33-36; 16:13)

¹⁹ Najmi tu ei asunntej n'e nchinái yjohi, má nga ts'inkatsúhún xubíu ni xi tjín ko má nga ma stu ni xi tjín ko má fas'en já ndyjé. ²⁰ Tu sa ní ndjiojmi ján n'e nchinái yjohi, má nga najmi ts'inkatsúhún xubíu ni xi tjín ko má nga najmi ma stu ni xi tjín ko má najmi fas'en já ndyjé. ²¹ B'a tixihin at'aha má nga tjíña kjuanchínáhi, yo ta tjíña animáhi.

²² Tunkuín, kui xi xi nku joyaha nku nd'í xi ts'in ndzjehen yjonintehi. Kui b'a maha, tsa tunkuín fas'en ni xi nda, ngayjee yjonintehi s'e ndzjehen. ²³ Tunga tsa ni xi najmi nda fas'en tunkuín, ngayjee yjonintehi s'e jyuhún. Kui nga tsa ni xi tjíhin nga ts'íin ndzjehen ri tu sahá ts'in jyun, i'yún nkjún jyun má tinchin ma!

²⁴ Ndaha nku nda musu najmi ma ts'inxát'aha jo já ntia. At'aha nku xi ts'íin unkie ko nku xi ts'íintjo, ko a ra ts'íinxát'a sisihin nku ko ch'on ts'in kuasehe

xinkuu. Kui nga najmi kama n'exát'ahá ruu Ntíaná ko kjuanchinóo.

*B'i ts'ín tsakúya Jesu nga Ntíaná kuhun ntíhi
(Lc. 12:22-31)*

²⁵ 'Kui kjuaha nga b'a tíxihinnuu. Najmi tu fantaha ruu yjonuu ni xi machjénnuu, mí nihi xi chinoo ko mí nihi xi s'iu. Ta ndaha najmi tu fantaha ruu yjonuu ni xi machjéhen yjonintenuu, mí najyuhun xi ndyjoo. Nk'ie ní nga kuintsuuboo, kui ní nihi xi 'yún chjíhi ra nga nichinee. Ko yjonintenuu, kui xi 'yún chjíhi ra nga najyuu. ²⁶ Chasoho nise xi tjíma tjen nk'a ján. Najmi b'éntje, najmi b'ékú ko najmi f'átjo ni xi kjine. Tunga Na'minuu xi tíña ndjiojmi ján tsjáha nichine. Ko jun, ¿a najmi 'yúhún chjí so nga nisee? ²⁷ Ko ndaha tsa 'yún kjúántaha ruu yjonuu tu xi sáhanu masen metru, najmi tjín xi nkú ts'ín sáhanu masen metru.

²⁸ '¿Ko á jun fantaha ruu yjonuu najyun xi ndyjahanu? Chase chubayohoo xi nkú ts'ín sá naxú jñóo. Najmi ts'ínxá ko najmi ts'ínnda nachjún. ²⁹ Tunga an b'a tíxinnuu nga ta ndaha nda rej Salomon xi 'yún chánka kama nístjin nk'ie, najmi b'a k'un najyun xi kingja xi nkúhu naxúu. ³⁰ Tsa Ntíaná b'a tsjo ts'ínk'íentu jñá xi chuba ma cháhá, xi nd'ai ma chá ko ndyjunní kuítí, ¿a najmi tu sahá 'yún tsjá sanuu najyun xi ndyjoo jun xi 'yún chjí so nga jñóo? ¡Á b'a 'yún ichí s'ejihinnuu Ntíaná!

³¹ 'Kui b'a maha, najmi tu fantaha ruu yjonuu: “¿Mí nihi xi chineé?” ko “¿Mí nihi xi s'já?” ko “¿Mí najyuhun xi ndyjaá nd'ai?”, tsa kujixún. ³² At'aha ngatentee ni xu'bi bangisjai xuta xi najmi be Ntíaná, tunga jahá be Na'minuu xi tíña ndjiojmi

ján nga machjénnuu ngatentee niu. ³³ Títjun tjehe_nnto nga katatéxumanuu Ntíaná ko n'oo ni xi naxu nginkun, ko b'a ts'ín tu k'uaisuhúnnuu ngayjee ni xu'bi. ³⁴ Najmi tu fantaha ruu yjonuu mí nihi xi kama ndyjunni. Ndyjunni s'e ngáhanuu ante nga kjuánta ngáha ruu yjonuu. At'aha ngayje nistjin y'a kjuasti xi ts'e.

7

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga najmi n'ek'anjiá jé xuta (Lc. 6:37-38, 41-42)

¹ Najmi tu n'ek'anjiu jé xuta xi kj'aí, tu xi najmi ts'ínnijéhenuu Ntíaná. ² At'aha xi nkú nga ts'ín n'ek'anjiu jé xuta xi kj'aí, b'a ta ts'ín ts'ínnijé ngáhanuu Ntíaná. Ko chuba xi n'e chjón nga ch'achuboo, ta kuihi xi k'uachubako ngáhanuu Ntíaná.

³ ¿Nkú ts'ín ji tíchasehe ri stjé xi kjinkihitunkun nda nts'ei nk'ie nga najmi tít'sín ndzjehin yáxu'ba xi kjinki tunkuin? ⁴ Nk'ie nga yáxu'ba kjinki tunkuin, ¿nkú ts'ín b'a k'úihin ri nda nts'ei: “K'ua_intení nga k'uasjénkia stjé xi kjinki tunkuin?” ⁵ Tín'ei ni xi ts'ín xi tu tsjohó ra bakúchji xi nkú ts'ín benkjún Ntíaná ni xi n'ení ní. N'esje mahi tjun yáxu'ba xi kjinki tunkuin, tu xi nda kama ndzjehen ri nga n'esjenki stjé xi kjinki tunkun nda nts'ei.

⁶ Najmi tu 'bohó nañoo ni xi je nginkun Ntíaná ko najmi tu chinko chjanikj'ajihuun ni tsjo k'unnuu, at'aha kuasinne chu ni xi tsjo k'unnuu ko santaha ko jun kjinenuu chu.

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga kuinchú Ntíaná ni xi nda

(Lc. 11:9-13; 6:31)

⁷ Tinchíú, kō Ntíaná tsjánuu. Tinchísjo, kō sakúnuu. N'ekjano ankjuo, kō chjúx'ánuu. ⁸ At'aha ngatentee xi banki ts'ínkjáihin. Xi bangisjai sakúhu. Kō xi ts'ínkjane ankjuo chjux'áha. ⁹ ¿A tjin ajinnuu nku xi tu ndjióhó tsjáha ntíhi nk'ie nga ninkuan kuankihí? ¹⁰ Tsa tjió kuanki ntíhi, ¿a tu yehé tsjáha? ¹¹ Santaha kō jun xi ch'onk'un yo nga 'bohóo ni xi nda ntínuu. ¿A najmi tu sahá Nā'minnuu xi tijná ndjiojmi ján 'yún tsjá saha ni xi nda xuta xi kuankihí?

¹² Kui b'a maha, xi nkú ts'ín mjenuu nga n'enuu, b'a ta n'ohó xuta xi kj'ai. Kuihí niu xi bakúya kjuatéxumoó kō ni xi y'ét'a já profeta.

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga kits'ínchjén nku ankjuá
(Lc. 13:24)

¹³ Titjás'oon ankjuá ntsjíoó. At'aha tayá ankjuá kō tayá niyá xi fi má nga ndyja xuta. 'Yún nkjin xi tijncha fas'en ankjuá xu'bo. ¹⁴ Tunga ntsjyahá ankjuá kō ntsjí niyá xi fi má nga b'entu xuta. Chuba xi tijncha sakúhu ankjuá xu'bo.

B'i ts'ín tsakúya Jesu xi nkú ts'ín yaha ra xuta
(Lc. 6:43-44)

¹⁵ Chúhuun yjonuu já profeta tsank'óo. Kui xi kj'uaí ts'ín nima'kjuá maña yjohó xi nkúhu chutsanka, tunga kjahán tjintuyáha xi nkúhu chu kjan. ¹⁶ Kamankjinnuu nkú k'un jóo nk'ie nga choo ni xi ts'iín. At'aha ni xi ts'ín xuta, kui xi nkú joyaha tu xi bjaha nku yá tu. ¿A jñá na'yáhá xi bjaha tuntsjajé? ¿A yá na'yáhá xi bjaha tu higo?

17 Ngatentee yá xi nda bjaha tu xi nda. Kò yá xi najmi nda bjaha tu xi najmi nda. 18 Nku yá xi nda, najmi ma bjaha tu xi najmi nda. Kò nku yá xi najmi nda, najmi ma bjaha tu xi nda. 19 Kò ngatentee yá xi najmi bjaha tu xi nda, stisún kò s'etí ajin nd'íu. 20 Kui b'a maha, chahanu já profeta tsank'óo nk'ie nga choo tu xi ts'e.

*B'i ts'ín tsakúya Jesu yá xi kjuas'enjin nga Ntíaná xi kuatéxumaha
(Lc. 13:25-27)*

21 'Najmi kjuas'enjin nga Ntíaná xi kuatéxumaha ngatentee xuta xi: "Ji nda maestru, ji nda maestru", títuna. Xi tít'íntjusun ní xi nkú ts'ín mjehe Na'mina xi tíña ndjiojmi ján, kuihí xi kjuas'enjin yo. 22 Nk'ie nga kuichú nistjin nkjin nkjún xi b'a kuítsuna: "Ji Nda Ntia, ji Nda Ntia, ngajohi y'enijmí, ngajohi tsich'onsjeheni jánindoó kò nkjin kjuankjún kin'eí." 23 Tunga an b'a xín ngáha rá xuta xu'bo: "Ndahachí najmi benúu. Tankín t'axínnú jun xi ch'on kin'o."

*B'i ts'ín tsakúya Jesu yá xutaha xi nkjink'un
(Lc. 6:47-49; Mr. 1:22)*

24 'Kui b'a maha, ngatentee xuta xi nt'é éna kò ts'íntjusun, kui xi nkú joyaha nku nda kitikjua xi kits'índasún ni'yaha asun ndjio. 25 As'ai kik'a tsíu, kama 'yún ntáje, kò ntjo kits'ínk'ajni ni'yoó nga mjehe kjaníts'in. Tunga najmi tsijnehé at'aha asun ndjio kamandasún. 26 Tunga ngatentee xuta xi nt'é éna kò najmi ts'íntjusun, kui xi nkú joyaha nku nda chini xi kits'índasún ni'yaha asun tsumíu. 27 As'ai kik'a tsíu, kama 'yún ntáje, kò

ntjo kits'ínk'ajni ni'yoó nga mjehe kjaníts'in. Tsijne ni'yoó nga tsatsunyje.

²⁸ Nk'ie nga ja kamaha Jesu nga b'a kitsú, tu ni xi kama nkjúhún ra ngayjee xuta xi nkú ts'in títakúya.

²⁹ At'aha títakúya xi nkúhu tsa xá tjihin. Najmi b'a ts'in títakúya xi nkú ts'in bakúya já chjine'éhen kjuatéxumoo.

8

B'i ts'in kits'ínkihi Jesu nku nda xi k'uhun ch'in fentujnu

(Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16)

¹ Nk'ie nga j'aijen ngáha Jesu nga nibaha asunntu tjenkiu, nkjin nkjún xuta kitsjennkihi.

² As'ai j'aisehe Jesu nku nda xi k'uhun ch'in fentujnu. Tsasinkúnch'int'aha ko b'i kitsúhu:

—Ji nda maestru, tsa ji xi mjehi, kama n'e jeni nga chjúxinní ch'in xi k'unna.

³ Kingjénne ntsja Jesu nga kits'ínko nda uun ko b'i kitsúhu:

—Mjena. Katuma jei.

Ta kuihi chubo tsitjuxihin ch'ihin ndo.

⁴ As'ai b'i kitsúhu Jesu ndo:

—Ji najmi tu ch'a xi 'miyaihi ni xi kamat'ain. T'ihinkúchjiji yjohi nda na'miu ko tjein chje xi nkú ts'in y'éjña Moise, tu xi skué kixihi xuta nga ja kamanda ngáhani.

B'i ts'in kits'ínkihi Jesu nda musuhu nku nda jun k'aku

(Lc. 7:1-10)

⁵ Nk'ie nga jas'en Jesu nanki Capernaum, as'ai j'aisehe nku nda jun k'aku nga j'ainkihi nku kjuanda. ⁶ B'i kitsúhu:

—Ji nda ntia, nda musuna kjijña un ni'yana. Najmi ta ma ts'in niyáha ko un tíbehe.

⁷ B'i kitsú Jesu:

—Kama kfin ts'innkihi.

⁸ Tunga b'ahá kitsú nda jun k'aku:

—Ji nda ntia, najmi an tsuhuna tsa ni'yana kuitjás'ein. Tu b'a tixín ní nga katumanda nda musuna, ko kamanda ndo ma. ⁹ At'aha xi nkúhu an, tíñana xi batéxumana ko ta tjinna já jun xi batexumaha. Nk'ie nga: “T'in”, xihin nku, as'ai fi. Ko tsa: “Nibái”, xihin kj'ai, as'ai nibá. Ko tsa nku nda musuna: “N'ei kui ni”, xihin, as'ai ts'in.

¹⁰ Nk'ie nga kint'é Jesu én xi kitsú ndo, kama nkjúhun ko b'i kitsúhu xuta xi tjenko:

—Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Ndaha nku xuta xi ntje Israel tjehe ra najmi kjee sakújinna xi b'i ts'in s'ejihin an xi nkú ts'in s'ejihin ndai. ¹¹ Ko b'a tíxinnuu. Nkjin nkjún xuta xi niba tu má xi tjehe ni ko k'úéntut'áko yámixo ntje cháná Abraham ko Isaac ko Jacob má batéxuma Ntianá. ¹² Tunga xuta xi tjehe ra nga kjuas'en kai má batéxuma Ntianá, kui xi ngjuaiya natsin ján má jyuun, ante má nga kjintá xuta ko kuáte ni'yun.

¹³ As'ai ta kinchjako ngáha Jesu nda jun k'aku:

—T'in. Ngandahi katuma xi nkú ts'in kuas'ejihin. Ta kuihi chubo kamanda nda musuhu nda juun.

*B'i ts'in kits'innkihi Jesu na nchi'yaha Pedro
(Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39)*

14 Nk'ie nga jas'en Jesu ni'yaha Pedro, kieke nga ch'in kijijñako na nchí'yaha Pedro. 15 As'ai kits'ínko ntsja tachjún. Kindyjajihin ch'iun ko tsisintjen nga kitsjáha nichine xi tsichusehe.

*B'i ts'ín kits'ínkihi Jesu nkjin xuta un
(Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41)*

16 Nk'ie nga ja kama'ña, j'aich'áha Jesu nkjin nkjún xuta xi tjíntujihin jánindo. Nkuhú tsu'ba én xi kitsú Jesu nga kik'onsje jánindo ko nga kits'ínkihi ngatentee xuta uun. 17 B'a kama tu xi tsitjusuhun éhen Ntíaná xi kitsú nda profeta Isaia: “Kui xi ngjiko kjuá'unná ko jakj'á ch'inná.”

*B'i kitsúhu Jesu já xi mjehe tsjénkihi
(Lc. 9:57-62)*

18 Nk'ie nga kieke Jesu nga nkjin xuta kat-sendáihí ra, b'i kitsú nga mjehe ngjuai ngabantá ntáchak'uun. 19 As'ai j'aik'úhun nku nda chjine'éhen kjuatéxumo ko b'a kitsúhu:

—Ji nda maestru, tsjénkihi tu má xi tje'hén ni nga k'úin.

20 B'i kitsú Jesu:

—Chu xi tjín ngijñóo tjihin tixa ngijo ko nisee tjihin nuba. Tunga Ntíhi Ndax'iun najmi tjihin má nga kama kjuájñasun nintaku.

21 As'ai b'a kitsú nku nda ni'yakuyáha:

—Ji nda maestru, k'ua'intení nga tjun kfínnjayánjia na'mina.

22 B'i kitsú Jesu:

—Tsjénkiní ji. T'ejñaihi xuta xi b'a joyaha tsa ja k'ien nga kandjáyanyi suba xuta k'ien xinkjín.

B'i ts'ín kits'ínk'íéjyu Jesu ntjo ko ntáchak'uun
(Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25)

²³ As'ai jas'en Jesu tsutsuu ko já ni'yakuyáha ta jas'enkohó. ²⁴ Tu nkuhú ntjo xi tu xí 'yúhún kamané nk'ie nga tjenjin ntáchak'uun, santaha íxí kingjá 'mahá ra t'éhen ntóo tsutsuu. Tunga kjifehé Jesu nga b'a tímoo. ²⁵ As'ai já ni'yakuyáha ngji ts'ínkj'áha ko b'a kitsúhu:

—Ji nda maestru, n'ek'ankini! ¡Ja kuayáa ei ni!

²⁶ B'i kitsú Jesu:

—¿Á tábinkjuhunnu? ¡Á b'a 'yún ichi s'ejihinnuu Ntjaná!

As'ai tsisintjen Jesu ko ndjá kinchjako ntjo ko ntáchak'uun nga kits'ínk'íéjyu. As'ai kis'e jyuju.

²⁷ Kama nkjúhun jóo ko b'a kitsúhu xinkjín:

—¿Yá ndaha xu'bi nga santaha ntjo ko ntáchak'uun nt'é'éhen ra?

B'i ts'ín kits'ín ndáhi Jesu jo já xi tjíntujíhin
jánindo

(Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39)

²⁸ Nk'ie nga tsichu Jesu ngabantá ntáchak'uun, nankihi xuta Gadara, as'ai tsitujín tsjóo nga j'aik'úhun Jesu jo já xi tjíntujíhin jánindo. Tu ni xí kjahán jóo, nga santaha najmi ta ch'a ma f'a niyá xu'bo. ²⁹ As'ai incha kikjintáya nga b'i kitsúhu Jesu:

—Ji Jesu, Ntíhi Ntjá nku tutuu, ¿mí nihi xi tjínkoni? ¿A ja kjúáik'aini kjuanima kintehe ni nga kuichú nistjiun?

³⁰ Xi tjehe yó nkjin nkjún chinka tíncha kjine jná. ³¹ Kui nga b'a kitsúhu jánindo nga incha tsankihi Jesu:

—Tsa kuich'onsjeni ei, tu sahá tjennteni nga kuítjás'enjihin chinko.

³² —Tankiún —kitsú Jesu.

As'ai tsitjujihin jóo jánindoó nga incha ngjikjas'enjihin chinko. Tsangatsanka ngatentee chinko nga kikjaníkj'antjai yjoho má nk'antjaihi yo ko tsixuntujín ntáchak'uun. Yo jesunjin ntá.

³³ As'ai incha tsanka já xi tíncha kunntá chinko. Incha j'ai ajin nantio ko kitsúya ngatentee ni xi kamoó ko ni xi kamaha já xi tjíntujihin jánindoó.

³⁴ Tu tsitju tentehé xuta nantio nga nibasehe Jesu. Nk'ie nga j'aisehe, incha tsankihí nga kúitju nankihí jóo.

9

*B'i ts'ín kits'ínnkihí Jesu nku nda xi najmi ma fi
(Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26)*

¹ As'ai jas'en Jesu nku tsutsu nga j'atikjá ntáchak'uun ko tsichu ngáha nankihí. ² Ja kamoó. J'aisehe Jesu já xi y'ang'anki nku nda xi najmi ma fi, xi kjisun nachahan. Nk'ie nga kíkíe Jesu nga s'ejihin jóo yáha kui, as'ai kinchjako nda uun:

—Tsjo kat'ehe tak'uín, ntína. Ja kama ndyjat'ahi ngatitsuhin.

³ B'i ts'ín kits'ínnkjink'un k'ua já chjine'éhen kjuatexumoo: “Najmi tibenkjún Ntíaná ndai nga b'a ts'ín tínchja.” ⁴ Tunga behé Jesu ni xi tíncha ts'ínnkjink'un jóo. As'ai b'i kitsúhu:

—¿Á b'a ch'on ts'ín tén'enkjíntak'uhunnu? ⁵ ¿Má éhen xi 'yún naxu tjen xi kama xihín ndo? ¿A: “Ja kama ndyjat'ahi ngatitsuhín”? ¿A ra: “Tísíntjeín ko títutjai”? ⁶ Tunga mjehéna kuakuchjínuu nga

Ntíhí Ndax'iun tǐñña ngajohó Ntǐaná asunnteí xi má nga kama ts'íinnɔdyjat'ahá ngatitsuhun xuta.

As'ai b'i kitsúhu nda xi najmi ma fiu:

—Tǐsǐntjein, chjúbéí nachahin kó t'in ngáhani ni'yahi.

⁷ Tsisintjen nda uun kó ngji ngáha ni'yaha.

⁸ Nk'ie nga kíkíe xuta nkjiun nij, kitsankjún kó kits'intsjohó Ntǐaná at'ahá xu b'a tse nga'yún kitsjáha nku nda.

B'i ts'in kinchjaha Jesu Mateo

(Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32)

⁹ Nk'ie nga tǐts'in niyá Jesu, kíkíe nku nda xi 'mi Mateo xi kab'ejña ante má nga f'áchjǐntjai ch'á nga ts'ínxát'ahá já Romá kó b'i kitsúhu:

—Tsjénnkiní.

As'ai tsisintjen Mateo kó kitsjennkíhi Jesu.

¹⁰ Kó ni xi kama, nk'ie nga tǐkjine Jesu niñu ni'yaha, nkjin nkjún já xi f'áchjǐntjai ch'á nga ts'ínxát'ahá já Romá kó já xi najmi naxu ts'ǐntjusun kjuatéxumoó ta incha j'aik'ientut'áha Jesu kó já ni'yakuyáha t'a yámixó.

¹¹ Nk'ie nga kíkíe já fariseo nij, as'ai b'a kitsúhu já ni'yakuyáha Jesu:

—¿Á já xi f'áchjǐntjaihi ch'á kó já xi najmi naxu ts'ǐntjusuhun kjuatéxumoó tǐnekoño niñu nda maestrúnuu?

¹² Tunga nk'iehé nga kint'é Jesu éin, b'i kitsú:

—Xuta xi uhun machjéhen já chjinenki, najmi xi ndaha. ¹³ Tankiún kó tǐnchíyo nkú tsuhu rá éhen Ntǐaná xi b'i ts'in tǐt'a: “Ni xi mjehéna, nk'ie nga kama niñanu xuta. Najmi chje xi

k'uéchjintjainu mjena.” Najmi xuta je jái nchjaha, xuta ngatitsun ní jái nchjaha.

B'i ts'ín kitsúya Jesu nkjé tjihin nga k'úentu kjintía xuta ni'yakuyáha

(Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39)

¹⁴ As'ai j'aisehe Jesu já ni'yakuyáha Jua Bautista ko b'i incha kitsúhu:

—¿Nkú tjihin ra nga najmi b'entu kjintíaaha já ni'yakuyáhi xi nkú ts'ín bintsuba kjintíahani jin ko já fariseo?

¹⁵ As'ai b'i kitsú Jesu:

—¿A mahá 'be babaha xuta xi tjintujín nku s'í kjuabixan nk'ie nga tjñajin saha nda bixoon? Tunga kujchúhú nistjin nga chjú'aha nda bixoon. Nk'iehé nga k'úentu kjintía. ¹⁶ Ta ndaha najmi ch'a b'éstikoho najyun chá nku te najyun tsetse xi najmi kjee nibákú. At'aha nibakú najyun tsetse ko kjetiya najyun chóo. B'a ts'ín fi tsehe má kitiyá. ¹⁷ Ko ta ndaha najmi ch'a binchá binu tsetse nku tsa tjabaxín chá. At'aha binu tsetse kjetiya tsa tjabaxín chóo. As'ai fi ndzjo binu ko batsun tsa tjabaxín. Kui nga tsa tjabaxín tsetsehé xincháha binu tsetse, ko b'a ts'ín nda f'áitjoho nga joo niu.

B'i ts'ín kits'innkihi Jesu nku takjín ko nku tachjuún

(Mr. 5:21-43; Lc. 8:40-56)

¹⁸ Nk'ie nga b'a títsu Jesu, tu j'aihi yo nku nda tjíxá ko tsasínkunch'int'aha nga b'i kitsúhu:

—Takjínna ja k'uen. Nibángjennéi ntsai ntína tu xi kj'uaíya ngáha ra.

¹⁹ As'ai tsisintjen Jesu ko ngjiko já ni'yakuyáha nga kitsjennkihi ndo. ²⁰ Ko tu yohó j'ai tjennkihi

Jesu nku tachjuún xi tjihin te jo nú nga jní tít's'ínk'iehen. Kui xi kits'ínko tuts'in najyun xi yja Jesu. ²¹ At'aha b'i ts'in kits'innkjink'un: “Tsa tu najyuhun ts'inko sa, kamanda ngáhana.” ²² Tunga kits'ínk'ótjiahá Jesu nga tsasehe tachjuún ko b'a kitsúhu:

—Ji ntína, tsjo kat'ehe tak'uin. At'aha kuas'ejihin nga Ntiana kits'ín nibána, kui nga kama nkihi ri.

Ta kuihi chubo kamanda tachjuún.

²³ Nk'ie nga tsichu Jesu ni'yaha nda tjióo, kkie yo já xi tít's'ínkjane yanaxu ko xuta xi xaáhan t'íncha ts'in nga tikjintá. ²⁴ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Tankín ngáhanu. Najmi ka'me takjiún. Tu kjifehé.

Tsajniehe xuta xi kama njakú yo. ²⁵ Tunga nk'iehé nga ja kik'onsje Jesu xuto, as'ai jas'en má kijjña takjiún, jakj'a ntsja ko tsisintjen ngáha takjiún. ²⁶ Kint'é ngayjee xuta xi tjin yo ni xi kamoó.

B'i ts'in kikjex'ánkihi Jesu tunkun jo já ka

²⁷ Nk'ie nga t'ibitju Jesu yo, kitsjennkihi jo já ka xi kikjintáya tjennkihi. B'i incha kitsú:

—Ji xi ntjehe David, katuma nimahi jin.

²⁸ Ko nk'ie nga jas'en ni'yaha Jesu, yo incha j'aisehe já ko. B'i kitsú Jesu nga kingjásjaiyaha jóo:

—¿A s'ejinnuu nga kamana ts'ian ni xi mjenuu?

B'a incha kitsú jóo:

—Johon, nda maestru.

²⁹ As'ai kits'ínko Jesu tunkun jóo ko b'i kitsúhu:

—Katuma xi nkú ts'in tís'ejinnuu.

³⁰ Tsix'ánki tunkun jóo. As'ai b'a kitsú Jesu:

—Tunga najmi tu ch'a 'miyahá ruu ni kamat'on.

³¹ Tunga nk'iehé nga incha ngji jóo, kitsúyaha ngayjee xuta xi tjín yo xi nkú nga kits'ínkoho Jesu.

B'i ts'ín kits'ín ndaíhi Jesu nku nda xi najmi ma nchja

³² Nk'ie nga títbitju já xi ka kai, incha j'ai xuta xi j'aikoho Jesu nku nda xi najmi ma nchja, at'aha ndanindoo tijnajihin. ³³ Nk'ie nga kik'onsje Jesu ndanindoo, kinchja ngáha nda nimo. Kama nkjúhun xuta nkjiun ko b'a incha kitsúhu xinkjin:

—Ndahachí najmi kjee yaá ajinná xi ntjehe Israel tjenná nku ni xi b'a tjín.

³⁴ Tunga b'ahá kitsú já fariseo:

—Nga'yúhun ndaninda k'akuhu jánindoo m'osjekoho jánindoo ndai.

B'i ts'ín kama nimaha Jesu xuta

³⁵ Kikjatsú'ba Jesu ngayjee nanki i ko nanki xi xi tjín yo nga tsakúya aya ni'ya sinagoga. Y'énijmí én nda tsu xi títuya nga Ntjaná xi batéxuma ko kits'ínkiyjehe ch'in xi k'uhun xuta. ³⁶ Nk'ie nga kkie Jesu xuta nkjiun, kama nimaha, at'aha tinchajihin sén ko chuba tjinmahá xi nkú joyaha chutsanká xi najmi tjin nda bastu. ³⁷ As'ai kinchjako já ni'yakuyáha nga b'i kitsúhu:

—Xuta xi tjín b'a joyaha nkúhu nku ntje chánka, tunga chubahá maha já musu xi ts'ínxájin ni.

³⁸ Kui nga tinchíhi ruu xi ts'e ntje nga kats'ínkji já musu ajin ntjehe.

10

*B'i ts'ín kitsjá xaha Jesu já postru xi te joo
(Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16)*

¹ As'ai kinchjaha Jesu ja ni'yakuyá xi te joo ko kitsjáha nga ngajoho Jesu kamaha jóo k'onsje jánindoo xi tjíntujíhin xuta ko nga ts'íinnkiyjehe xuta xi ch'ihin.

² Kui xu'bi xi j'áihin ja postru xi te joo: tíjún Simon, xi ta 'mi Pedro, ko Andre xi nda nts'e Pedro maha; Santiago ko Jua xi nts'e maha xinkjín, xi jáha Zebedeo; ³ Felipe ko Bartolome; Toma ko Mateo xi j'áchjintjai ch'á; Santiago ntíhi Alfeo ko Tadeo; ⁴ Simon xi mako ja kananista ko Juda Iscariote xi askahan kits'ínkjas'en Jesu.

B'i ts'in kitsúyaha Jesu ja postru xi nkú incha ts'ín nga k'uénjmi

(Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6)

⁵ As'ai kits'ínkji Jesu ja ni'yakuyá xi te joo nga kitsúyaha ni xi tjihin nga incha ts'ín. B'i kitsúhu:

—Najmi tu bankiún má nga najmi tjín xuta xi ntje Israel tjeheh ra ko najmi tu bitjas'oon nankihi xuta Samaria. ⁶ Xuta xi ntjehe ní Israel y'aha ra tankihinsoho, xuta xi ja kindyja xi nkú joyaha chutsanka. ⁷ Tankiún ko t'enjmiú nga ja 'yún tiña tíña Ntjaná nga tibatéxuma nd'ai. ⁸ N'enkihúu xuta un, n'ekj'áiyohoo xuta xi ja ka'me, n'enkihúu xuta xi k'uhun ch'in fentujnu tu xi kama jehe nginkun Ntjaná, ko tich'onsjoo jáninda xi tjíntujíhin xuta. Xi nkú ts'in tu kik'aihinuu nga'yún, b'a ts'in tu tisinkonú xuta.

⁹ Najmi tu ch'o toonsine aya tsanuu, ta ndaha toontaba, ko ta ndaha kj'ai toon. ¹⁰ Najmi tu ch'o tsa nga n'oo niyá, ta ndaha jo 'yún najyun xi ndyjo, ta ndaha tjabaxínté, ko ta ndaha yánise. At'aha xi ts'ínxá tjihin kixi nga k'uaihi nichine.

11 'Nk'ie nga kuitjás'oon nku nanki 'yún kō tsa nku nanki ichí, yō tinchísjo nku xi nda animaha. Tintsuboo ni'yaha santa nkúhu nga kuitju ngáhanu nanki xu'bo. 12 Nk'ie nga kuitjás'oon ni'yoō, b'i ts'ín súníño: “Kas'enuu kjuajyu”, tixíún. 13 Tsa nda animaha xuta xi ts'e ni'yoō, kas'ehe kjuajyunuu. Tunga tsa najmi nda animaha xuta xu'bo, kak'óyak'un ngáhanuu kjuajyunuu.

14 'Tsa tjín xi najmi ts'íinkjáinnuu kō tsa najmi nguénñjuhu énnuu, tū sahá títjusje ngáhanu ni'yoō kō tsa nankiū, kō t'etsujno ndyjo tsuku. 15 Kjuaxi ni xi tixinnuu. Nk'ie nga kuichú nistjin nga chasehe ni xi kits'ín nga nkúnkú xuta, kui nanki xu'bo xi 'yún un skuē saha nga xuta xi kis'e nanki Sodoma kō nanki Gomorra.

B'i ts'ín kitsúyaha Jesu já postru nga n'e uncha

16 'Tejin tak'un. An tít's'inkjínuu xi nkú joyaha chutsanka ajihin nañá kjan. Kui nga tintsuba ndahanu xi nkú joyaha ye kō nimaakjua n'esjo yjonuu xi nkú joyaha chutujuu. 17 Chúhuun yjonuu xuta, at'aha ts'íinkjas'ennuu já tjíxóō kō k'uénuu aya ni'ya sinagoga. 18 Ngat'ana ngjuaikonuu nginkun já títjuun kō nginkun já rei, tū xi kuixínyaha ruu jóō kō tā xuta xi najmi ntjehe Israel tjeheñ rā yáha an.

19 'Tunga nk'ie nga ts'íinkjas'ennuu xuta, najmi tū fantaha ruu yjonuu nkú n'e chūbo kō mí éhen xi kuixíún. At'aha kui chuba xu'bo k'uainuu én xi chūbo. 20 At'aha najmi jun xi chūbo, Espirituhu ní Na'minnuu xi kuinchja nk'ie nga chūbo.

21 'Já xi nts'e maha xinkjín tā kuihi ts'íinkjas'en xinkjín nga n'ek'ien. Xi tí'mi na'mi ts'íinkjas'en ntíhi. Xi tí'mi ntí kjaánkō xi cháha kō ts'íink'ien.

22 Ngat'ana ts'ín unkiehenuu ngayjee xuta. Tunga xi tu nku ndjáhá kuasinjña, kui xi k'uanki. 23 Nk'ie nga tsjénki unkienuu xuta xi tjin nku nanki, tu sahá tiyú. Tankiún kj'ai nanki. At'aha kjuaxi ni xi tíxinnuu. Najmi kfenuu nga kuinimo ngayjee nankihí xuta Israel kintehe ni nga kj'uai Ntíhi Ndax'iun.

24 'Nku nda ni'yakuyá najmi 'yún yankjún sa nga nda maestruhu, ko nku nda musu najmi 'yún yakjún sa nga nda ntiaha. 25 Nda tjin ts'e nda ni'yakuyóo tsa b'a ts'in kamaha xi nkúhu nda maestruhu, ko nda tjin ts'e nda musu tsa kuichú ma xi nkú joyaha nda ntiaha. Tsa na'mihí ntíu xi tí'mihí ndaninda Beelzebu, ¿a najmi tu sahá 'yún ch'on k'úin saha ntíhí?

*B'i ts'in tsakúya Jesu yá xi tihin nga kuinkjún
(Lc. 12:4-9)*

26 'Kui b'a maha, najmi tu binkjuhunnu xuta xu'bo. At'aha najmi tjin ni xi 'ma tjitjo xi najmi cha, ko najmi tjin ni xi tíña 'ma xi najmi s'ejña chji. 27 Ni xi tíxinyanuu má jyuun, chuba ngáhanu má ndzjeen. Ko én sen xi kuinú'yó nga kuinchja, ch'iíyako ngáhanu asun nk'a ni'yoo. 28 Najmi tu binkjun xi tu yjoninteehé maha ts'ínk'ien tunga najmi mahá ra ts'ínk'ien animanuu. Xi ma níhi ts'ínkji animanuu ko yjonintenuu ajin ngak'ien, kui ní xi tinkjún.

29 '¿A najmi mahá tsa tu xí nanki chjéhí ch'a nga satéña jo nise xi tíntí? Ndaha tsa b'a ma, ndaha nku nisee najmi ndyja tsa najmi mjehe Na'minuu. 30 Ngat'a ts'ajun bi, santaha ngayjee ntsjaku tjin xkihí Na'minuu. 31 Kui kjuaha nga

najmi tu binkjuhunnu, at'aha jun xi 'yún chjí so nga nkjin nise.

³² Ngatentee xi ts'íinkie yjoho nga bena nginkun xuta, ts'inkíe yjona nga be xuto nginkun Na'mina xi tíjña ndjiojmi ján. ³³ Tunga xi najmi ts'íinkie yjoho nga bena nginkun xuta, ko an ta najmi ts'inkíe yjona nga be xuto nginkun Na'mina xi tíjña ndjiojmi ján.

B'i ts'ín kitsúya Jesu nga kui ngat'aha kuakjányaha yjoho xuta

(Lc. 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ Najmi b'a tu ts'ín n'enkjíntak'un, tsa kjuajyu jáik'iejña asunnteí. Najmi kjuajyu jái tsja. Kjuachán ní jái tsja. ³⁵ At'aha jáa tu xi kuakjányaha yjoho xuta, má nga nku nda ngjuai kontraha na'mihí ko nku takjín ngjuai kontraha naaha ko nku na anta ngjuai kontraha na nchí'yaha. ³⁶ Ta kuihi xinkjín xuta ngjuai kontraha.

³⁷ Xi 'yún ts'íintjo sa na'mihí ko tsa naaha nga an, kui xi najmi tsuhu ra nga kama xuta ni'yakuyána. Xi 'yún ts'íintjo sa ntíhi nga an, najmi tsuhu ra nga kama xuta ni'yakuyána. ³⁸ Xi najmi títsjáha yjoho nga tsjénnkina santaha tsa kuayá ngat'ana, najmi tsuhu ra nga kama xuta ni'yakuyána. ³⁹ Xi kuangisjái suba nga k'úejña tík'un, tu sahá kuayá. Tunga xi kuayá ngat'ana, kui xi sakúhu nga k'úejña tík'un.

B'i ts'ín kitsúya Jesu chjí xi k'uaihi xuta

(Mr. 9:41)

⁴⁰ Xuta xi ts'íinkjáiinnu, ja an títs'ínkjáiinna. Ko xi ts'íinkjáiinna, ta títs'ínkjáihín xi kits'ín nibána. ⁴¹ Xi ts'íinkjáiinhín nku nda profeta at'aha nda profeta

nij, xi nkú ts'ín tjeheñ ra b'a ts'ín k'uaihi. Kò xi ts'ínkjáihin nku nda xi naxu ts'ín at'aha naxu ts'ín ndo, xi nkú ts'ín tjeheñ ra b'a ts'ín k'uaihi. ⁴² Kò tsa tjín xi tsjáha nku chutsín ntánijua nch'án xi k'úi nku xuta xu'bi at'aha xuta ni'yakuyána nij, kjuaxi ni xi tíxinnu nga kj'uaihi chjíhi xuta xu'bo.

11

B'i kitsú Jesu nga kinchjako já ni'yakuyáha Jua Bautista

(Lc. 7:18-23)

¹ Nk'ie nga ja kamaha Jesu nga kitsúyaha já ni'yakuyá xi te joo ni xi tjíhin nga incha ts'ín, as'ai incha ngji nga tsakúya kò y'énijmí én nda tsuhu Ntjaná nanki xi tjín yo. ² Aya nubayóo kint'é Jua Bautista ni xi títs'ín Jesu. As'ai kits'ínkji k'ua já ni'yakuyáha ³ tu xi ngjuásjaiyaha ra Jesu. B'a incha kitsúhu:

—¿A ji nda xi tjíhin nga kj'uai? ¿A ra chúyahá ri kj'ai ndaha?

⁴ B'i kitsú Jesu:

—Tankín'inyohoo Jua ni xi tínu'yó kò tíyo. ⁵ Tíma chjihí xi kaha. Xi najmi ma fi tijncha fi. Xi k'uhun ch'in fentujnu tímanda. Tínt'é xi stayaha. Tí'áiyaha xi ja k'ien. Tís'enijmíhi én nda tsuhu Ntjaná xi x'ahan. ⁶ ¡Nda tjín ts'e xi najmi tjín ni xi ts'ínch'oho nga tsjénnkina!

B'i ts'ín kinchjanijmíyaha Jesu Jua Bautista

(Lc. 7:24-35)

⁷ Nk'ie nga ja tijncha fi ngáha já ni'yakuyáha Jua Bautista, kik'atuts'ihin Jesu nga kinchjanijmíyaha Jua. B'i kitsúhu xuta nkjiun:

—¿Mí nihi xi tsankinse nkjúhūun ante kixiū? ¿A nku yáxá xi títs'ínk'ajnihi ntjō? ⁸ Tsa najmi, ¿mí nihi xi tsankisohōo? ¿A nku ndá xi yja najyun tsjo tjin? Najmi, at'ahá xi bja najyun tsjo k'un, kui xi tjin̄tu ni'yahá já rej. ⁹ Tunga, ¿á tsitjuhunu? ¿A ra nkuhú nda profeta tsankisohōo? Johon, kui. An b'a tíxinnūu nga kui Jua xi 'yún chánka sa ajihin̄ já profeta. ¹⁰ Jua tinchjan̄jmíyaha ni xi tjit'a xujun éhen Ntjaná:

Títs'ínkjíá nda chjine'énna tu xi ngjuai títjuhun ri.

K'uénda títjun niyáhi.

¹¹ Kjuaxi ni xi tíxinnūu. Ndaha nku xuta xi tjin̄ asunntej najmi 'yún chánka sa nga Jua Bautista. Tunga xi 'yún ichí má batéxuma Ntjaná, kui xi 'yún chánka sa nga Jua.

¹² 'Nistjin nga y'énjmí Jua Bautista éhen Ntjaná ko santaha nd'ai 'yún túbixkjanyáha má batéxuma Ntjaná, ko xuta xi kitikjua tits'ín ts'e yo. ¹³ At'ahá Ntjaná kits'ínchjén ni xi y'et'a já profeta ko xi kis'et'a kjuatéxumaha Moise nga kitsjá éhen santaha nkúhu nga j'ai Jua. ¹⁴ Tsa mjenuu n'e s'ejun éin, Jua kui xi Eliá xi tjihin nga kj'uaí. ¹⁵ Xi tjen tjabaxínñju, katasínñju.

¹⁶ '¿Mí nihi xi k'uejñá chubayakohona xi nkú k'un xuta xi tjin̄ nd'ai? Kui xi b'a joyaha já asti xi b'entu niyátée ko kjintáyaha xinkjin̄ ¹⁷ nga b'a incha tsu: “Nk'ie nga kin'ekjanej yánaxu, ¿á najmi kichankihinu? Ko nk'ie nga kisej suun nusin, ¿á najmi kich'íhinu?”

¹⁸ 'At'ahá nk'ie nga j'ai Jua, y'ejña kjintíá ko najmi kik'i binu. As'ai: “Ndaninda tijn̄ajihin̄”, kitsú xuta. ¹⁹ Askahan j'ai ngá Ntíhi Ndaxiun xi

kjine kō 'bi, kō tū sa b'ahá tsu ngá xutá: “Kui ndai xi 'yún kjine kō 'yún 'bi. Nda nchjako já xi f'áchjintjai ch'á nga ts'inxát'aha já Romá kō já xi najmi naxu ts'intjusun kjuatéxumoo.” Tunga tis'ejña chjihí kjuankjintak'uhun Ntjaná nk'ie nga týaha ni xi títs'ín.

B'i ts'ín kinchjanijmíyaha Jesu xutá xi najmi kits'ínkjáihin éhen

(Lc. 10:13-15)

²⁰ As'ai b'i ts'ín ndjá kinchjanijmíyaha Jesu xutá xi tjintu nanki má nga 'yún kits'ín kjuankjún, at'aha najmi ngjikj'áha rá animaha:

²¹ —jNíma rú n'ehenu jun, xutá nanki Corazin! jNíma rú n'ehenu jun, xutá nanki Betsaida! At'aha tsa xutá nanki Tiro kō xutá nanki Sidon kíkíe kjuankjún xi kama ajinnuu, ja rá nd'ai ngjikj'áha rá animaha nga kingja najyun kfe kō y'entujín nasu. ²² Tunga ahán b'a tíxinnuu. Nístjin nga chasehe mí nihi xi kits'ín nga nkúnkú xutá, jun xi 'yún un skue sanuu nga xutá xi kis'e nanki Tiro kō nanki Sidon.

²³ Kō jun xutá nanki Capernaum, tsa b'a manuu nga santaha ndjiojmi ján chankjunnuu, najmi. Tū sa ní santaha ngak'ien kuankínjoon. At'aha tsa xutá nanki Sodoma kíkíe kjuankjún xi kama ajinnuu, tá tjíña rá santaha nd'ai tsakai. ²⁴ Tunga an b'a tíxinnuu. Nk'ie nga kuichú nístjin nga chasehe mí nihi xi kits'ín nga nkúnkú xutá, jun xi 'yún un skue sanuu nga xutá xi kis'e nanki Sodoma.

B'i ts'ín tsakúchji kjuatsjoho Jesu

(Lc. 10:21-22)

25 Kui nistjiun b'i kitsú Jesu:

—An títs'intsoho, Na'mi, Ntia xi ts'e nk'a ján ko t'anankiu. At'aha y'ejña chjihí xuta xi b'a k'un xi nkú joyaha jántí xi ni xi kik'iejña 'maihi já nkjink'uun ko já xi mankjihin ni xi tjín. 26 Johon, Na'mi, at'aha b'a ts'ín kama tsjohi.

27 'Ngayjee ni xi tjín ja kits'ínkjas'en aya ntsa Na'mina. Najmi ch'a behe Ntíu, tu nkuhú Na'miu xi behe. Ta ndaha najmi ch'a behe Na'miu, tu nkuhú Ntíu xi behe. Ko xuta xi mjehe Ntíu nga kuakúchjihí Na'miu, kui xi skue Na'miu.

B'i ts'ín kinchjaha Jesu xuta nga kju'uaísehe

28 'Nibáhasenú ngatentoó xi tsichu manuú nga kich'anjiu ch'áha kjuatéxumoo, ko an tsjanuu nga n'ekj'áíyo. 29 Tjasuntjio nkú tsuhu ra kjuatéxuma xi títakuyá, at'aha ts'ínkjáihin xuta ko nímakjua tjíyana. Sakúnuu xi má nga ts'íínkj'áíya anímanuu. 30 At'aha najmi 'ni s'esúntjia ni xi bakuyá ko kijna ch'á xi tsjanuu.

12

*B'i ts'ín kinchjanijmíyaha Jesu nistjin nkjúun
(Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5)*

1 Nku xuatu j'ajin Jesu má nga tjíntje tuniñu. Kama bjohó já ni'yakuyáha ko incha kikje'yún tuniñu. Kits'íntjiya ntsja nga kikjine. 2 Tunga kikiehé já fariseo ni xi tíncha ts'ín jóo. As'ai b'a incha kitsúhu Jesu:

—Chase ma ri. Ni xi tjíña nkjúhun kjuatéxumoo nga nistjin nkjúun tíncha ts'ín já ni'yakuyáhi.

3 B'i kitsú Jesu:

—¿A najmi kjehe n'eyo má nga tjit'a ni xi kits'in David nk'ie nga kama bjoho kui ko já xi tjenkoho?
 4 Jas'en ante nkjuhun Ntjaná ko kikjine ninkuan nkjun xi tjintu yo, ni xi najmi tjihin nga kui kjine ko ta ndaha já xi tjenko, ninkuan xi tu já na'miu ma kjinehé. 5 ¿Ko a najmi kjehe n'eyo kui nii xi tjit'a xujun kjuatexumo? Já na'mi xi ts'inxá aya ninku nga nistjin nkjun najmi chumi jéhe b'anji. 6 An b'a tíxinnu. Ei tíñajinnu nku xi 'yún chánka sa nga ninku.

7 'Tunga najmi kjehe mankjinnu éhen Ntjaná xi b'a ts'in tjit'a: “Ni xi mjehéna, nk'ie nga kama nimanuu xuta. Najmi chje xi k'uechjintjainuu mjena.” Tsa mankjinnu éen, najmi chuba n'enijéhe ruu xuta xi najmi tjihin jé. 8 At'aha Ntíhi Ndax'iu batéxumaha santaha ko nistjin nkjun.

*B'i ts'in kits'innkihi Jesu nku nda xi ch'ihin ntsja
 (Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11)*

9 Ngjikjas'en Jesu ni'ya sinagoga. 10 Yo ta kab'ejña nku nda xi ch'ihin ntsja. As'ai b'a incha kitsú jóo nga kingjásjaiyaha Jesu, tu xi b'a ts'in sakúhu ra má tindyajihin Jesu:

—¿A ma n'enki nga nistjin nkjun?

11 As'ai b'a kitsú Jesu:

—Tsa nku xi kabasinjña ei tíñaha nku chutsanka, tsa tu nkuhú tixa kujjengiya chu nga nistjin nkjun, ¿a najmi kuakj'áhá chu ko k'uasjeya tixo? 12 Kui b'a maha, ¡yún chjí sa nku xuta nga nku chutsanka! Kui nga ma n'ehe nku ni xi nda nga nistjin nkjun.

13 As'ai Jesu b'a kitsúhu nda xi ch'ihin ntsja:

—Tjentei ntsai.

Kingjente ntsja ndo ko kamanda. B'a kik'ie xi nkúhu ntsja xinkuu. ¹⁴ As'ai incha tsitju yo já fariseo ko y'endako xinkjín xi nkú ts'ín kama ts'iínk'iehen Jesu.

B'i ts'ín kits'ínkihi Jesu nkjin xuta andai ntáchak'uun

¹⁵ As'ai ngji t'axín Jesu, at'aha ja be ni xi mjehe ts'ín jóo. Nkjin nkjún xuta kitsjennkíhi. Kits'ínkihi ngatentee xi uhun ¹⁶ ko b'a kitsúhu xuta nga namji incha kuitsuya yáha Jesu. ¹⁷ B'a kama tu xi tsitjusuhun éhen Ntíaná xi kinchja nda profeta Isaiá nk'ie nga b'a kitsú:

¹⁸ Eí tíjña nda musuna xi j'ajián,
xi tjona ko xi tsjo maha animana.

Tsjaha Espirituna,
ko kuitsuyaha xuta xi tjín asuntee ni xi naxu nginkán.

¹⁹ Najmi kjan kujinchja ko najmi kjintáya,
najmi nijátée kuinú'yá ntaha.

²⁰ Najmi kjét'okjá nku yáxá xi ja títs'okjá.
Najmi ts'iínk'ien nd'í xi tu nintihí títju saha,
santa nkúhu nga ts'iínndjuú ni xi naxu nginkán.

²¹ Ko xuta xi tjín asuntee kama 'yún tak'un nda musuna.

B'i ts'ín kinchjanijmíyaha Jesu ndaninda Beelzebu

(Mr. 3:20-30; Lc. 11:14-23; 12:10)

²² J'aisehe Jesu xuta xi j'aiko nku nda xi tíjñajihin ndanindoo. Kui xi ka ko najmi ma nchja. As'ai Jesu ts'asjehe ndanindoo ndo. Kama chjihí ko kama kinchja. ²³ Tu ni xí kama nkjúhun ra ngayjee xuta. B'a incha kitsúhu xinkjín:

—¿Kutsa kuihí xu'bi xi ntjehe David?

²⁴ Nk'ie nga kint'é já fariseo ni xi tìncha tsu xuta, b'a incha kitsú:

—Nga'yúhun ndaninda Beelzebu xi nda k'akuhu jánindoo tím'osjekoho ndai jánindoo.

²⁵ Tunga behé Jesu ni xi títs'ínnkjink'un jóo, kui nga b'a kitsúhu ra:

—Tsa xuta xi tjintu má batéxuma nku nda rej ta kuihi fi kontraḥa xinkjín, ta kuihi incha ngjuá tiya nankihí. Ngatentee nanki ko ni'ya xi ta kuihi fi kontraḥa xinkjín, najmi tse maha. ²⁶ B'a ta tjín ts'e ndanindoo. Tsa Satana k'onsje suba yjoho, ta kuihi tifi kontra subaha yjoho. Tsa b'a ts'ín, ¿nkú ts'ín tse kuichúkuaha ra nga kuatéxumaha?

²⁷ 'Ko tsa nga'yúhun ndaninda Beelzebu tím'osjekohona jánindoo tibixiún, ¿yá xi ts'e nga'yún xi m'osjekoho jánindoo já ts'ajun? B'a ts'ín ta kuihi jóo bakúchji nga najmi kixi tjintuyánuu. ²⁸ Tunga tsa Espirituhu Ntíaná tím'osjekohona jánindoo, kui xi tsuhu ra nk'ie nga ja j'ai nístjin nga ja tibatéxuma Ntíaná.

²⁹ ¿Nkú ts'ín nku nda kama kjuas'ehen ni'yaha nku nda xi 'yún tjihin nga'yún ko kjé'aha ra ni xi tjihín? Tjín níhi nga tjun k'ué'yún ndo. B'a ts'ín kama kjé'aha ra ni xi tjihin ndo ni'yaha. ³⁰ Xi najmi an makona, kui xi xuta kontrana. Xi najmi tíf'áyakona, kui xi tibaténdzjo.

³¹ 'Kui nga b'a tíxihinnuu. Kama ndyjat'aha xuta ngatentee ngatitsuhun ko ngatentee én ch'on tsu xi kujinchja. Tunga xi ch'on kuitsuhu Espiritu Santo, kui xi najmi ta kama ndyjat'aha ra. ³² Xi nkú kuitsuhu Ntíhi Ndax'iun, kama ndyjat'aha.

Tunga xi nkú kuitsuhu Espiritu Santo, kui xi najmi ta kama ndyjat'aha ra, ta ndaha nd'ai ko ta ndaha ndyjun nkinj.

*B'i ts'in tsakuya Jesu xi nkú ts'in yaha ra xuta
(Lc. 6:43-45)*

³³ 'Tsa tuhu yoo xi nda, nda yoo. Ko tsa tuu xi najmi nda, najmi nda yoo. At'aha tuu bakuchji nkú k'un yoo. ³⁴ ja ch'onk'un xi b'a k'un! ¿Nkú ts'in kama chubahanu ni xi nda, nk'ie nga jun xi ch'onk'un? At'aha ni xi kitsejihin animaha xuta, kui nihi xi bitju ts'a. ³⁵ Nku nda xi nda b'asjejin ni xi nda ajihin ngayjee ni nda xi tjtjoho. Ko nku nda xi ch'onk'un b'asjejin ni ch'onk'un ajihin ngayjee ni ch'onk'un xi tjtjoho.

³⁶ 'Ko an b'a tixinnuu. Nk'ie nga kuichu nistjin nga chasehe ni xi kits'in nga nkunkú xuta, nk'ie ts'inkjas'en kuenta xuta nga nkunkú én xi najmi chumi ni chijhi ra xi kinchja ei. ³⁷ At'aha ta kuihi én xi kichubai n'e kjuaha ri, tsa tihin je ko tsa najmi tihin je.

*B'i ts'in kinchjanijmíyaha Jesu xuta xi mjehe skue
kjuankjún*

(Mr. 8:12; Lc. 11:29-32)

³⁸ As'ai k'ua ja chjine'éhen kjuatexumoo ko ja fariseo b'a incha kitsuhu Jesu:

— Ji nda maestru, mjeni nga chai nku kjuakjún xi n'ei, xi kuakuchji nga Ntjaná kits'in nibáhi.

³⁹ B'i kitsú Jesu:

— Xuta xi tjin nd'ai tincha banki nga skue nku kjuankjún, at'aha ch'onk'un ko najmi naxu tincha nginkun Ntjaná. Tu ni xi kamat'aihín nda profeta Jona nk'ie, tu kuihi kjuankjún xi s'ejña chijhi xuta

xi tjín nd'aj. ⁴⁰ At'aha xi nkú ts'ín y'ejña Jona jan nistjin ko jan nistjen aya kats'a ti chánko, b'a ta ts'ín k'úejña Ntíhi Ndax'iun jan nistjin ko jan nistjen kinte t'anankiu.

⁴¹ Xuta xi y'entu nanki Ninive kuisintjenko xuta xi tjín nd'aj nk'ie nga kuichú nistjin nga chasehe ni xi kits'ín nga nkúnkú xuta. Kui xi ts'ínkokjuaha xuta xi tjín nd'aj, at'aha kui xi ngjik'áha ra animaha nk'ie nga Jona y'énijmíhi éhen Ntíaná. Nd'aj bi, ei tíña nku xi 'yún nk'a tjen sa nga Jona. ⁴² Ko na reina xi tsatéxuma nanki Saba kuisintjenko xuta xi tjín nd'aj nk'ie nga kuichú nistjin nga chasehe ni xi kits'ín nga nkúnkú xuta. Kui xi ts'ínkokjuaha xuta xi tjín nd'aj, at'aha kui xi 'yún kjin nibaha nga j'aisínñjuhu kjuankjink'uhun Salomon. Nd'aj bi, ei tíña nku xi 'yún nk'a tjen sa nga Salomon.

*B'i ts'ín kinchjanjímíyaha Jesu ni xi maha xuta
(Lc. 11:24-26)*

⁴³ 'Nk'ie nga nku ndaninda bitjujihin nku nda, fatsú'basún ante kixiu nga bangisjai má nga ts'ínkj'áíya. Nk'ie nga najmi sakúhu ante, ⁴⁴ as'ai b'a tsu: "Tu sahá kfin ngáhana ni'yaná má tsitja." Nk'ie nga b'óya ngáha, ja kjitiya ni'yoo nga f'aise ngáha ra. Kichjuchá ko ja tjínda. ⁴⁵ As'ai fik'á sa yatu jáninda xi 'yún ch'onk'un sa nga kui ko ngatentee incha fas'enjihin ndo. Ko máha nda xu'bo, 'yún ch'on ts'ín b'ejña askahan nk'ie nga tjuhun. B'a ta kamaha xuta ch'onk'un xi tjín nd'aj.

*B'i ts'ín kitsúya Jesu yá xi naaha ko yá xi já nts'e
(Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21)*

⁴⁶ Nk'ie nga t́inchjako sa Jesu xuta nkjiun, tu naaha ní ko já nts'e j'aincha natsiun xi má nga mjehe kuinchjakohe.

⁴⁷ As'ai tjín xi b'i kitsúhu Jesu:

—Naahi ko já nts'ei kabincha natsin ján. Mje rúhu kuinchjakohe.

⁴⁸ B'i kitsú Jesu nga kinchjako nda xi j'aikoho éen:

—¿Yá xi nána ko yá xi já nts'é?

⁴⁹ As'ai tsakú xuta ni'yakuyáha ko b'i kitsú:

—Kui xuta xu'bi xi nána ko já nts'é. ⁵⁰ Tu yáha ni xi ts'íntjusun xi nkú ts'ín mjehe Na'mina xi tjíña ndjiojmi ján, kui xi nda nts'é, na nichja ko nána.

13

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga kits'ínchjén nku nda xi tsaténdzjo xujmá

(Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ Kui nistjiun tsitju Jesu ni'yaha ko ngjik'iejña andai ntáchak'uun. ² Nkjin nkjún xuta kama ñjakút'aha. Kui nga nku tsutsu ngjik'iejñayaha Jesu, ko ngayjee xuta tsincha andai ntóo má kixiu.

³ Nkjin t́kja ni xi tsakúyaha nga y'éjña chubayaha. B'i kitsú:

—Nku nda tsitju nga ngjiténdzjo xujmá. ⁴ Nk'ie nga t́baténdzjo xujmóo, k'ua xi tsixuntu andai niyóo. As'ai incha j'ai nisee ko kikjine xujmá xu'bo. ⁵ K'ua xi tsixuntu ajin ndjio má nga najmi 'yún tjín ninte. Kitsa jasu xujmóo, at'aha najmi 'yún tjain nintee. ⁶ Tunga nk'iehé nga tsitju ts'íu, kits'ínchjahan ko kixí, at'aha najmi 'yún ngjiyanji kjamaha. ⁷ K'ua ngá xi tsixuntu ajin na'yóo. Kisá

na'yóo kō najmi kitsjántehe nga nda saá xujmá xu'bo. ⁸ Tunga k'uahá ngá xi tsixuntu má nga nda nankiu. Tu xí tsehé ni xi kitsjá. Tjín xujmóo xi kitsjá unchan tjíhin, tjín xi kitsjá cháte kō te tjíhin, kō tjín xi kitsjá katé tjíhin. ⁹ Xi tjen tjabaxínñju, katasínñju.

B'i ts'ín kitsúya Jesu á tu subahá y'éjña chubayaha nga tsakúya

(Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10)

¹⁰ As'ai j'aisehe Jesu já ni'yakuyáha kō b'a kitsúhu:

—¿Á tu subahá b'ejña chubayahani nk'ie nga chubakohoni xuta?

¹¹ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Jun ja kik'ainuu nga kamankjinnuu ni xi 'ma tjíña ts'e xi nkú ts'ín batéxuma Ntjaná. Tunga xuta xu'bo najmi kik'aihi nga kamankjihin niu.

¹² At'aha xi kamankjihin, k'uai saha kō 'yún nda kamankjihin. Tunga xi najmi ts'ínsihin nga kamankjihin, chjú'aha santaha ni xi tjíñaha nga kamankjihin kai. ¹³ Kui kjuaha tu túb'ejña chubayahá ra xuta xu'bo. At'aha tibase tunga najmi tibehe, kō tínt'é tunga najmi tibasínñjuhú kō najmi tímankjihin.

¹⁴ Ni xi tíncha ts'ín xuta xu'bo títs'íntjusun éhen Ntjaná xi kitsúya nda profeta Isaia nk'ie nga b'a kitsú:

'Yún kuasinñju tunga najmi kamankjihinnuu, kō 'yún chaso tunga najmi chanú.

¹⁵ At'aha ja kama ndjá animaha xuta xu'bi, kits'ín staya yjohō kō kik'íechja tunkun, tu xi najmi skuehe kō najmi kuint'éhe,

ko najmi kamankjihin ra,
tsa ts'ínk'óntjaiya animaha ko nga an ts'innkíhi.

¹⁶ Tunga máha jun, á b'a nda tjihin ts'ajun xi tíyo ko tínu'yó, at'aha tibe tunkun ko tít'é tjabaxínñju.

¹⁷ Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Nkjin já profeta ko xuta xi naxu y'entu xi kis'e nistjin nk'ie incha kama mjehe nga skué ni xi tíyo nd'ai, tunga najmi kikiehé. Kama mjehe nga kuint'é ni xi tínu'yó nd'ai, tunga najmi kint'éhé.

B'i ts'in tsakuya Jesu xi nkú ts'in ts'ínkjáihin xuta éhen Ntjaná

(Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15)

¹⁸ 'Kui b'a maha, tjenñjuhunu nkú tsuhu ra ni xi kuak'iejná chubaya ts'e nda xi tsaténdzjo xujmóo. ¹⁹ Nk'ie nga nt'é xuta én xi tsuya nga Ntjaná xi batéxuma, as'ai najmi mankjihin niy, nibá ndanindo ko kjexín én xi ja kis'entjejin animaha. Kui xutaha xi nkú joya xujmá xi tsixuntu andai niyóo.

²⁰ 'Xujmá xi tsixuntu ajin ndjio, kui xutaha xi nt'é éen ko tjen'yún tsjohó ts'in ts'ínkjáihin.

²¹ Tunga najmi 'yuhún tjihin kjama ajin animaha ko najmi ndjá bincha. Nk'ie nga sakúhu kjuasti ko nk'ie nga n'e uncha tu ngat'aha éen, ts'in t'axihin yjoho éen.

²² 'Xujmá xi tsixuntu ajin na'yóo, kui xutaha xi ta nt'é éen, tunga ni xi tjihin asunntei s'entaha ra ko kjuanchinóo b'anachaha. B'a ts'in najmi sakúntehe ra nga nda saáha éen ajin animaha xuta xu'bo ko najmi tsjá chan.

²³ 'Tunga máha xujmá xi tsixuntu nanki xi ndoo, kui xutaha xi nt'é éen ko mankjihin. Nda ts'in nga

b'entu. Kui xi b'a joyaha xujmá xi tsjá unchan tjíhin, kō tsa xi tsjá cháte kō te tjíhin, kō tsa xi tsjá katé tjíhin.

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga kits'ínchjén xujmá xi nda kō jñá ch'onk'un

²⁴ Ta y'éjña chubayahá ngáha Jesu nga tsakúya. B'i kitsú:

—Má batéxuma Ntjaná b'a joyaha nku nda xi nda xujmá xi y'éntjejin jñáha. ²⁵ Tunga nk'iehé nga kjintufé, j'ai nda kontraḥa ndo. Y'éntjejihin tuniñu jñá ch'onk'un kō as'ai ngji. ²⁶ Nk'ie nga jasu tuniñu kō kis'ehe tu, ta kama chji jñá ch'onk'uun. ²⁷ As'ai incha j'ai já musuhu nda xi ts'e tuniñu kō b'a kitsúhu: “Ji nda ntia, ¿a najmi xujmá ndahá xi y'entjejin jñáhi? ¿Nkú ts'ín nga tu sa jñá ch'onk'uhún kj'ijin ngáha ra ntjehi?” ²⁸ B'a kitsú ndo: “Nku nda kontra b'a kits'ín.” B'a kitsú já musu: “¿A mjehé ri nga kuankín chjúneyai jñá ch'onk'uun?” ²⁹ Tunga b'ahá kitsú ndo: “Najmi, at'aha tsa chjúneyo jñá ch'onk'uun, kō xka tuniñu chjúyanjiu. ³⁰ Tu sahá katuma chá suba nga joo santaha nkúhu nga kujichú nistjin nga kama chá. Kui nistjiun b'a xihin já xi kuate tuu nga titjun kjéneya jñá ch'onk'uun, kj'uách'á kō k'uéti. Tunga máha tuniñu, kui xi kj'uátjo antehe.”

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga kits'ínchjén nku k'un mostasa

(Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19)

³¹ Ta y'éjña chubayahá ngáha Jesu nga tsakúya. B'i kitsú:

—Xi nkú ts'ín batéxuma Ntjaná b'a joyaha nku k'un mostasa xi jak'á nku nda kō y'éntje jñáha.

³² Kui k'un xu'bi xi 'yún ichí sa nga k'un xi k'oo. Tunga nk'iehé nga ma chá, 'yún chánka ma sa nga ni ntje xi b'éntje xuta. Santaha nku yá tu bichú ma, ko f'ai ts'ínnda'á nisee nubaha tjiaha yoo.

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga kits'ínchjén na'yu sahan ninkuan

(Lc. 13:20-21)

³³ As'ai ta y'éjña chubaya ngaha Jesu:

—Xi nkú ts'ín batéxuma Ntíaná b'a joyaha na'yu sahan ninkuan xi jakj'á nku tachjuún ko kits'íntjijinko tse nkuan ninkuan. As'ai tsijin ngatente na'yu.

Kui kjuai nga tu nku y'éjña chubayahá Jesu nga tsakúya

(Mr. 4:33-34)

³⁴ B'a ts'ín kinchjako Jesu xuta nkjiun. Y'éjña chubayahá ngayjee ni xu'bi nga kitsúyaha. Najmi kinchjako tsa najmi y'éjña chubayahá. ³⁵ B'a kama tu xi tsitjusuhun éhen Ntíaná xi kitsúya nda profeta nga b'a kitsú:

K'uejña chubaya,

xinya ni xi tjintu'má santaha nkúhu nga kamanda asuntee.

B'i ts'ín kitsúya Jesu ni xi tsakúya nga kits'ínchjén xujmá xi nda ko jña ch'onk'un

³⁶ Nk'ie nga ja kits'ínkji Jesu xuta nkjiun, jas'en ni'yaha. As'ai já ni'yakuyáha j'aik'úhun ko b'a incha kitsúhu:

—T'inyani nkú tsuhu ra én xi kuak'iejña chubayai ts'e jña ch'onk'un xi tjín ajihin tuniñu.

³⁷ B'i kitsú Jesu:

—Nda xi y'éntje xujmá ndoo, kui xi Ntíhí Ndax'iun. ³⁸ Ante xi má nga y'éntje, kui xi asunntei. Xujmá xi ndoo, kui xutaha xi ts'e má batéxuma Ntíaná. Jñá ch'onk'uun, kui xutaha xi ts'e ndanindoo. ³⁹ Nda kontra xi y'éntje jñá ch'onk'uun, kui xi ndanindoo. Nistjin nga chjúsintjen tuniñu, kui nistjihin nk'ie nga kfe asunntee. Ko já xi kuate tuniñu, kui xi ntitsjee.

⁴⁰ Xi nkú ts'ín f'áíya jñá ch'onk'uun ko s'etí ajin nd'íu, b'a ta kama nk'ie nga kfe asunntee. ⁴¹ Nk'ie nga kuatéxuma Ntíhí Ndax'iun, ts'iínkji ntitsjehe nga kjéxin ajihin xuta xi ts'e ngayjee xuta xi ts'ínkijnejin ngatitsun xuta xi k'oo ko ngayjee xuta xi ch'on ts'ín. ⁴² Kui xi kjaník'ajin má tíma 'yún nd'íu. Yo kjintá xuta ko kuate n'yun. ⁴³ Nk'iehé kuat'ai xuta jee xi nkú joyaha ts'íu nga k'úentu má batéxuma Námihí. Xi tjen tjabaxínñju, katasínñju.

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga kits'ínchjén xuta xi sakúhu nku ni xi 'yún chjí

⁴⁴ Má batéxuma Ntíaná b'a joyaha xi nkúhu nku nisa toon xi tíjña 'ma nku ante. Nda xi sakúhu niu ta b'éjña 'mahá ngáha at'aha najmi kui ts'e antee. Tsjo maha ndo niu. Kui nga fitéñayjehe ni xi tjihin ra ko b'atse antee.

⁴⁵ Má batéxuma Ntíaná ta b'a joyaha xi nkúhu nku nda xi ts'ínxáko ndjio tsjo k'un. ⁴⁶ Nk'ie nga sakúhu nku xi 'yún chjíhi, as'ai fitéñayje ni xi tjihin ko b'atse ndjio tsjo tjin xu'bo.

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga kits'ínchjén nku na'ya tjió

47 'Má batéxuma Ntíaná ta b'a joyaha xi nkúhu nku na'ya xi kikjaník'ajin jóo ntáchak'uun. Kix-incháha ngayjee tíkjá tjió xi tjín. 48 Nk'ie nga kit-sehe tjió na'yoó, as'ai kikje'yún jóo andai ntóo. Yo y'entu nga j'ájin tjió xi ndoo. Tsinchá nisin xi ndoo ko kikjaníya xi najmi ndoo. 49 B'a ta kama nk'ie nga kfe asuntee. Kuitju ntítsjee ko ts'íinkj'a t'axín xuta xi ch'onk'un ko xi je. 50 As'ai kjaník'ajin xi ch'onk'uun má nga tíma 'yún nd'íu. Yo kjintá xuta ko kuate ni'yun.

51 As'ai b'i kitsú Jesu nga kingjásjaiyaha já ni'yakuyáha:

—¿A kamankjinnuu ngayjee ni xu'bi?

—Johon —incha kitsú jóo.

52 B'i kitsú Jesu:

—Nk'ie nga nku nda chjine'éhen kjuatéxumoo bangiya nkú tsuhu ra nga Ntíaná batéxuma, kui xi b'a joyaha nku nda xi tíñaha nku ni'ya chánka. Bakúchji ni tsjo k'un xi tjíntutjóho, ni xi cháha ko ni xi tsetsehe.

B'i ts'in najmi kin'ekjáhin Jesu

(Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30)

53 Nk'ie nga ja kamaha Jesu nga y'éjña chubaya, as'ai tsitju yo. 54 Ngji ngáha nankihí ko tsakúya aya ni'ya sinagoga xi tjín yo. Kama nkjúhun xuto ko b'a incha kitsúhu xinkjín:

—¿Má ngjik'áha kjuankjink'un nanka xi y'aha ndai? ¿Nkú ts'in maha ra ts'ihin kjuankjún? 55 ¿A najmi kuihí ndai xi ntíhi nda chjineyóo? ¿A najmi kuihí naaha xi 'mi María? ¿A najmi já nts'ehé maha Santiago, Kuse, Simon ko Juda? 56 ¿A najmi

eihí ta tǐntujínná ngatentee jminchjín nichja ndai?
Kui b'a maha, ¿má ngjikj'áha ni xi maha?

⁵⁷ Kui nga najmi incha kits'ínkjáihín ra. Tunga b'ahá kitsúhu Jesu xuta nkiun:

—Tu má xi tje'hén ni yankjún nku nda profeta. Nkuhú nankihí kō ni'yaha najmi b'a n'ehe.

⁵⁸ Najmi 'yún kits'ín kjuankjún Jesu yo, at'aha najmi kis'ejihín xuta nga Ntíaná kits'ín nibáha.

14

B'i ts'ín k'ien Jua Bautista (Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9)

¹ Kui nǐstjiun Herode Antipa tǐhín xá ante Galilea. Kint'é ni xi tǐts'ín Jesu kō b'a kitsúhu já xi ts'ínxát'aha:

²—Jua Bautista niu. Ja j'áya ngáha ra ngabayoo. Kui kjuaha nga tǐhín ra nga'yún nga tǐts'íhin kjuankjún.

³ At'aha Herode kits'ínkji já juhún nga jakj'ánijé Jua. Y'é'yún kō kits'ínkjas'en nubayoo. Ngat'aha na Herodia b'a kits'íhin. At'aha chjuúhún Felipe kama na Herodia, kō ndo ngá nts'e kamaha Herode. ⁴ B'a kits'ín ndo at'aha Jua Bautista b'a kitsúhu:

—Tǐjña nkjúhún kjuatéxumoo ni xi tǐn'ei, nga ta jǐhi tinchukoǐ chjuúhún nda nts'ei.

⁵ Kama mjehe Herode nga ts'íin'ien Jua, tunga tsankjúhún nga b'a ts'íin, at'aha b'a tsu xuta nga nku nda profeta Jua Bautista. ⁶ Tunga nk'iehé nga tsichu nú Herode, ts'asje s'íhi kō kitenki takjǐhín na Herodia nginkun xuta xi j'ai s'íu, kō tsjo nkjún kamaha Herode. ⁷ As'ai ixí Ntíanáhá kits'ínkie nga tsjáha takjǐun tu mí nihí ni xi kuankihí. ⁸ Tunga

jahá kabinchá'a títjuhun naaha takjiun, ko b'i kitsúhu Herode:

—T'eya tabaní nintaku Jua Bautista nga k'uiní.

⁹ As'ai kik'ie babaha nda rej Herode, tunga ngat'aha ní nga ja kats'ínkie Ntjaná nga ts'íintjusun éhen ko ngat'aha já xi kab'entut'ákoho yámixo, kui nga b'a kitsúhu nga k'uihi ra takjiun ni xi títbankihi.

¹⁰ Kitsjá kjuá nga stíkjá nintaku Jua aya nubayoo.

¹¹ Nku taba kis'eya nintaku Jua ko kik'uihi takjiun, ko kui xi ngitsjá ngáha ra naaha niu.

¹² Ja kamoj, já ni'yakuyáha Jua j'aikj'á yjoninte k'ien ko kingjayanji. As'ai ngi tsuyaha Jesu ni xi kamoj.

B'i ts'in kits'ínkien Jesu já xi un mi

(Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

¹³ Nk'ie nga kint'é Jesu éin, y'eya nku tsutsu nga ngji t'axín suba nku ante má najmi ch'a tjín. Tunga nk'iehé nga kint'é xuta nkjiun nga ja tífi Jesu, as'ai tsuku ngji títjuhun ra Jesu nga ngijtjenni.

¹⁴ Nk'ie nga tsitjujen Jesu tsutsuu, kieke nga nkjin nkjún maha xuta xi tikuyáha. Kama nimaaha ko kits'ínkihi xi uhun. ¹⁵ Nk'ie nga ja kama ngixuun, incha j'aik'úhun já ni'yakuyáha ko b'a kitsúhu:

—T'axint'a nkjún ei ko ja 'yún kama ngixun. Tu sahá b'a t'ihin xuto nga katji nanki xi tjíndai ei má nga kama k'uatse ni xi kjine.

¹⁶ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Najmi machjéhen nga ngjuai xuto. Tu sahá jun tjohon ni xi kjine.

¹⁷ B'a kitsú jóo:

—Un ichí maha ninkuan xi kich'ai ko jo ichí tjio.

¹⁸ —Nibákonú ei —kitsú Jesu.

19 As'ai b'a kitsúhu xuta nkjiun nga k'úéntujin jñóo. Jakj'á ninkuan xi uun ko tjió xi joo. Tsasen-jinki nk'a ján nga kitsjáha máb'achjíhi Ntíaná. Tsakjánya ninkuon ko kitsjáha já ni'yakuyáha tu xi kui incha ts'íinn dzjo ngáha rá xuta nkjiun. 20 Ngatentee xuto incha kikjine niu santa nkúhu nga incha kitse sisihin. As'ai j'áíya ninkuan xi ts'ankiu. Te jo nisín kama. 21 Ma rá un mií jáx'in ko kj'ai jminchjün ko jántí xi incha kikjine nichinee.

*B'i ts'in ngjisun Jesu ntáchak'uun
(Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21)*

22 As'ai b'a kitsúhu Jesu já ni'yakuyáha nga incha kjuas'en tsutsuu ko nga incha ngjuai tíjuhun ngabantá ntáchak'uun, at'aha Jesu tsasín niyá xuto nk'ie nga incha ngji ni'yaha. 23 Nk'ie nga ja kits'ínkji xuta, as'ai ngji nchjako t'axín suba Ntíaná asunntu tjenkiu. Yo tíña suba nk'ie nga ja kama jyun.

24 Kui chubo ja kamasehen ntáchak'uun tjenjin tsutsuu. T'éhen ntóo títs'instihi, at'aha ntjo 'yún nkjún tsatéjihin tsutsuu. 25 Nkú rá ma nga ja tífi ma sen, tsichu tjenki tíña Jesu jóo nga tífisun ntáchak'uun. 26 Nk'ie nga kkie já ni'yakuyóo nga nibásun ntáchak'uun, incha kitsankjún nkjún. B'a incha kitsú nga kikjintáya nkjún:

—jNku sen nibá yo!

27 Tunga tjen'yún kinchjahá Jesu:

—jJyu ní! jAhán niu! jNajmi tu binkjun!

28 As'ai b'i kitsú Pedro:

—Ji nda maestru, tsa kjuaxi nga ji niu, tjein kjuá nga kfínsehe yo má tjenjin ntóo.

29 —Nibái —kitsú Jesu.

As'ai tsitjuen Pedro tsutsuu ko ngjisun ntóo nga ngjisehe Jesu. ³⁰ Tunga nk'iehé nga kieke nga 'yún tíma ntjo, kitsankjún ko nk'ie nga ja tífijintí, kikjintáya:

—ji nda maestru, n'ek'ankiní!

³¹ Ta kuihi chubó jakj'á Jesu ntsja Pedro ko b'a kitsúhu:

—Á b'a 'yún ichí s'eihin ri an! ¿Á jo jan kamaha ri?

³² Nk'ie nga incha jas'en tsutsuu, kitsjenjyú ntjo.

³³ As'ai já xi tíincha tsutsuu kits'intsjohó Jesu nga b'i kitsúhu:

—Kjuaxi nga ji xi Ntíhi Ntíaná.

B'i ts'in kits'innkihi Jesu xuta un xi tjín nanki Genesaret

(Mr. 6:53-56)

³⁴ Nk'ie nga ja j'atikjako Jesu já ni'yakuyáha ntáchak'uun, as'ai tsichu nanki Genesaret. ³⁵ Nk'ie nga kamankjihin xuta xi tjín yo nga Jesu niu, kits'inkint'é xuta xi tjín xki ante xi tjíndai yo. As'ai incha j'aisehe Jesu nga j'aiko ngatentee xuta xi uhun. ³⁶ Incha tsankihi tsa tsjantehe tsa tu andai tuts'in najyun xi yja ts'ínko, ko kamanda ngayjee xi kits'ínko najyuhun Jesu.

15

B'i ts'in tsakúya Jesu mí nihi xi ts'in sihi xuta nginkun Ntíaná

(Mr. 7:1-23)

¹ As'ai incha j'aisehe Jesu já fariseo ko já chjine'éhen kjuatéxumoo xi nibaha nanki Jerusalen. B'a incha kitsúhu:

² —¿Á najmi ts'íntjusuhun já ni'yakuyáhi sihin xi y'éjñaná ntje cháná? Najmi títjun bané ntsja nk'ie nga kjine niñu.

³ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Ko máha jun, ¿á najmi n'etjusuhunnu ni xi y'éjña Ntíaná, nga tu sahá sinnuu n'etjusuhunnu?

⁴ Tjít'a má nga b'a kitsú Ntíaná: “Chankjún na'mihí ko naahi”, ko “Xi ch'on kuitsuhu na'mihí ko tsa naaha, kui xi tjihin nga n'ek'ien.” ⁵ Tunga juhún b'a bixiún nga tsa tjin xi b'i kuitsuhu na'mihí ko tsa naaha: “Ngayjee ni xi tjinna nga kúásinkoho kai, ja chje kitsjaha Ntíaná”, ⁶ tsa tjin xi b'a kuitsú, kui xi najmi ta tjihin tsa skuenkjún na'mihí ko tsa naaha. Kui nihi xi bixiún. B'a ts'in najmi ta n'echjihinu éhen Ntíaná tu ngat'aha sin xi kin'ekjas'ennuu.

⁷ 'iTu tsjohónuu nga bakuchíu xi nkú ts'in yankjún Ntíaná! Kjuaxi kjáihin ni xi kitsú nda profeta Isaiá nk'ie nga b'a ts'in y'et'a:

⁸ Kui xuta xu'bi tu ts'ahá benkjúnna, tunga animaha kjin tjñaha an.

⁹ Najmi chumi ni chjihí ra chje xi tsjana, at'aha tu kjuatéxumaha xutahá bakúya.

¹⁰ As'ai b'i kitsúhu Jesu xuta nkjiun:

—Tjenñju ko katumankjinnuu. ¹¹ Ni xi fas'en ts'a xuta, najmi kui xi ts'in sihi nginkun Ntíaná. Ni xi bitju ní ts'a, kui ní nihi xi ts'in sihi.

¹² As'ai j'aisehe Jesu já ni'yakuyáha ko b'a kitsúhu:

—¿A yai nga já fariseo najmi kuasasihin én xi kuachubai?

¹³ B'i kitsú Jesu:

—N'esjenji santaha ko kjamaha ngayjee ya xi najmi y'éntje Na'mina xi tjña ndjiojmi jan. ¹⁴ Najmi tu nkjun manu joo. Já kahá niu xi bakú niyáha xuta ka. Tsa nku nda ka kuakú niyáha kj'ai nda ka, ¿a najmi kuixuntuyáha nga joo nku tixa?

¹⁵ As'ai b'a kitsú Pedro:

—T'inyani nkú tsuhu ra ni xi kuak'iejña chubayai.

¹⁶ B'i kitsú Jesu:

—¿A ta ndaha jun najmi mankjinnu? ¹⁷ ¿A najmi yanú nga ngayjee ni xi fas'en ts'a xuta, fi aya kats'a ko bitju ngáha? ¹⁸ Ni xi bitju ní ts'a xuta, kui ní xi nibáha ajin animaha ko kui xi ts'in sihi nginkun Ntiana. ¹⁹ At'aha ajin animaha ní xuta nibáha ra nga ch'on ts'in ts'innkjink'un, nga ts'ink'ien xinkjin, nga bangane kjuabixoon, nga tjín xi fantuko jminchjin nga najmi kjee bixan, nga ndyjé ts'in, nga nchja én tsank'a, ko nga ch'on tsuhu xinkjin. ²⁰ Kuihi ni xu'bi xi ts'in sihi xuta nginkun Ntiana. Tunga tsa kjine ninkuan nga najmi titjun kuané ntsja, najmi kui nihi xi ts'in sihi xuta nginkun Ntiana.

*B'i ts'in nku tachjuún xi najmi ntjehe judio tjehe
ra tsankihi nku kjuanda Jesu*

(Mr. 7:24-30)

²¹ As'ai tsitju Jesu yo nga ngji ante xi tiña maha nanki Tiro ko nanki Sidon. ²² Ko tu kikjintáya tjennkihí ra nku tachjuún xi najmi ntje judio tjehe ra xi yo tjña. B'a kitsúhu:

—ji chá maestru, ji xi ntjehe David, chase nimaní ichí an! ¡Takjín ichína tjñajihin chánindo, kui nga tu xí uhún tíbehe ra!

²³ Tunga ndahá nku én najmi kinchja Jesu. As'ai j'aise tiñahá já ni'yakuyáha kō b'a incha kitsúhu:

—Tu sahá b'a t'ihin tachjúun nga katji, at'aha tíkintáya tjennkiná.

²⁴ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Kits'ín nibána Ntíaná nga tu nkuhú xutá xi ntje Israel tjeheñ rā kfínsehe, xutá xi kindyja xi nkú joyaha chutsanká xi ngji t'axín suba.

²⁵ As'ai j'ai tachjúun, tsasinkúnch'int'ahá Jesu kō b'a kitsúhu:

—Ji chá maestru, tīsinkoní ichí an!

²⁶ B'i kitsú Jesu:

—Najmi nda tjin tsa chjú'ahá nínkuahan jántiú nga kj'uaihi nañóo.

²⁷ As'ai b'a kitsú tachjúun:

—Johon, chá maestru, tunga santahá ni kō nañóo kjine xihí nínkuān xi bixunntunkí yámixahá ntjaha.

²⁸ B'i kitsú Jesu:

—Ji tachjúun, já b'a 'yún s'ejihin ri nga Ntíaná kits'ín nibána! Katuma xi nkú ts'ín mjehi.

Ta kuihi chubō kamanda takjihin tachjúun.

B'i ts'ín kits'innkihi Jesu nkjin nkjún xutá un

²⁹ Tsitju Jesu yō nga ngji andai ntáchak'un Galilea. As'ai ngjinji nku asunntu tjenki kō yō y'ejña. ³⁰ Incha j'aisehe Jesu nkjin nkjún xutá nga j'aikō xi najmi ma fi, xi ká, xi najmi ma nchja, xi kutu ntsja, kō nkjin sa xi uhun. Kui xi j'aik'iéntut'áha Jesu kō Jesu kits'innkihi ngayjee.

³¹ Kui nga kama nkjúhun rā xutá nkjiun nk'ie nga kkie nga tinchja xutá xi najmi ma nchja, kamanduú ntsja xutá xi kutu ntsja, tjíma xutá xi

najmi ma fi, kō kama chjihī xuta xi ka. As'ai incha kits'intsjohō Ntiaha xuta Israel.

B'i ts'in kits'inkjen Jesu ja xi ñju mi
(Mr. 8:1-10)

³² As'ai kinchjaha Jesu ja ni'yakuyaha kō b'i kitsúhu:

—Tíma nimana xuta nkjiin, at'aha ja tjihin jan nistjin nga tjintukoná ei. Ja najmi ta tjihin ra nichine. Najmi mjena ts'inkjí kjintía, at'aha tsa kuayaya aya nyóo.

³³ As'ai b'i incha kitsú ja ni'yakuyóo:

—¿Tunga má xi tjehe sakúná ei ante t'axín xu'bi ninkuan xi kamaha ra nga kjine xuta xi b'i nkjún ts'in nkjin maha?

³⁴ B'i kitsú Jesu:

—¿Nkú tjin ninkuan kich'o?

B'a incha kitsú jóo:

—Yatu maha kō k'ua tjió xixi.

³⁵ As'ai b'a kitsú Jesu nga k'úentu xuta nkjiun t'anankiu. ³⁶ Jak'á ninkuan xi yatuu kō tjió kō kitsjáha máb'achjihī Ntjaná. Tsakjanya kō kitsjáha ja ni'yakuyaha. As'ai ja ni'yakuyóo kits'índzjohō ninkuon kō tjió xuta nkjiun.

³⁷ Kikjine tente xuta niu santa nkúhu nga kitse sisihin. As'ai j'áya ninkuan xi ts'ankiu. Yatu nisín kama. ³⁸ Ñju mi jax'in kō kj'ai jminchjijun kō jánti xi kikjine nichinee. ³⁹ Nk'ie nga kits'inkji Jesu xuta nkjiun ni'yaha, jas'en ngáha tsutsuu nga ngji ante xi tiña maha nanki Magadan.

16

B'i kitsú Jesu nk'ie nga tsinchihi nku kjuankjún
(Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56)

¹ Incha j'ai já fariseo ko já saduseo nga j'ai kjut'ayák'un Jesu. Tsankihí nga ts'íin nku kjuankjún xi kuakúchji nga Ntíaná kits'ín nibáha.

² Tunga b'ihí kitsú Jesu:

—Nk'ie nga ja ma ngixuun b'a bixíun: “Nda chun kama, at'aha chun jeje nk'a ján.” ³ Ko nga ta jyuun b'a bixín ngó: “Ch'on chun kama nd'ai, at'aha nintí tíncha.” Mankjinnuu ni xi ma chji nk'a ján, tunga, ¿á najmi tímankjihinnuu ni xi tís'ejña chjihí nístjin nd'ai? ⁴ Xuta xi tjin nd'ai tíncha banki nga skué nku kjuankjún, at'aha ch'onk'un ko najmi naxu tíncha nginkun Ntíaná. Tunga tu ni xi kamat'aihín nda profeta Jona nístjin nk'ie, kui kjuankjúhun xi s'ejña chjihí xuta xi tjin nd'ai.

B'a kitsú Jesu, as'ai ngji t'axíhin xuto.

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga kits'inchjén na'yu san
(Mr. 8:14-21)

⁵ Nk'ie nga tsichu já ni'yakuyáha ngabantóo, tu kichayahá ra nga kik'a ninkuan. ⁶ As'ai b'a kitsú Jesu:

—Nda chasoo. Chúhuun yjonuu na'yu sahan já fariseo ko já saduseo.

⁷ As'ai b'i ngján kinchjanímyakoho xinkjín já ni'yakuyóo nga najmi incha y'a ninkuan.

⁸ Kamankjihín Jesu ni xi tíncha tsu jóo ko b'a kitsúhu:

—¿Á tíchubanímyakohonu xinkiu nga najmi kich'ahanu ninkuan? ¿Á b'a 'yún íchí s'ejhinnuu nga Ntíaná kits'ín nibána! ⁹ ¿A tu yje najmi kjehé

mankjinnuu? ¿A najmi ta f'áitsjehénnuu ninkuan xi uun xi tsakjanyáha já xi un mií maha ko nkú tjín nisín kin'etso ninkuan xi y'ekú? ¹⁰ ¿Ko a najmi ta f'áitsjehénnuu ninkuan xi yatuú xi tsakjanyáha já xi ñju mií maha ko nkú tjín nisín kin'etso ninkuan xi y'ekú? ¹¹ ¿Nkú tjíhin ra nga najmi tímankjihinnuu nga najmi ninkuan tínchjanijmíyahana? Tunga chuhún ruu yjonuu na'yu sahan já fariseo ko já saduseo.

¹² As'ai kamankjihín já ni'yakuyóo ni xi tínchja Jesu, nga najmi na'yu sahan ninkuan xi tjíhin nga kúhún yjoho. Ngat'aha ní ni xi bakúya já fariseo ko já saduseo tjíhin nga kúhún yjoho.

B'i ts'ín kitsúya Pedro nga Jesu xi Ntíaná kits'ín nibáha ngajoho

(Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21)

¹³ Nk'ie nga tsichu Jesu tiña nanki Cesarea, má nga batéxuma nda Felipe, as'ai b'a kitsúhu já ni'yakuyáha:

—¿Yáhá ní Ntíhi Ndax'iun tsu xuta?

¹⁴ B'a kitsú já ni'yakuyóo:

—Tjín xi b'a tíncha tsu nga ji xi Jua Bautista. Tjín ngá xi b'a tíncha tsu nga ji xi Elia. Ko tjín ngá xi b'a tíncha tsu nga ji xi Jeremia ko a ra kj'ai nda profeta.

¹⁵ B'i kitsú Jesu:

—Ko jun, ¿yá xi bixiún nga an?

¹⁶ As'ai b'a kitsú Simon Pedro:

—Ji xi Cristo. Ji xi Ntíhi Ntíaná xi tíña tík'uun.

¹⁷ B'i kitsú Jesu:

—Nda tjín ngat'a ts'i, Simon, ntíhi Jona. At'aha ndaha nku xuta asunntej najmi y'éña chjihí

nii. Na'mina ní xi tǎña ndjiojmi ján y'éjña chjihi nii. ¹⁸ Ko an b'a tǎxihin nga ji xi k'úihin Pedro. Ts'inndá ninkuna asuhun ndjio xu'bi ko nga'yúhun ngabayoo najmi kamaha ts'ín nganaha xuta xi ts'an. ¹⁹ An tsjaha yubihj má batéxuma Ntǎaná. Ni xi k'úét'a'yín ei asunntej, ta s'et'a'yún ndjiojmi ján. Ko ni xi chjundáyai ei asunntej, ta kuindáya ndjiojmi ján.

²⁰ As'ai b'a kitsúhu Jesu já ni'yakuyáha nga najmi tu ch'a kuitsuyaha nga kui xi kits'ín nibáha Ntǎaná ngajoho.

B'i ts'ín kitsúya tǎjun Jesu nga n'ek'ien

(Mr. 8:31–9:1; Lc. 9:22-27)

²¹ Kui nǎstjiun kik'atuts'ihin Jesu nga kitsúya kixihj já ni'yakuyáha nga tǎihin nga ngjuaj nanki Jerusalen, ko nga un nkjún skuhehe aya ntsja jáchá xi tǎihin xá ko já na'mi k'aku ko já chjine'éhen kjuatéxumoo, ko nga n'ek'ien ko nǎstjin xi ma jahan kj'uaíya ngáha ra ngabayoo.

²² As'ai Pedro ngjiko t'axín Jesu ko b'a kitsúhu nga najmi nda kits'ín nga b'a kitsú. B'a kitsú Pedro:

—Ji nda maestru, Ntǎaná kakjexíhin ngayjee ni xu'bo! ¡Najmi tu chumi nihi xi katumahi!

²³ Tunga kits'ínk'ótjyak'uhún Jesu Pedro ko b'i kitsúhu:

—Tǎyú xinní, Satana! Ji xi tǎn'endyjajinní. At'aha najmi ni xi ts'e Ntǎaná tǎn'enkjǎntak'uin. Ni xi ts'e ní xuta asunntej tǎn'enkjǎntak'uin.

²⁴ As'ai b'a kitsúhu já ni'yakuyáha:

—Tsa tǎn xi mjehe tsjénnkina, kat'éch'o subaha yjoho ni xi mjehe ko katsjáha yjoho nga kuayá ngat'ana, as'ai katsjénnkina. ²⁵ At'aha xi mjehe

ts'ínk'anki suba yjohō nga k'úéjña tík'un, kui xi tu sahá kuáyá. Tunga xi kuáyá ngat'ana, kui xi sakúhu nga k'úéjña tík'un. ²⁶ At'aha, ¿mí xi chjíhi ra tsa ts'ín ngana xuta ngayjee ni xi tjin asuntee, tsa tu sa ndyjahá ngá animaha? ¿Mí nihi xi tsjá nga k'uéchjintjai animaha? ²⁷ At'aha Ntíhi Ndax'iun kj'uaíko kjuachánkaha Na'míhi ko kj'uaíko ntítsjehe. Nk'ie k'uéchjíhi nga nkúnkú xuta ni xi kits'ín. ²⁸ Kjuaxi ni xi tíxinnuu. K'ua xi tjincha ei najmi kuáyá santa nkúhu nga skue nga kj'uaítexuma Ntíhi Ndax'iun.

17

*B'i kama nga kama chji kjuachánkaha Jesu
(Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36)*

¹ Askahan nk'ie nga j'a jun nistjin, Jesu kinchja t'axíhin Pedro, Santiago ko Jua xi nts'e maha Santiago. Ngjiko t'axín jóo nku asunntu tjenki nk'a. ² Yo kik'óntjaiya sénnistjihin Jesu nginkun jóo. Tsat'ai ankjín xi nkú joyaha ts'íu ko najyuhun taba xúxú kama ko tsat'ai. ³ Ta kieke jóo Moise ko Elia nga tjincha nchjanjmíko Jesu. ⁴ As'ai b'a kitsú Pedro:

—Ji nda maestru, já b'a nda tjihin nga ei kuintsubahaná! Tsa mjehi, ts'innda ei jan ni'ya yántsú, nku xi kama ts'i, nku xi kama ts'e Moise ko nku xi kama ts'e Elia.

⁵ Nk'ie nga b'a ta títsuhu Pedro, tu nkuhú ninti xi tibat'ai j'ai ts'innk'íéhen jóo ko kinu'yá ajin nintiu nku nta xi b'a kitsú:

—Kui xu'bi xi Ntina. Tjona ko tsjo mana. Tasinñjuhu.

⁶ Nk'ie nga kint'é ntó já ni'yakuyóo tū ni xí incha kitsankjúhún. Kui nga xí t'anankiuhú y'et'aha nintaku nga incha tsinchakúnch'in. ⁷ As'ai j'aik'úhún Jesu kó kits'ínkoho nga b'i kitsúhu:

—Tisíntjōon. Najmi tū binkjun.

⁸ Nk'ie nga kingjénnk'a ngáha ankjín jóo, najmi ta ch'a xi kikiehe. Tū Jesu síjña subahá. ⁹ Nk'ie nga ja tíncha nibájen ngáha asunntu tjenkiu, b'a kitsúhu Jesu jóo:

—Najmi tū ch'a xi 'miyohoo ni xi kuayo santaha nkúhu nga kj'uaíya ngáha rá ngabayoo Ntíhi Ndax'iun.

¹⁰ As'ai kingjásjaiya já ni'yakuyóo:

—¿Á b'a tsuhu já chjine'éhen kjuatéxumoo nga tjíhin nga kj'uaí títjuhun Elia?

¹¹ B'i kitsú Jesu:

—Kjuaxi nga kj'uaí títjun Elia kó k'uénda ngayjee ni xi tjin. ¹² Tunga an b'a tíxinnuu nga ja j'ai Elia, tunga najmi kamankjihín rá xuta tsa Elia niu. Tū ni xi kama mjehé rá jóo kits'íhin. B'a tá ts'ín un skuehe Ntíhi Ndax'iun aya ntsja jóo.

¹³ As'ai kamankjihín já ni'yakuyóo nga Jua Bautista kinchjanijmíyaha Jesu.

B'i ts'ín kits'ín ndaíhi Jesu nku nda chí xi tijnajihin ndanindoo

(Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43)

¹⁴ Nk'ie nga incha j'ai ngáha má nga tíncha xuta nkjiun, as'ai nku nda j'aisehe Jesu kó tsasinkúnch'int'aha nga b'a kitsúhu:

¹⁵ —Ji nda maestru, chase nimahi ichí nda china. Tjin nistjin nga jyuhú kj'i b'atsé kó 'yún un behe. Tjin nga nkjin niyá jnejin nd'íu kó tsa ntánijuo.

16 Kjúáikohó já ni'yakuyáhi, tunga najmi kamahá ra kuats'ínnkihi.

17 As'ai b'i kitsú Jesu:

—¿Á b'a 'yún ichí s'ejihin ra Ntíaná xuta xi tjihin nd'ai kó ch'onk'uhun! ¿Nkjé kjin tjihin nga kúátejñajinnuu? ¿Nkjé kjin tjihin nga ts'in chúkjuanuu? Nibákonú nda chíu ei.

18 As'ai ndjá kinchjako Jesu ndanindoó kó tsitjujihin nda chíu. Ta kuihi chubó kamanda nda chíu.

19 Askahan já ni'yakuyáha j'aingjásjaiya t'axíhin. B'a incha kitsúhu:

—¿Á najmi kamahani kuakich'onsjeheni ndanindoó?

20 B'i kitsú Jesu:

—At'aha 'yún ichí s'ejinnuu Ntíaná. Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Tsa tu ichí s'ejinnuu xi nkúhu nku k'un mostasa xi 'yún ichí, kama b'a k'úíhuun asunntu tjenki xu'bj: “Tiyú xin ei kó t'in t'axín.” As'ai nguai t'axín. Kó tu mí nihí ni xi kamanuu, tsa b'a ts'in s'ejinnuu Ntíaná. 21 Tunga jáninda xi nkúhu xu'bj najmi chubá bitju. Nk'ie nga chubakaáhá Ntíaná kó nga bintsuba kjintíaá, nk'iehé nga bitju.

B'i ts'ín ta kitsúyahá ngáha Jesu nga n'ek'ien

(Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45)

22 Nk'ie nga tsú'bakó Jesu já ni'yakuyáha ante Galilea, b'i kitsúhu:

—N'ekjas'en Ntíhi Ndax'iun aya ntsja xuta 23 kó incha ts'íink'iehen. Tunga nistjin xi ma jahán ni kj'uaíya ngáha ra ngabayoo.

Kik'ie nusin nusihin já ni'yakuyóo nga b'a kitsú Jesu.

B'i ts'ín y'échjí Jesu toon xi masúhun ninku

24 Nk'ie nga tsichuko Jesu já ni'yakuyáha nanki Capernaum, as'ai incha j'aisehe Pedro já xi f'ásuhun toon ninku xi síjña nanki Jerusalen. B'a incha kitsúhu Pedro:

—¿A najmi b'échjintjaihi nda maestruihi ninku?

25 —Johon —kitsú Pedro.

As'ai nk'ie nga jas'en Pedro ni'ya má tíjña Jesu, tu Jesuhú tjun kinchjako:

—Ji Simon, ¿nkú bixín? Já rej xi tjin asuntej, ¿yá xi ts'ínk'íechjintjai? ¿A ntíhi, a ra xuta xi kj'aíhi?

26 —Xuta xi kj'aí —kitsú Pedro.

As'ai b'i kitsú Jesu:

—Johon, najmi b'échjí ntíhi jóo. 27 Tunga tu xi najmi ch'on kamaha ra jóo, tu sahá t'in andai ntáchak'uun ko ndjein nintu. Tjio xi tjun ngjuait'ahi chjúx'á'ai ts'a. Yo sakúhi toon xi kama k'úechjintjaihini jo xuta. Chjúbéi toon ko t'ínk'iechjí xi ts'í ko xi ts'an.

18

B'i ts'in kitsúya Jesu yá xi 'yún chánka má batéxuma Ntíaná

(Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48)

1 Ta kui nistjin xu'bo j'aisehe Jesu já ni'yakuyáha. B'a incha kitsúhu nga kingjásjaiyaha:

—¿Yá xi 'yún chánka sa má batéxuma Ntíaná?

2 As'ai kinchjaha Jesu nku nda chí, tsasíjñajin masehen jóo 3 ko b'a kitsú:

—Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Tsa najmi kuankínch'aha ruu animanuu ko n'ek'óntjaiyo yjonuu xi nkú joyaha ntí xi ntí ntí, najmi kuitjás'enjiun nga Ntíaná xi kuatéxumanuu. 4 Kui nga tu yáha ni xi ts'ín

nimakuaha yjoho xi nkú joyaha nda chí xu'bi, kui xi 'yún chánka kama má batéxuma Ntjaná. ⁵ Kó xi ngajona ts'íinkjáihin ra nku nda chí xi nkúhu xu'bi, kui xi an títs'ínkjáinna.

B'i ts'in kinchjanijmíyaha Jesu xuta xi ts'ínkijnejin jé xuta xingisoó

(Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2)

⁶ Tu yáha ni xi ts'ínkijnejin ngatitsun nku nda chí xi nkúhu xu'bi xi s'ejihin an, tu sahá ra ngandaha xi b'a ts'íiun tsa s'et'a 'yúnt'a kásin nku ndjio chánka kó chjanik'ajin má nankaha ntáchak'uun. ⁷ jNima rú ts'ihin xuta xi tjín asunntej, at'aha tjín ni xi ts'ínkijnejihin ngatitsun! Tjihin nga s'e ni xi ts'ínkijnejihin ngatitsun xuta, tunga, jnima rú ts'ihin xuta xi ts'ínkijnejin ngatitsun xuta xi kj'ai!

⁸ 'Kui b'a maha, tsa ntsai kó tsa tsukui xi títs'ínkijnejihin ngatitsun, tu sahá tichákjái kó kjin chjaniyai. Tu sahá ngandahi tsa kuitjás'en nimai kó tsa kutui má nga k'úentu tík'un xuta, kó najmi tsa tjít'a nga joo tsukui kó nga joo ntsai tunga tu sa ajin nd'í xi najmi mahá ra 'meya chjanik'ajin ngáhi. ⁹ Kó tsa tunkuini xi títs'ínkijnejihin ngatitsun, tu sahá n'esjei kó kjin chjaniyai. Tu sahá ngandahi tsa kuitjás'en kat'ai má nga k'úentu tík'un xuta, kó najmi tsa tíncha nga joo tunkuini tunga tu sa ajin nd'í ngak'iehén chjanik'ajin ngáhi.

B'i ts'in tsakúya Jesu nga kits'ínchjén nku chutsanka xi kindyja

(Lc. 15:3-7)

¹⁰ T'ejin tak'un. Najmi tu tohón manuu nku nda chí xi nkúhu xu'bi. At'aha an b'a tixinnuu nga ntítsjehe jántíu xi tjín ndjiojmi ján, tjintu tehente

nginkun Na'mina xi tijnã ndjiojmi jãn. ¹¹ At'aha Ntíhi Ndax'iun j'ai ts'ínk'anki xuta xi ja kindyja kai.

¹² '¿Nkú bixiún? Tsa nku nda tijnchaha unchan chutsanka, tsa ndyjahã nku, ¿a najmi kuincháhã xi chãte kô yachãn ñjoo ajin jñoô kô nguajingisjái xi kandyjoo? ¹³ Kjuaxi ni xi tixinnuu. Tsa sakúsjaihi chu xi kandyjoo, 'yún tsjo kama saha chu xi nku xi kuasakú ngãhã ra, nga xi chãte kô yachãn ñja xi najmi kandyjoo. ¹⁴ B'a ta ts'ín najmi mjehe Na'minnuu xi tijnã ndjiojmi jãn tsa ndyja ndaha nku jánti ntí xi nkúhu xu'bj.

*B'i ts'ín kinchjanijmíyaha Jesu kjuan'endyjat'oo
(Lc. 17:3)*

¹⁵ 'Tsa ch'on títs'íhin nda nts'ei, t'ihinseihí kô chubanijmíko subai nga b'a t'ihin nga najmi nda tjin ni xi títs'ín. Tsa kuint'é éhin, ja kuijnehi nda nts'ei. ¹⁶ Tunga tsa najmi kuint'é éhin, t'inkoi tsa nku kô tsa jo xuta, tu xi b'a ts'ín s'ehe tsa jo kô tsa jan testiyu xi kuitsuya ni xi kamo. ¹⁷ Tunga tsa najmi kuint'é éhen jóo, t'inyaihi xuta ninku ni xi títs'ín. Kô tsa najmi kuint'é éhen xuta ninku, katumahi ndo xi nkú joyaha já xi najmi be Ntjaná kô tsa xi nkúhu já xi f'áchjintai ch'a nga ts'ínxát'aha já Roma.

¹⁸ 'Kjuaxi ni xi tixinnuu. Ni xi k'úét'a'yún ei asunnteí, ta s'et'a'yún ndjiojmi jãn. Kô ni xi chjundáyo ei asunnteí, ta kuindáya ndjiojmi jãn. ¹⁹ Kô b'ahã ta tixin ngáhanuu. Tsa jo kamo nga k'úéndo ei asunnteí ni xi mjenuu nga kuinchíhuu Na'mina xi tijnã ndjiojmi jãn, kui xi tsjánuu ni xi kuinchíú. ²⁰ At'aha má nga kama ñjakú tsa jo kô

t̄sa jan x̄uta xi s'ejih̄in an, an ta t̄ijñajin masehen x̄uta xu'bo.

²¹ As'ai j'ai tiña Pedro ko kingjásjaiya:

—Ji nda maestru, ¿nkú t̄jín n̄iyá ts'inndyjat'aha nda nts'é nga ch'on t̄íts'ínna? ¿A santaha yatu n̄iyá?

²² B'i kitsú Jesu:

—Najmi tu yatu n̄iyá t̄ixihin. Cháte ko kan ní n̄iyá nga yatu.

B'i ts'in tsakúya Jesu nga kits'ínchjén nku nda musu xi najmi kits'ínndyjat'aha nda musu xinkjín

²³ B'i kitsú Jesu:

—Kui b'a maha, má batéxuma Nt̄ianá b'a joyaha nku nda rej xi kama mjehe ts'ínko kuenta já musuhu. ²⁴ Nk'ie nga t̄ib'atuts'ih̄in nga t̄íts'ínxki, as'ai j'ai kin'ekasínjña nginkun nku nda musu xi 'yún tse t̄jehen ts'e. ²⁵ Tunga najmi t̄jih̄in ra ndo toon xi k'uechj̄ihi ni xi t̄jehen. As'ai kitsjá k̄jua nda nt̄iaha nga satéña ndo, chjuúhun, nt̄ih̄i ko ngayjee ni xi t̄jih̄in, tu xi b'a ts'in kuitju chj̄ihi ra toon xi t̄jehen. ²⁶ As'ai tsasinkúnch'in nda musu nginkun nda nt̄iaha ko b'a kitsú: “Ji nda nt̄ia, n'e chúk̄jua saní ichí. K'uechj̄i tentehé ra tooh̄in.” ²⁷ Kama nimaha ndo nda musuhu. Kits'ín ndaí ngáha ra ko kits'ínndyjat'a tentehé toon xi t̄jehen.

²⁸ Tunga nk'iehé nga tsitju nda musu yo, kisatékj̄a kj̄aí nda musu xinkjín xi ichí t̄jehen ts'e. Kui xi jakj̄a nga kitsubantu ko b'a kitsúhu: “¡T'echj̄iná toonna xi t̄jeh̄in!” ²⁹ As'ai tsasinkúnch'int'aha nda musu xinkjín ko b'i kitsú nga tsankih̄i: “N'e chúk̄jua saní ichí. K'uechj̄i tentehé ra tooh̄in.” ³⁰ Tunga najmi kits'ín yuhú nda musu. Tu sahá ngjingjáya'yún nda musu

xinkjín ndo. Yo rú ngjuáya santaha nkú rúhu k'uéchjí ni xi tjeHEN.

³¹ 'Nk'ie nga kíkíe já musu xingisoo ni xu'bj, un nkjún kama k'un ko ngji tsúyaha nda ntíaha ngayjee ni xi kamoo. ³² As'ai kinchja ngáha ra ndantíaha nda musu xu'bo ko b'a kitsúhu: “ji nda musu ch'onk'un! An kuats'inndyjat'aha ngayjee toon xi tjehin tu ngat'aha nga b'a kuak'inni. ³³ ¿A najmi kohó ji tjihin nga kama nimahi nda musu xinki xi nkú ts'in kama nimana ji?” ³⁴ Kama kjahan nda ntíaha. As'ai kits'ínkjas'en nda musu aya ntsja já xi basehe nubayóo tu xi tsjáha ra kjuanima. Yo s'eya santaha nkúhu nga k'uéchjí toon xi tjeHEN.

³⁵ 'B'a ta ts'ínnyu Na'mina xi tíña ndjiojmi ján tsa najmi ngayjehe animanuu n'endyjat'ohoo nts'o.

19

B'i ts'in kinchjanijmíyaha Jesu kjuabixoon (Mr. 10:1-12; Lc. 16:18)

¹ Nk'ie nga ja kamaha Jesu nga b'a kitsú, as'ai tsitju ante Galilea nga ngji ante xi tjín Judea xi tíña ngabantá ntáje Jordan. ² Nkjin nkjún xuta kitsjennkihi ko yo kits'innkihi xuta xi uhun.

³ As'ai j'aisehe Jesu k'ua já fariseo tu xi kikjut'ayák'uhun ra. B'i ts'in kingjásjaiyaha:

—¿A kama nku nda chuba ts'ínkkehé kjuabixahan nga k'ujéña chjuúhun?

⁴ B'i kitsú Jesu:

—¿A najmi kjehé n'eyo éHEN Ntíaná má nga jtít'a xi nkú ts'in kits'ínnda Ntíaná xuta nga tuts'ihin ni? B'a ts'in jtít'a: “Nku chjuún nku x'in kits'ínnda.”

⁵ Kō tjt'á ya má nga b'á tã kitsú: “Kui kjuaha nga nku ndã k'úejñaha na'mihĩ kō naaha nga k'úejñako chjuúhũn, kō nga joo nkuhú kuichú ma.” ⁶ Kui nga najmi tã jo ma saha. Nku ní yjoninte incha maha. Kui b'á maha, ni xi y'é'yúhũn Ntíaná, najmi xutã kjéndáya.

⁷ B'á incha kitsú jóo:

—Tunga tsa b'á ts'ín tijnã, ¿á b'á ts'ín y'ejñaha Moise nga nku ndã kama kjésintjehen nku xujun má nga ja tít's'ínkje kjuabixahan kō b'á ts'ín kama k'úejñaha chjuúhũn?

⁸ As'ai b'í kitsú Jesu:

—At'aha ndjá animanuu, kui kjuaha nga kits'ínj'oho Moise nga kama k'úejñahanu chjuúnnuu. Tunga najmi b'áhá ts'ín kis'ejña nga tuts'ihĩn ni. ⁹ An b'á tixinnuu. Tsa nku ndã k'úejña chjuúhũn, tsa chjuúhũn najmi kik'at'aha, tsa as'ai kuixanko kj'ái tachjuún, kui xi tít'bangane kjuabixan tjuhũn. Kō tsa kj'ái ndã kuixanko ngáha tachjuún xi y'ejñaha x'ihĩn, kui ndã xu'bõ xi tã tít'bangane ni xi 'mihĩ kjuabixan.

¹⁰ As'ai já ni'yakuyóo b'á incha kitsúhu Jesu:

—Tsa b'á ts'ín tijnã ngat'aha ndã xi tijnãha chjuún, tũ sahá ndã tjin nga najmi kuixaán.

¹¹ B'í kitsú Jesu:

—Najmi ngatentee xutã mankjihĩn ni xu'bĩ, nku tutuhú xi Ntíaná kitsjáha nga kamankjihĩn. ¹² At'aha tjin xutã xi b'á ts'ín kitsin nga najmi kama kuixan, kō tjin ngá xi kin'e xanta tũ xi najmi kama kuixahan. Kō tjin ngá kj'ái xi ja y'éch'oho yjoho nga kuixan tũ xi tũ nku Ntíanáhá ts'iinxát'aha rá. Xi kama ts'iínkjáihĩn ni xu'bĩ, kats'ínkjáihĩn.

B'i ts'ín nda kinchjane Jesu jánti xiü
(Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17)

¹³ Incha j'aiko xuta ntíhi tu xi Jesu ngjuénnehe ra ntsja ko kuinchjantjaihi nginkun Ntíaná. Tunga já ni'yakuyóohó b'a kitsúhu xuta nga najmi b'a incha ts'ín. ¹⁴ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Tjehenntohó jántíu nga kanibásena. Najmi tu jun b'ech'óhoo. At'aha xuta xi b'a ts'ín tjintuyáha xi nkú joyaha jánti xi, kui xi tjehe ra nga Ntíaná kuatéxumaha.

¹⁵ Kingjénne ntsja Jesu jántíu. As'ai tsitju yo nga ngji t'axín.

B'i ts'ín kinchjanijmíko Jesu nku nda nchiná
(Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30)

¹⁶ J'aisehe Jesu nku nda ko b'a kitsúhu:

—Ji nda maestru, ¿mí ni nda xi tjíhin nga ts'ian tu xi kama ts'inkjáihin ra nga kuátejña tík'un síán?

¹⁷ As'ai b'i kitsú Jesu:

—¿Á ni xi nda tíchasjaiyahaní? Nku tutuhú maha xi nda. Tsa mjehi kuitjás'ein má nga kuinchun tík'uin, n'etjusuin ni xi tjít'a kjuatéxumoo.

¹⁸ —¿Má xi kui? —kitsú ndo.

B'i kitsú Jesu:

—Najmi tu n'ek'iein. Najmi tu biyunéi kjuabixoon. Najmi tu ndyjé n'ei. Najmi tu testiyu tsank'á n'ei. ¹⁹ Chankjúin na'mihj ko naahj. Ko n'etjói xuta xinkj xi nkú ts'ín tjohi yjohj.

²⁰ B'a kitsú ndatiu:

—Santa nkúhu nga ndyjana títs'intjusan ngayjee ni xu'bo. ¿Mí nihi xi ndyjat'á sana?

²¹ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Tsa mjehi nga kuichú mai xi tjihin nga kuichú mai, t'ihinteñai ni xi tjihin ko tjeihin xuta x'an. B'a ts'in s'ehe ri kjuanchina ndjiojmi jan. As'ai nibai nga tsjennkini.

²² Tunga nk'iehe nga kint'é ndatiu ein, kik'ie nusin nusihin nga ngji, at'aha 'yún nkjún nchina.

²³ As'ai b'a kitsuhu Jesu ja ni'yaku'yaha:

—Kjuaxi ni xi tixinnuu. 'Ni tjin tsa nku nda nchina kjuas'enjin nga Ntiana xi kuatexumaha.

²⁴ B'aha ta tixin ngahanuu nga tu saha najmi 'ni tjin tsa nku chu camello kjuas'en tixaha nku nintu nga nku nda nchina kjuas'enjin nga Ntiana xi kuatexumaha.

²⁵ Nk'ie nga kint'é ja ni'yakuyoo ein, tu ni xi kama nkjuhun ra ko b'a incha kitsu:

—¿Ya xi kama k'uanki ni ma?

²⁶ As'ai tsase'a Jesu joo ko b'a kitsuhu:

—Xuta ndahachi najmi kamaha ts'ink'anke yjoho, tunga Ntiana maha ts'ink'anke xuta. At'aha tu mi nihi ni xi maha ts'in Ntiana.

²⁷ As'ai b'a kitsu Pedro:

—Xi nkuhu jin, ja y'entu tentej ni xi tjinni ko tjennkihi nd'ai. Kui kjuaha, ¿mi nihi xi sakuhuni jin?

²⁸ As'ai b'i kitsu Jesu:

—Kjuaxi ni xi tixinnuu. Nk'ie nga kuichú nistjin nga n'e tsetse ngayjee ni xi tjin ko nk'ie nga kuakuchji Ntiji Ndax'iun kjuachankaha nga k'uejñasun ante ma nga kuatexuma, kui nistjiun jun xi tjenkonu nd'ai ta kuintsuboo ante xi te jo maha nga kuatexumohoo ntjehe xuta Israel xi te jo tikja maha. ²⁹ Tu yaha ni xi ngat'ana y'ejñaha ni'yaha, tsa ja nts'e, tsa jminchjin nichja, tsa na'mihi, tsa

naaha, tsa ntíhi kō tsa jñá xi tjíhin, kui xutai k'uai ngáha ra unchan niyá tjíhin ni xi y'éjña kō ts'ínkjáihin nga k'úentu tík'un sín. ³⁰ Nkjin xuta xi tjun nd'ai tsjénki, kō nkjin xi yjanki nd'ai xi tsjén títjun kama ngáha.

20

B'i ts'in tsakúya Jesu nga kits'inchjén já xi kits'ínxájin tuntsjajé

¹ 'Xi nkú ts'in batéxuma Ntjaná b'a joyaha nku nda xi tijnaha nku jñá. Kui xi ta jyun tsitju nga ngjik'íéndakō já musu tu xi nguai ts'ínxáihin ante tuntsjajéhe. ² Nk'ie nga kits'inj'ō já musu nga kama chjíhi nku toon denariō nga nku nistjin, as'ai kits'ínkji jóō ajin tuntsjajéhe. ³ As'ai ta ngjihí ngáha ndo, nkú ma nga chuba ñja, kō kíkíe kj'ai já xi tijncha ajin nantio xi najmi tjíhin xá. ⁴ B'a kitsúhu jóō: "Tu sahá tankín n'exó kō jun ajin tuntsjajéna kō nda tjin k'uechjínuu." As'ai ngji jóō.

⁵ 'As'ai ta ngjihí ngáha ndo, nkú ma nga chuba te jo kō nkú ma nga chuba jan, kō b'ahá ta kits'in ngáha. ⁶ Kō xi nkú ma nga chuba un nga ngixuun ta ngjihí ngáha ndo kō kisakú saha kj'ai já xi najmi tjíhin xá. "Jun, ¿á nku nistjin kab'ahanuu ei nga najmi t'n'exáhanu?", kitsúhu. ⁷ "At'aha najmi tjin xi títjá xáni", kitsú jóō. "Tu sahá tankín n'exó kō jun ajin tuntsjajéna", kitsú ndo.

⁸ 'Nk'ie nga kama jyuun, kinchjako nda xi ts'e tuntsjajéé nda xi basehe já musu kō b'a kitsúhu: "Chubañjaihi já musu kō t'echjíhi nistjin xi kats'ínxá. Xi askahan kafas'een ch'atuts'ihin ri, santaha nkúhu nga kuichuk'uin xi tjun kafas'een."

9 'Incha j'ai já musu xi jas'en xi nkú ma nga chubá un kō kits'ínkjáihin nku toon denario nga nkúnkú. 10 As'ai incha j'ai já musu xi tjun jas'een kō b'a incha kitsú animahá nga ts'ati k'uaihí, tunga tá nkuhú toon denario kits'ínkjáihin nga nkúnkú. 11 Nk'ie nga kits'ínkjáihin niu, y'ésiko nda xi ts'e tuntsajée. 12 B'a kitsúhu: "Já xi askahan kafas'een tu nkuhú ora kuats'inxá sa. Tunga tu ngúsuhún kuan'ei nga kuak'iechjíhi jóo kō jin xi kan'e chúkjuai xóo kō nubóo nga nku nistjin tantoo."

13 "Tunga b'ahá kitsú ndo nga kinchjako nda musu xi b'a títshu: "Ji nda xinkjián, najmi ch'on títshinkoho. ¿A najmi nkuhú toon denario kab'endakoní? 14 Chjúbéi toohin kō t'in. Tunga mjehéna tsjaha já xi askahan kafas'een xi nkú nga tjín tá títshaha. 15 ¿A najmi kamahá ts'inka ni xi tjínna xi nkú ts'ín mjena? ¿A rá tíma xin tak'unní at'ahá nda animana?"

16 'B'a ts'ín xi yjanki nd'ai tjun kama ngáha. Kō xi tjun nd'ai, kui xi tsjénki.

*B'i ts'ín tá kitsúya ngáha Jesu nga kuayá
(Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34)*

17 Nk'ie nga tjenja Jesu niyá xi fi nanki Jerusalen, kinchja t'axín subahá já ni'yakuyá xi te joo kō b'a kitsúhu:

18 —Tjenñju. Ja títbankiaán nanki Jerusalen. Ja n'ekjas'en Ntíhi Ndax'iun aya ntsja já na'mi k'aku kō já chjine'éhen kjuatéxumoo. Kui xi incha tsjá kjuá nga n'ek'ien 19 kō as'ai ts'ínkjás'ehen xutá xi najmi ntje Israel tjehen rá, tu xi incha kuajnukiehe rá kō k'uéhe kō nguát'a kruuhu.

Tunga nistjin xi ma jahan kj'uaíya ngáha ra ngabayoo.

B'i ts'ín naaha Santiago ko Jua tsankihí Jesu nku kjuanda

(Mr. 10:35-45)

²⁰ As'ai j'ai naaha jáha Zebedeo nga tjenko ts'ihin jáha. Tsasinkúnch'int'aha Jesu nga tsankihí nku kjuanda. ²¹ B'a kitsú Jesu:

—¿Mí nihi xi mjehi?

B'i kitsú tachjúun:

—Tjenntei nga nku ntína kat'ejña kixihí ko nku xi kat'ejña skjúhin nk'ie nga kuatexumai.

²² As'ai b'i kitsú Jesu:

—Najmi yo ni xi tíbinchu. ¿A kuichúkjuanu nga un skuenuu xi nkú ts'ín un skuena?

—Kuichúkjuani —kitsú jóo.

²³ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Kjuaxi nga un skuenuu xi nkúhu an. Tunga tsa kuintsuboo nga kixina ko tsa skjúnna, najmi an tíjñana nga tsja niu. Ja tíntuhu Na'mina xi tíjña ndaha kui antee.

²⁴ Nk'ie nga kint'é já ni'yakuyá xi tee niu, incha kits'ínkankó já ni'yakuyá xi jóo. ²⁵ Tunga kinchja ñjahá ra Jesu jóo ko b'i kitsúhu:

—Yo xi nkú ts'ín xuta xi tíhin xá ei asunntei 'yún ndjá ts'ínko xuta xingiso, ko xi tíhin nga'yún ts'ín nga nu'yá'éhen. ²⁶ Tunga ajinnuu najmi b'a kama. Xi mje níhi nga nda k'aku kama ajinnuu, kui xi kats'ín ni xi nda ngandanuu. ²⁷ Xi mjehe nga tjun kama ajinnuu, kui xi katuma nda musunuu.

²⁸ At'aha ta ndaha Ntíhi Ndax'iun najmi j'ai tsa tu xi kui nda n'ehé ra. J'ai ní tu xi ni xi ngandaha

xuta j'ai ts'ihin ko tu xi ts'inkjas'ehen yjoho nga k'uechjintjai nkjin xuta.

B'i ts'in kits'innkihi Jesu jo ja ka

(Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43)

²⁹ Nk'ie nga tincha bitju nanki Jerico Jesu ko ja ni'yakuyaha, nkjin nkjun xuta xi kitsjennkihi. ³⁰ Jo ja ka kab'entu andai niyo. Nk'ie nga kint'e nga yo tif'a Jesu, incha kikjintaya:

—Ji xi ntjeh David, katuma nimahi jin!

³¹ As'ai xuta xi tin yo kinchjaticoho tu xi k'uechja'aha ts'a. Tunga tu saha 'yun incha kikjintaya sa:

—Ji nda maestru, ntjeh David, katuma nimahi jin!

³² As'ai tsasin'yun Jesu, kinchjaha jo ko b'a kitsuhu:

—Mí nihi xi mjenyu nga ts'innyu?

³³ B'a kitsu jo:

—Ji nda maestru, mjeni nga kuix'anki tunkuin.

³⁴ As'ai Jesu kama nimaha jo ko kits'inko tunkun. Ta kuihi chubo kama chjiji ko kitsjennkihi Jesu.

21

B'i ts'in jas'en Jesu nanki Jerusalen

(Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Nk'ie nga ja tincha bichu tiña nanki Jerusalen nga incha j'ai Betfage, nanki xi tiña maha asunntu tjenki xi 'mi Ya Olivo, as'ai kits'inkji Jesu jo ja ni'yakuyaha ² nga b'i kitsuhu:

—Tankiun nanki ichi xi tinña tiña jan. Yo sakunu nku burru xi tijt'ayunko ni burruhu. Chjundayo

ko nibákonú ei. ³ Tsa tjín xi nkú kuitsunuu, b'a t'ihuun: “Nda maestru rú machjéhen chu. As'ai rú ts'íink'óya ngáha.”

⁴ B'a kama tu xi tsitjusuhun éhen Ntíaná xi kinchja nda profeta nga b'a kitsú:

⁵ B'a t'ihuun xuta xi tjín Sion:

“Chasoo, ja nibásenuu Nda reinuu.

Kui xi nimakjua, nku búrrú tjísun,
nku ntí búrrú, ntíhi chu xi b'anji ch'á.”

⁶ As'ai ngji ts'íntjusun já ni'yakuyóo ni xi kitsú Jesu. ⁷ Incha j'aiko búrrúu ko ntí búrrúu. Najyuhun incha kingjásuhun ko Jesu y'esúhun chu. ⁸ Nkjin nkjún xuta incha kingjántu najyuhun aya niyóo, ko kj'ai ngá xi tjiaha yá incha tsatet'a ko kingjántu aya niyóo. ⁹ Yún incha kikjintáya xuta nkjin xi yja tíjuun ko xi yjankiu nga b'i incha kitsú:

— ¡Kats'ínk'ankiná xi ntjehe David! ¡Ntíaná nda kats'ínko xi kits'ín nibá ngajoho! ¡Kats'ínk'ankiná xi tíña nk'a ján!

¹⁰ Nk'ie nga jas'en Jesu nanki Jerusalem, kama nkjúhun ngayjee xuta nantio ko b'a incha kitsú:

— ¿Yá ndaha xu'bi?

¹¹ B'a incha kitsú xuta xi tjenko Jesu:

— Nda profeta Jesuhú niu xi nibáha Nazaret, nanki xi tíñajihin ante Galilea.

B'i ts'ín kik'onsje Jesu já xi tíincha batéña chu má ma natsihin ninku

(Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹² As'ai jas'en Jesu má ma natsihin ninku. Kik'onsje ngayjee já xi tíincha batéña ko xi tíincha b'atse chu yo. Kits'ínk'ótsjá yámixaha já xi tíincha

ts'ínk'óntjaiya tōon kō yáxilehē já xi t́incha batéña chutuju. ¹³ B'í kitsúhu:

—B'a ts'ín t́ít'a éhen Nt́ianá: “B'a k'úihín ni'yaṅa nga kui xi kama ni'ya xi má nga xuta kuinchjako Nt́ianá.” Tunga jun antehē já ndyjé t́in'e mo.

¹⁴ As'ai incha j'ai xuta ka kō xi najmi ma fi nga j'aisehē Jesu má ma natsihín nínku kō Jesu kits'ínkihi. ¹⁵ Tunga já na'mi k'aku kō já chjine'éhen kjuatéxumoō incha kama kjahan, nk'ie nga kkie kjuankjún xi t́its'ín Jesu kō nga kint'é ntaha jántí xí xi t́incha nchja natsihín nínku nga b'a t́incha tsu: “¡Kas'ehe kjuachánka xi ntjehe David!” ¹⁶ B'a incha kitsúhu Jesu:

—¿A t́inu'yái ni xi t́incha tsu jántí xíu?

B'í kitsú Jesu:

—Johon, t́int'e. ¿A najmi kjehé n'eyo xujun éhen Nt́ianá má nga t́ít'a niu? B'í ts'ín t́ít'a:

Ts'a jántí xíu kō xi baki

kin'echjéin nga 'yún nda kin'etsjohi.

¹⁷ As'ai Jesu ngji t'axíhín xuto. Nanki Betanja ngji. Yo kits'ínkj'a nístjen.

B'í ts'ín ndjá kinchjako Jesu yá higuera xi najmi t́ihín tu

(Mr. 11:12-14, 20-26)

¹⁸ Nk'ie nga ta jyuun nga t́ifi ngáha Jesu nanki Jerusalen, kama bjohō. ¹⁹ Ngjisehe nku yá higuera xi kkie andai niyóō, tunga ndahá nku tu najmi kisakúhu, tu subahá xka. B'í kitsúhu yóō:

—Ndahachí najmi ta kas'ehe ri tu.

Tu t́jen'yún kixíhí yóō. ²⁰ Nk'ie nga kkie já ni'yakuyóō ni xi kamoō, kama nkjúhún kō b'a kitsúhu Jesu:

—¿Nkú tjihin ra nga tjen'yún kuaxíhí ni yá higuera?

²¹ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Tsa s'ejinnuu Ntjaná ko najmi jo jan kamanuu, najmi tu suba ni xi kuats'ihin yá higuera kamanuu n'oo. Ta kama b'a kuixíhuun asunntu tjenki xu'bi: “Tiyú xin yo ko chjaník'ajin yjohi ajin ntáchak'uun”, ko b'a kama. ²² Ko ngatentee ni xi kuinchíhu Ntjaná nga chubakoo, n'ekjóhooon tsa s'ejinnuu Ntjaná.

B'i kama nk'ie nga kingjásjaiyaha já tjíxoo Jesu yá xi kitsjá xáha

(Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8)

²³ Jas'en Jesu má ma natsihin ninku ko tsakúya. As'ai j'aik'úhun já na'mi k'aku ko jáchá xi ta tjihin xá ko b'a incha kitsúhu:

—¿Mí xá xi tjihin nga b'a tín'ei? ¿Yá xi kitsjá xáhi?

²⁴ B'i kitsú Jesu:

—Ko an ta kuasjáyanuu nku ni. Tsa k'únyanú, xinyanuu mí xáha xi tjínna nga b'a títs'ian. ²⁵ ¿Yá xi kits'ín nibáha Jua Bautista nga j'aiténtá xuta? ¿A Ntjaná, a ra xuta asunnteihí?

As'ai b'i kitsúhu xinkjín jóo nga kinchjanijmíyaha niu:

—Tsa: “Ntjaná kits'ín nibáha Jua”, kuixíaán, as'ai b'a kuitsuná: “¿Á najmi kis'ejihinnuu ni xi kitsúhu Jua?” ²⁶ Ta najmi kama tsa: “Xuta asunntej kits'ín nibáha”, kuixíaán, at'aha ngayjee xuta b'a tsu nga nku nda profeta kama Jua. Najmi kama b'a kuixíaán at'aha binkjaán xuta nantio.

²⁷ Kui nga as'ai b'a incha kitsúhu ra Jesu:

—Najmi yai.

As'ai b'i kitsú Jesu:

—Kò tã ndaha an najmi xínyanuú yá xi kitsjána nga b'i títs'ian.

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga kits'ínchjén nku nda xi tjíntuhú jo já

²⁸ As'ai b'a kitsú sa Jesu:

—Nkú ma ni xínyanuú. ¿Nkú bixíún? Nku nda tjíntuhú jo já. Ngjisehe nda xi tjuun kò b'a kitsúhu: “Ji ntína, t'in n'exájin tuntsjajéna nd'ai.” ²⁹ “Najmi mjena kfián”, kitsú ntíhi ndo, tunga askahán ni kits'ínkjink'un kò ngji ts'ínxá. ³⁰ As'ai ngjisehe nda xinkuu kò b'a tã kitsúhu. “Jo'oho, na'mi”, kitsú nda xu'bj, tunga najmi ngjihí. ³¹ ¿Má xi kui já xi joo kits'ín ni xi mjehe na'mihí?

—Nda xi tjuun —kitsú jóo.

As'ai b'i kitsú Jesu:

—Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Já xi f'áchjintjai ch'á nga ts'ínxát'aha já Romá kò jminchjín skóo tíjtun kjuas'enjin nga Ntíaná xi kuatéxumaha. ³² At'aha j'aisenuu Jua kò tsakúyanuu ni xi naxu nginkun Ntíaná, tunga najmi kin'e s'ejinnú ni xi kitsú. Tu sahá já xi f'áchjintjai ch'á kò jminchjín skóo xi kis'ejihin. Kò máha jun, ndaha tsa kiyo niu, tunga najmi tsankinchj'ahá ruu animanuu tsa kis'ejinnuu.

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga kits'ínchjén já xi najmi naxu fiko xá xi kik'aihi

(Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19)

³³ Tjenñju ma ngó. K'uejñá chubaya manuu. Nku nda nchiná y'éntje tuntsjajé, y'éngi nch'á kò kits'ínnda nku ante má nga ts'íonnki tuntsjajée. Kits'ínnda nku xjó nk'a tu xi kama chúnntaha

antee. Kitsjá sáha antee já xi maha ts'ínxáko tuntsjajée, as'ai ngji kjin. ³⁴ Nk'ie nga ja tíjne tuu, as'ai kits'ínkjisehe ndo já musuhu já xi títs'ínxáko tuntsjajée tu xi kuankihí ra tu xi kanéhe. ³⁵ Tunga jak'áhá jóo já musuhu ndo. Nku xi kits'ín'uhun, nku xi kits'ínk'ien, kō nku xi y'éhe ndjio. ³⁶ As'ai ta kits'ínkjihí ngáha ndo nkjin já musu, tunga b'áhá ta kits'ín ngáha ra jóo.

³⁷ 'Tu chahán kits'ínkji ntíhi ndo nga b'i kitsú: "Skueñkjún ntína jóo." ³⁸ Tunga nk'iehé nga kikie já xi ts'ínxáko tuntsjajée nga nibá ntíhi ndo, b'a kitsúhu xinkjín: "Kui xu'bo xi ts'íinkjáihiñ ngayjee ni xi tjíhiñ na'mihí. Tu sahá n'ek'ieén tu xi kama ts'añáhaná ni xi ts'íinkjáihiñ." ³⁹ As'ai jak'á jóo ntíhi ndo, kik'onsje natsin má nga tjíntje tuntsjajée kō kits'ínk'ien. ⁴⁰ Kui b'a maha, nk'ie nga kj'uaí nda xi ts'e tuntsjajée, ¿mí nihi xi kj'uaí ts'íhiñ já musu xu'bo?

⁴¹ B'a incha kitsú jóo:

—Ts'íinkje nga najmi kama nímaha já ch'onk'un xu'bo kō kj'ai já tsjá sá ngáha ra ante tuntsjajée, já xi k'uéchjíhi tuhu nk'ie nga kuichú chahan.

⁴² As'ai b'i kitsú Jesu:

—¿A najmi kjehé n'eyo ni xu'bi xi tjít'a xujun éhen Ntíaná? B'a títsu:
Ndjio xi kikjaníya já chjínexjóo ja j'ai ma ndjio k'aku.

Ntíaná xi b'a kits'ín kō ma nkjúnna nga chaseheé.

⁴³ Kui kjuaha nga b'a tíxihinnuu. Chjú'anuu nga kuínsubajiun nga Ntíaná xi kuatéxumanuu, kō xuta xi bakúchji nga Ntíaná xi batéxumaha, kui xi kj'uaihi nga kjuas'enjin yo. ⁴⁴ Ndjio xi títsu éhen

Ntjaná nga kikjaníya já chjinexjóo, tu yáhá ni xi kuijnēsun ndjio kama xixi. Kō xi kuijnēnehe ndjio kama nkuān nkuān.

⁴⁵ Nk'ie nga kint'é já na'mi k'aku kō já fariseo éin, incha kamankjihin nga kui tinchjanijmíyaha Jesu.

⁴⁶ Mjehe nga kuakj'ánijé tunga incha kitsankjúhún xuta nkjiun, at'aha b'a incha tsu xuto nga nku nda profeta Jesu.

22

B'i ts'in tsakúya Jesu nga kits'inchjén nku s'i kjuabixan

¹ As'ai ta kinchjahá ngáha Jesu nga y'éjña chubaya. B'i kitsú:

² —Xi nkú ts'in batéxuma Ntjaná b'a joyaha nku nda rej xi ts'asje nku s'i nk'ie nga tsixan ntíhi.

³ Kits'ínkji já musuhu nga kuinchjaha xuta xi kitsúya títjuhun. Tunga najmi kits'in yuhú xuto nga kj'uaí s'iu. ⁴ As'ai ta kits'ínkjihí ngáha kj'aí já musu nga b'a kitsúhu: “B'a t'ihuun xuta xi ja kixinyaha nga ja kab'endá nichinee. Ja kats'ink'íén turu. Ja tjinda ngatentee niu. T'inyohoo nga kanibá s'i kjuabixoon.”

⁵ Tunga najmi nkjún kamaha xuta xi kik'inyaha. Nku xi ngjisehe jnáha, kj'aí xi ngjik'atseya ni. ⁶ Tjín ngá xi jakj'ánijé já musuhu nda rej, kits'in'uhun kō kits'ínk'ien. ⁷ Nk'ie nga kint'é nda rej ni xi kamoō, kama kjahan. Kits'ínkji já juhun nga kits'ínk'ien xuta xi b'a kits'íun kō y'éti nankihí.

⁸ 'As'ai b'a kitsú nda rej nga kinchjako já musuhu: “Ja tjinda s'i kjuabixoon, tunga najmi chumi ni chjihí ra xuta xi tjun kixinyaha nga

kj'uaí. ⁹ Kui b'a maha, tankíhinu niyátée kō tū yáhá ni xi sakúnū t'inyohoo nga kanibá s'í kjuabixoon.” ¹⁰ As'ai tsitju já musu nga ngji niyátée. Kinchja ñja tentehe xi kisakúhu, ndaha tsa xi ch'onk'uhun kō ndaha tsa xi nda tjíntuyáha. Kitsehe xutá má tjen s'í kjuabixoon.

¹¹ 'Nk'ie nga jas'en nda rej nga j'aisehe xutá xi kab'entut'á yámixō, kikié yō nku nda xi najmi yja najyun xi bja xutá nga fi s'í kjuabixan. ¹² As'ai b'i kitsúhu: “Ji nda xinkjían, ¿nkú ts'ín kabitjas'ehenni eí nga najmi tjíhin ri najyun xi ts'e s'í kjuabixan?” Tunga najmi kinchjahá ndo. ¹³ As'ai kinchjaha nda rej já xi títsjá nichinee kō b'a kitsúhu: “T'e'yún sjai kō ntsja ndo kō chjanikj'o natsin ján má jyuun, ante xi má kjintá xutá kō kuáte ni'yun.” ¹⁴ At'aha nkjin maha xi tíchubaha, tunga tū chubahá maha xi kj'uaíjin.

B'i ts'ín tsakúya Jesu yá xi tjíhin nga s'echjíhi
(Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26)

¹⁵ As'ai ngjik'íéndakō xinkjín já fariseo tū xi ts'íinkijneyaha Jesu nku én xi najmi b'a tjín. ¹⁶ Incha kits'ínkjisehe Jesu já ni'yakuyá xi ts'e kō já xi yjankihí nda rej Herode Antipa. B'a incha j'ai tsúhu:

—Ji nda maestru, yai nga kjuaxi én xi chubai kō nga naxū bakuyái sisin ni xi ts'e Ntíaná. Najmi ni xi sasíhin xutá chubai. 'Yún nanka chaseihí. ¹⁷ Kui nga t'inyahani. ¿A ma b'echjíhí nda títjun César ni xi f'áchjíná, a ra najmi?

¹⁸ Tunga behé Jesu nga tū xi títsuhu jóo kō b'i kitsúhu:

—Jun xi tu tsjohónu nga bakuchjúu xi nkú ts'ín yankjún Ntíaná! ¿Á an tíchjut'ayák'uhunnú?
 19 Takúnnú nku tōon xi ma chjintjaihi ch'á.

J'aiko jóo nku tōon denario. 20 Ko b'i kitsú Jesu:

—¿Yá xi ts'e sénnistjin ko j'áin xi tjít'aha tooin?

21 As'ai b'a kitsú jóo:

—Ts'e nda títjun Cesar.

As'ai b'i kitsú Jesu:

—Tjohoon nda títjun Cesar ni xi ts'e nda títjun Cesar, ko tjohoon Ntíaná ni xi ts'e Ntíaná.

22 Nk'ie nga kint'é jóo niu, tu ni xí kama nkjúhún ra ko incha ngji t'axín.

*B'i ts'ín tsakúya Jesu nga kj'uaíya ngáha ra xuta
 (Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40)*

23 Já saduseo bakúya nga najmi kj'uaíya ngáha ra xuta ngabayoo. Kui nistjin xu'bo k'ua xi incha j'aisehe Jesu nga b'i incha kitsúhu:

24 —Ji nda maestru, b'a kitsú Moise nk'ie: “Tsa tjín xi kuayá nga najmi s'ehe ntí, nda nts'e tjíhin nga kuixanko ngáha chjuúhún, tu xi b'a ts'ín s'ehe ra ntí nda nts'e xi k'ien.” 25 Y'entujinni yatu já xi nts'e maha xinkjín. Tsixan nda xi tjuun tunga b'ahá tjíun k'ien. Najmi kis'ehe ntí. K'ien x'ihín tachjúun. As'ai nda nts'e y'ejñako ngáha tachjúun. 26 Tunga ta k'iehén ngáha nda nts'e xi ma joho, as'ai xi ma jahan, ko santaha nda xi yatuu. 27 Askahan ta k'ien tachjúun.

28 'Kui b'a maha, nistjin nga kj'uaíya ngáha ra xuta ngabayoo, ¿má xi kui já xi yatuu kama ts'e tachjúun, at'aha ngatentee y'entuko?

29 As'ai b'i kitsú Jesu:

—Najmi b'a tjin ni xi chubo, at'aha najmi mankjinnuu ni xi tjit'a éhen Ntjaná ko ta ndaha nga'yuhun Ntjaná. ³⁰ At'aha nk'ie nga kj'uaíya ngáha ra xuta ngabayoo, najmi ta kuixahan ko ta ndaha najmi ts'ínkixan ntíhí. B'a ní ts'ín k'úéntu xi nkú ts'ín tjintu ntítsje xi tjin ndjiojmi ján. ³¹ Tunga nga kj'uaíya ngáha ra xuta, ¿a najmi kjehé n'eyo ni xi títsonuu éhen Ntjaná? B'a kitsú Ntjaná: ³² “An xi Ntjaha Abraham, Ntjaha Isaac ko Ntjaha Jacob.” Ntjaná najmi Ntjaha animá. Ntjaha ní xuta tík'un. ³³ Nk'ie nga kint'é xuta niu, tu ni xí kama nkjúhún ra ngat'a ts'e ni xi bakúya Jesu.

B'i ts'ín tsakúya Jesu má kjuatéxumaha xi 'yún chjihí ra
(Mr. 12:28-34)

³⁴ Kama ñjakúko xinkjín já fariseo nk'ie nga kint'é nga Jesu kits'ínkinchá jyuju já saduseo. ³⁵ As'ai nku nda chjine'én xi ts'e, nku nda maestruhu kjuatéxumoo, kingjásjaiyaha Jesu nga kikjut'ayák'un:

³⁶ —Ji nda maestru, ajihin ngayjee kjuatéxumoo, ¿má kjuatéxumaha xi 'yún chjihí ra?

³⁷ As'ai b'i kitsú Jesu:

—“N'etjói Ntjaná xi Ntjahi maha ngayjee animahi. N'etjói xi nkú ts'ín tinchin ko xi nkú ts'ín n'enkjintak'uin.” ³⁸ Kui kjuatéxuma xu'bi xi 'yún chjihí ra ko kui xi tjun. ³⁹ Ko b'ahá ta tjin ngáha kjuatéxuma xi ma joho: “N'etjói xutahi xi nkú nga ts'ín tjohi yohi.” ⁴⁰ Nga joo kjuatéxuma xu'bi y'aha ra ngatentee ni xi tjit'a xujun kjuatéxumoo ko xi y'ét'a já profeta.

B'i ts'ín kingjásjaiya Jesu yá xi y'aha rá xi Cristo
(Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44)

⁴¹ Nk'ie nga kabincha sa yo já fariseo, as'ai b'i kitsú Jesu:

⁴² —¿Nkú bixíún ngat'a ts'e xi Cristo? ¿Má nibáha ntjehe?

B'a kitsú jóo:

—Ntjehe David.

⁴³ As'ai b'i kitsú Jesu:

—¿Nkú tjíhín rá nga b'a kitsúhu David nga Nda Ntíaha maha xi Cristo? At'aha b'a kitsú nk'ie nga Espiritu Santoho Ntíaná kits'ínkinchjaha:

⁴⁴ Ntíaná b'a kitsúhu Nda Ntíana:

“Tínchint'ání má batexuma, k'uentú maná já kontrahí kinte tsukui.”

⁴⁵ Tsa David b'a kitsú nga xi Cristo xi Nda Ntíaha, ¿nkú ts'ín ntjehe David nibáha rá xi Cristo?

⁴⁶ Ndaha nku najmi kamaha kits'ínk'óyaha Jesu tsa tu nku én. Kui nístjiun kich'atuts'ihín nga najmi tá ch'a kama k'un kingjásjaiyaha rá Jesu tsa mí nihi.

23

B'i ts'ín y'échjit'ain Jesu sin xi y'a já fariseo kó já chjine'éhen kjuatéxumoo

(Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

¹ As'ai kinchjako Jesu xuta kó já ni'yakuyáha nga b'i kitsúhu:

² —Já chjine'éhen kjuatéxumoo kó já fariseo, kui xi tíñaha nga kuítsuya nkú tjíhín rá kjuatéxumaha Moise. ³ Kui b'a maha, n'etjusunnu ngatentee ni xi kuítsuhunu kó chj'atjó. Tunga najmi tu n'enú ni xi incha ts'ín, at'aha najmi ts'intjusun ni xi

nchja. ⁴Kui xi b'énehe ni xi ái xuta, tunga máha kui, ndahachí najmi incha ts'ín nga'yún nga ts'íntjusun niu.

⁵"Yún mjehe nga skuehe xuta xi nkú ts'ín benkjún Ntíaná. Kui nga 'yún i ts'ihin kaxa tíntí xi b'entut'áá stjeén kə tjaná, xi tijnchaha éhen Ntíaná, kə 'yún ts'ín ndju nachjún xi yandáíhi najyun xi mjéntjai nga nchjako Ntíaná. ⁶Tsjoho nga b'entu ante k'aku xi tjin nku s'í kə nga b'entusún yáxile xi tijncha títjun ni'ya sinagoga. ⁷Tsjoho nga tsjo ts'ín súniñaha niyátée kə nga maestru k'úihin.

⁸'Najmi tu n'ej'oo tsa maestru kuitsunu xuta, at'aha nkuhú ma nda maestrunu kə ngatentoo jun nts'o mahanu xinkiu. ⁹Najmi tu ch'a na'mi 'mihu e asunntej, at'aha nkuhú ma Na'minu, kui xi tijná ndjiojmi ján. ¹⁰Najmi tu n'ej'oo tsa já ntia kuitsunu xuta, at'aha nkuhú ma xi ts'enu, kui xi Cristo. ¹¹Xi mjehe chankjún ajinnu tjihin nga nda ts'ín ngandaha xingisoo. ¹²Xi k'uasjenk'a suba yjoho, kui xi ichí kama nginkun Ntíaná. Xi k'uasje nimakjua yjoho, kui xi sakúhu kjuachánka.

¹³'iNima rú n'ehenu jun, já chjine'éhen kjuatéxumoo kə já fariseo! ¡Jun xi tu tsjohónu bakuchjiú xi nkú ts'ín yankjún Ntíaná! Najmi 'bainto nga xuta kjuas'enjin nga Ntíaná kuatéxumaha. Ta ndaha jun najmi bitjas'oon kə ta ndaha najmi 'baintohoo xuta xi mjehe kjuas'en yo.

¹⁴'iNima rú n'ehenu jun, já chjine'éhen kjuatéxumoo kə já fariseo! ¡Jun xi tu tsjohónu bakuchjiú xi nkú ts'ín yankjún Ntíaná! Chju'óhoo ni'yaha jminchjin xi ja k'ien x'ihin kə as'ai chuba

'yúhún tse chubakoo Ntíaná tū xi b'é'mat'aihinnu yjonuu. Kui nga 'yún un skuehenuu.

15 'iNíma rú n'ehenu jun, já chjine'éhen kjuatéxumoo kō já fariseo! ¡Jun xi tū tsjohónuu bakuchjúu xi nkú ts'ín yankjún Ntíaná! Fenuu nga binimo nga ngúsuhun asuntee kō ntáchak'uun nga binchisjó xuta xi n'e mo nga ts'ín s'ejin xi nkú ts'ín s'ejinnuu. Kō nk'ie nga ja sakúnuu nku, as'ai n'o nga kui xi 'yún ts'ín sa ni xi ts'e ndanindoo nga jun.

16 'iNíma rú n'ehenu jun, já ká xi baku njyóhoo xuta! Jun xi b'a bixíun: “Tsa tjín xi nkú kuitsu, tsa as'ai nínku tsúngijin, najmi tjíhin kjua'yún nga ts'íintjusun. Tunga xi tsúngijin toonsine xi tjíñaya nínku, kuihí xi tjíhin nga ts'íintjusun ni xi kuitsu.”

17 Jun xi já chini kō já ká. ¿Má xi 'yún chánka sa? ¿A toonsinee, a rá nínkuhú xi títs'ín nga je toonsinee nginkun Ntíaná?

18 'Kō b'a bixíun yo: “Tsa tjín xi nkú kuitsu, tsa as'ai nāchan chje tsúngijin, kui xi najmi tjíhin kjua'yún nga ts'íintjusun. Tunga xi tsúngijin chje xi tjíñasun nāchan chje, kuihí xi tjíhin nga ts'íintjusun ni xi kuitsu.” 19 Jun já ká. ¿Má xi 'yún chánka sa? ¿A chje, a rá nāchan chjehé xi títs'ín nga je chje nginkun Ntíaná? 20 Kui b'a maha, tsa tjín xi nkú kuitsu, tsa as'ai nāchan chje tsúngijin, kui xi ja títsungijin nāchan chje kō ngayjee ni xi tjíntusún yo.

21 Tsa tjín xi nkú kuitsu, tsa as'ai nínku tsúngijin, ja títsungijin nínku kō Ntíaná xi tjíña yo. 22 Tsa tjín xi nkú kuitsu, tsa as'ai ndjiojmi ján tsúngijin, ja títsungijin Ntíaná xi tjíña yo nga tibatéxuma.

23 'iNíma rú n'ehenu jun, já chjine'éhen

kjuatéxumoo ko já fariseo! jJun xi tu tsjohónuu bakuchjiú xi nkú ts'ín yankjún Ntíaná! 'Bohoo Ntíaná nku tíkjá najún chínko ko xka sinjne xingisoo xi nkú ts'ín tjit'a kjuatéxumoo, tunga n'echayanú ni xi 'yún chánka sa xi ta bakúya kjuatéxumoo. N'echayo ni xi naxu nginkun Ntíaná ko nga tjihin nga kama nimanuu xuta xi kj'ai ko nga tjihin nga naxu s'ejinnuu éhen Ntíaná. Kuihi ni xi joon xi tjihin nga n'oo, ko najmi tjihin nga n'echayo nga n'oo ni xingisoo xi tjit'a. ²⁴ jJun já ka xi baku niyóhoo xuta! N'etjusun ni xi tu tjent'ahá ko ni xi 'yún chjihu ra najmi n'esiuhun.

²⁵ 'iNima rú n'ehenu jun, já chjine'éhen kjuatéxumoo ko já fariseo! jJun xi tu tsjohónuu bakuchjiú xi nkú ts'ín yankjún Ntíaná! Jun xi nkú joyaha tasa ko taba xi tu natsihin ní kin'echuhun, tunga kitsejihin ni animanuu ndyjé ko ni xi najmi naxu. ²⁶ Ji nda fariseo ka, titjun n'echihin ayaha tasó ko b'a ts'ín kama jehe natsihin.

²⁷ 'iNima rú n'ehenu jun, já chjine'éhen kjuatéxumoo ko já fariseo! jJun xi tu tsjohónuu bakuchjiú xi nkú ts'ín yankjún Ntíaná! Jun xi b'a joyaha tsjó xi taba kin'ek'i. Kui xi tsjo ts'ín bakú sunnk'a, tunga ayaha kitsehe nintaha anima ko ngatentee ni chuntí. ²⁸ Jun xi b'a ta k'un sunnk'o, at'aha nginkun xuta 'yún je bakuchiu yjonuu, tunga ajin animanuu kitsejihin ni xi tu b'anachaha ko ngatitsun.

²⁹ 'iNima rú n'ehenu jun, já chjine'éhen kjuatéxumoo ko já fariseo! jJun xi tu tsjohónuu bakuchjiú xi nkú ts'ín yankjún Ntíaná! N'endo tsjóho já profeta ko n'enaxú ndjio tsjóho xuta je

xi kis'e nistjin nk'ie. ³⁰ Kō b'a bixiún: “Tsa tu ñá ma tintsubaá nk'ie nga y'entu ntje cháná, najmi tsisinko raá nga kits'ínk'ien já profeta.” ³¹ Nk'ie nga b'a bixiún, tã juhun n'ek'io yjonuu nga ntjehe xuta xi kits'ínk'ien já profeta jun. ³² ¡Tu sahá n'endjuú ni xi kik'atuts'in ntje chánuu!

³³ 'iJun xi b'a k'un xi nkúhu ntjenuu! ¡já ch'onk'un xi b'a k'un! ¿Nkú ts'in kuitjunkihipu nga najmi kuankiún ngak'ien? ³⁴ Kui b'a maha, an ts'inkjisenuu já profeta kō já nkjink'un kō já chjine'én. K'ua xi n'ek'ion kō kjúát'a kruu kō k'ua xi ngjúóhoo aya ni'ya sinagoganuu kō tsjénnkí'uncho xkí nanki. ³⁵ B'a ts'in ch'anjihinu ngayjee jníhi xuta je xi kin'ek'ien. Ch'atuts'ihin ra jníhi Abel, nda je xi y'ejña nk'ie, nga santaha jníhi Zacaria ntíhi Berekiá xi kin'ek'ient'ó nathan chje xi kjijña ankjin ninku. ³⁶ Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Ngatentee ni xu'bi nibanehe xuta xi tjin nd'ai.

B'i kitsú Jesu nga kinchjanijmíyaha nanki Jerusalen

(Lc. 13:34-35)

³⁷ 'iJun xuta Jerusalen, xi n'ek'ion já profeta kō b'ohoo ndjiō xuta xi n'e nibásennuu! ¡A tu nkjihín nijá kama mjena nga k'uentúkúnuu xi nkú ts'in xanto nga b'énkinka ntíhi, tunga najmi kin'e yunú! ³⁸ Nd'ai ni ma, ja s'ejña masen antennuu. ³⁹ An b'a tíxinnuu nga najmi tã chahanú santa nkúhu nga kuichú nistjin nga b'a kuixiún: “Kakjanínk'a Ntjaná xi nibáha ngajoho.”

24

B'i ts'in kitsúya Jesu nga n'exúya ninku
(Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6)

¹ Tsitjusje Jesu má ma natsihin ninku ko nk'ie nga ja tífi, j'aik'úhün já ni'yakuyáha. Tíincha ma nkjúhün nga tíasenkjúhün xjóho ninku. ² B'i kitsú Jesu:

—¿A tíyo ngayjee ni xi tjín ei? Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Ndaha nku ndjiō najmi ta s'ejñasuhün ra xinkjín. Ngayjee n'exúya.

B'i ts'in tsakúya Jesu ni xi kama kintehe ni nga kfe asuntee
(Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ Nk'ie nga kab'ejña Jesu asunntu tjenki xi 'mi Yá Olivo, já ni'yakuyáha j'ai nchjako t'axihin. B'a incha kitsúhu:

—T'inyani, ¿nkjé b'a kama? ¿Mí ni xi kuakúchji tíjtun nk'ie nga kjúái ngáhani ko nga kfe asuntee?

⁴ As'ai kinchja Jesu:

—Chúhün yjonuu nga najmi tu ch'a xi k'uanachanuu. ⁵ At'aha nkjin maha xi kj'uaí nga an ts'íin ma yjoho. “An xi kits'ín nibána Ntíaná”, kuitsu ko nkjin xuta k'uanachaha.

⁶ 'Kuínú'yó nga s'e kjuachán ko nga kuinchjanijmíyaha xuta kjuachán xi tíma, tunga najmi tu binkjunnú. At'aha tjihin ni nga b'a kama, tunga najmi kjehé kfe asuntee. ⁷ At'aha xuta xi tjín nku nanki kjaánko xuta xi kj'aí nanki. Nku nda rej kjaánko kj'aí nda rej. S'e kjintía ko chón kama kj'aí kj'aí nanki. ⁸ Nk'ie nga ja b'a tíma, as'aihí tibatuts'ihin kjuanimá xi s'e.

9 'Ts'íinkjas'ennuu xuta xi má nga ts'íin'unnuu ko ts'íink'iennuu. Ngat'ana ts'íin unkiehennuu ngayjee xuta asunntee. 10 Kui nistjiun nkjin xi ts'íinn dyjaha yjoho nga najmi ta s'ejihin ra an. Ts'íinkjas'en xinkjin ko ts'íin unkie xinkjin. 11 S'e nkjun já profeta tsank'á xi nkjin xuta k'uanachaha. 12 Tu xí s'ehé ni xi ch'onk'un, kui nga nkjin nkjun xi najmi ta ts'íintjoho xinkjin. 13 Tunga xi ndjá kuasinjña santa nkúhu nga kuayá, kui xi k'uanki. 14 S'enjimi én nda tsuhu Ntjaná nga ngúsuhun asunntee, én nda tsu xi tsuya xi nkú ts'ín batéxuma Ntjaná. Ngayjehe asunntee kuint'é nga Ntjaná xi batéxuma. Nk'iehé nga kfe asunntee.

15 'Y'et'a nda profeta Daniel nk'ie nga najmi chankjun ante tsjehe ninku. Choo xi b'a ts'íiun.

B'i kitsú Jesu ko xi títs'inya xujun katumankjihin. B'i ta kitsú ya:

16 —Kui nistjiun katanka xuta xi tjintu ante Judea xi tjehe asunntu tjennki. 17 Xi kab'ejñasun nk'a ni'yaha najmi tu kuitjujen nga kj'uaík'asje ni xi tjintu aya ni'yaha. 18 Xi kafi jña najmi tu k'oóya nga kj'uaík'á najyuhun.

19 'Nima rú ts'ihin jminchjin xi y'a ntí ko xi títs'ínki ntí kui nistjiun! 20 Tinchihu Ntjaná tu xi najmi nistjin chunch'an kuyuhunu ko tsa nistjin nkjun. 21 At'aha 'yún s'e kjuanima kui nistjiun, kjuanima xi najmi kjee s'e santa nkúhu nga tuts'ihin ni nga kamanda asunntee. Ko ta ndaha najmi s'e askahan nku xi b'a joyaha. 22 Tsa najmi kuatekjá Ntjaná chuba nistjin xu'bo, nda ra nku najmi k'uanki kai. Tunga kuatekjáhá Ntjaná chuba nistjin xu'bo ngandaha xuta xi j'ájin.

²³ 'Kui nistjiun tsa tjín xi b'a kuitsunuu: "Chasoo, ei tijná xi kits'ín nibá Ntíaná", ko tsa b'a kuitsunuu: "Ján tijná", najmi tu n'e s'ejun. ²⁴ At'aha incha kj'uaí xi b'a kuitsu tsank'á nga kui xi j'ai ngajoho Ntíaná ko xi já profeta ts'íin ma tsank'á yjoho. Kui xi incha ts'íin nkjin tikjá kjuankjún ko ni xi chánka, tu xi k'uanachaha ra xuta, xí kohó ra xuta xi j'ájin Ntíaná kamaha ra k'uanachaha. ²⁵ Jahá tixinya títjunnuu ni xi kama.

²⁶ 'Kui b'a maha, tsa b'a kuitsunuu jóo: "Ante kixi ján tijná xi j'ai ngajoho Ntíaná", najmi tu bankiún yo. Tsa b'a kuitsunuu: "Aya 'ma ján tijná", najmi tu n'e s'ejun. ²⁷ At'aha xi nkú ma nga bat'ai nd'ích'on má tju ts'íu ko ma chji santaha má fintjai, b'a ta kama nk'ie nga kj'uaí Ntíhi Ndax'iun. ²⁸ Yaha nga má kjijña nku yjoninte k'ien, yo ma ñjakú chálíkíe. B'a ta ts'ín chaha nga kj'uaí Ntíhi Ndax'iun.

*B'i kama nistjin nga kj'uaí ngáha Ntíhi Ndax'iun
(Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30, 34-36)*

²⁹ 'Askahan nga ja kj'ua kjuanimá xi kama kui nistjiun, tjen'yún kama jyuhún ts'íu, ko sóo najmi ta ts'íin ndzjehen. Niñu xi tjín nk'a ján kuixuntu, ko k'uatse ni xi tjín nk'a ján. ³⁰ As'ai kama chji nk'a ján ni xi kuakúchji nga ja nibá Ntíhi Ndax'iun. Nk'iehé kjinta nkjún ngayje tikjá xuta xi tjín asuntei ko skue Ntíhi Ndax'iun nga tjenjin nintj nga nibáko ngayjee nga'yúhun ko kjuachánkaha. ³¹ Ts'íinkji ntítsjehe nk'ie nga 'yún kjuane tjio. Incha k'uéntukú xuta xi j'ájin xi tjintu tu má xi tje'hén ni, b'aha ra má tju ts'íu santaha má fintjai.

32 'Katumankjinnuu ni xi b'éjña chjinuu yá higuera. Nk'ie nga ja tju nts'én tjiaha yóo kō tjuhu xka, yo nga ja tībichú tiña chunubóo. 33 B'a ta ts'ín nk'ie nga ja choo nga ja b'a tíma, katumankjinnuu nga ja tjen tiña Ntíhi Ndax'iun xi nkúhu tsa asti ankjuo síjña. 34 Kjuaxi ni xi tixinnuu. Kuitjusun ngayjee ni xu'bi kintehe ni nga kuayáye xuta xi tjin nd'ai. 35 Kamaha asuntee kō nk'a ján ndyja, tunga éna najmi kj'ua tiya.

36 'Tunga má nistjin kō chuba nga b'a kamo, najmi ch'a xi behe, ta ndaha ntitsje xi tjin ndjiojmi ján kō ta ndaha Ntíhi Ntíaná. Nku tutuhú Ntia Na'miná xi be. 37 Xi nkú kama nistjin nga y'ejña Noe, b'a ta kama nk'ie nga kj'uaí ngáha Ntíhi Ndax'iun. 38 Kui nistjin xu'bo, nk'ie nga najmi kjee fejin ntá xuta, tu tíncha kjinehé kō tíncha 'bi. Tíncha bixan kō tíncha ts'ínkixan ntíhí. B'a tíncha ts'ín santa nkúhu nga tsichu nistjin nga jas'en Noe tsutsu chánko. 39 Najmi kamankjihin xuta santaha nkúhu nga tu ni xí kik'ahá ts'í kō kits'ínkje tentehe. B'ahá ta kama ngáha nk'ie nga kj'uaí Ntíhi Ndax'iun. 40 Kui nistjiun jo já xi tíncha ts'ínxájin jñáha, nku chjúbé kō xinkuu s'ejña. 41 Jo jminchjín xi tíncha o, nku xi chjúbé kō xinkuu xi s'ejña.

42 'Kui b'a maha, tintsuba ndahanu, at'aha najmi yo mí chubaha kj'uaí Nda Ntíanuu. 43 Katumankjinnuu ni xu'bi. Tsa be titjun nda xi ts'e ni'yoo mí chubaha nga jyuun kj'uaí nda ndyjé, ta k'úejña nda. Najmi tsjante tsa nda ndyjé kjuas'en kjuayún ni'yaha. 44 Kui kjuaha, b'a ts'ín tintsuba ndahanu kō jun, at'aha chuba

nga najmi tíchuyóhoo kj'uaí Ntíhi Ndax'iun.

B'i ts'in tsakúya Jesu nga kits'inchjén nku nda musu xi naxu fiko xáha

(Lc. 12:41-48)

⁴⁵ '¿Yá nda musuhu xi naxu fiko xáha ko xi nkjink'un, xi nda ntiaha kitsjá xáha nga kui xi tsjáha nichine já musu xingisoq nk'ie nga kujichú chubá? ⁴⁶ ¡Á b'a nda tjihin ts'e nda musu xu'bi tsa b'a tits'in nk'ie nga kj'uaí nda ntiaha! ⁴⁷ Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Nda ntiaha ts'ín kunntáha ngayjee ni xi tjihin.

⁴⁸ "Tunga tsa ch'onk'un nda musu ko tsa b'i ts'in ts'ínnkjink'un: "K'uandaya saha nda ntiana nga kj'uaí." ⁴⁹ As'ai k'uéhe já musu xinkjín ko nga kjine ko k'úiko já ch'iu. ⁵⁰ Tsa tu kj'uaíhi nda ntiaha nda musu xu'bi nistjin xi najmi tikuyáha ko chubá xi najmi be, ⁵¹ 'yún ndjá ts'ínnijéhe nda ntiaha xi nkú ts'in n'enijéhe já xi b'anachaha já ntia, yo má nga kjintá ko kuate ni'yun.

25

B'i ts'in tsakúya Jesu nga kits'inchjén istinchjín xi ngji nku s'i

¹ 'Kui nistjiun b'a kama ajihin xi nkú ts'in batéxuma Ntiana xi nkú kamat'ain te istinchjín xi ngji nku s'i kjuabixan. Incha jakj'á nd'í setihí ko incha ngji ts'ínkjáihin nda bixoon. ² Un maha xi chinihi ko un maha xi kitikjuaha. ³ Xi chiniu najmi kik'a sa seti nk'ie nga jakj'á nd'íhi nga incha ngji. ⁴ Tunga xi kitikjuo, jakj'á nd'íhi ko ta kik'a nisa seti xi kunchá saha nd'íhi.

⁵ 'As'ai ts'andayaha nda bixoon ko kama nijñaaha istinchjiun, kui nga incha kikjantuféhe. ⁶ Nkú ra ma nga masen nistjen, tjín xi kikjintáya: “¡Ja nibá nda bixoon! ¡Títjusjoo ko tankín n'ekjóhoon!”

⁷ 'Tsisitjen istinchjiun ko y'énda nd'í setihí. ⁸ B'a kitsúhu xi chiniu xi kitikjuo: “K'uaini ichí chuba setinu, at'aha ja tí'me nd'íni.” ⁹ Tunga b'ahá kitsú xi kitikjuo: “Najmi, at'aha tsa b'a n'eí, najmi kuichú mahani jin ko ta ndaha jun. Tu sahá tankín ch'atso xi ts'ajun má satéña.” ¹⁰ Nk'ie nga tijncha fik'atse seti xi chiniu, tu j'ai sahá nda bixoon. Xi tjíndaha yjoho incha jas'enko má tíma s'í kjuabixoon ko kis'echjá ankuo. ¹¹ As'ai j'ai istinchjín xingisoo ko b'a kitsú: “¡Ji chá ntia, chá ntia, chúx'áni ankuo!” ¹² Tunga b'ahá kitsú nda bixoon: “Kjuaxi ni xi tíxinnuu nga najmi benuu.”

¹³ 'Kui b'a maha, tintsuba ndahanu, at'aha najmi yo mí nistjin ko mí chubaha nga k'uaí Ntíhi Ndax'iun.

B'i ts'in tsakúya Jesu nga kits'inchjén nku nda xi kitsjáha já musuhu toon xi ts'inxáko

(Lc. 19:11-27)

¹⁴ 'Xi nkú ts'in batéxuma Ntíaná b'a joyaha nku nda xi ngjitsube kj'ai nanki. Kintehe ni nga ngjuai, tjun kinchjaha já musuhu ko kitsjáha ni xi tjihin. ¹⁵ Nku xi kitsjáha un mij toonsine, nku xi kitsjáha jo mij, ko nku xi kitsjáha nku mij. Kitsjáha nga nkúnkú xi nkú ts'in kamaha nga ts'inxáko toon. As'ai ngji kjin.

¹⁶ 'Nda musu xi kits'ínkjáihin un mij toonsine, ngji ts'inxáko ko kits'in nganasun sa un mij.

¹⁷ Xi kits'ínkjáihin jo mij, b'a ta kits'in ko kits'in

nganasun sa jo mij. ¹⁸ Tunga máha xi kits'ínkjáihin nku mij, kui xi ngji kján t'anankiu ko y'éyanji toohon nda ntiaha.

¹⁹ 'Nk'ie nga j'a nkjin nistjin, j'ai ngáha nda ntiaha já musu xu'bo ko kits'ínkoho kuenta. ²⁰ Tjun j'ai xi kits'ínkjáihin un mij toonsine. Kui xi y'a sa un mij. B'a kitsú: “Ji nda ntia, un mij toonsine kik'ainí. Eí tíjña sahí un mij xi kits'in nganasan.”

²¹ As'ai b'a kitsú nda ntiaha: “Nda tjín. Nda ní ji, nda musu. Naxu 'mikoí xáhi. Naxu kin'etjusuin xá ichí xi kitsjaha. Kui nga nd'ai 'yún tse ni xi ts'in kunntáhara. Nibái ko tsjo kat'ehi xi nkúhu nda ntiahi.”

²² 'As'ai j'ai xi kits'ínkjáihin jo mij toonsine. Kui xi y'a sa jo mij. B'a kitsú: “Ji nda ntia, jo mij toonsine kik'ainí. Eí tíjña sahí jo mij xi kits'in nganasan.” ²³ As'ai b'a kitsú nda ntiaha: “Nda tjín. Nda ní ji, nda musu. Naxu 'mikoí xáhi. Naxu kin'etjusuin xá ichí xi kitsjaha. Kui nga nd'ai 'yún tse ni xi ts'in kunntáhara. Nibái ko tsjo kat'ehi xi nkúhu nda ntiahi.”

²⁴ 'As'ai j'ai xi kits'ínkjáihin nku mij toonsine ko b'a kitsú: “Ji nda ntia, be nga kjain. Chjusintjein chan xi najmi ji y'entjei. Ni xi kj'ai xi y'entje ji chubéi. ²⁵ Kui nga kitsankjuhunna ko ngjik'iejná 'ma toohin t'anankiu. Eí tíjña ngáha ri toohin.”

²⁶ As'ai kinchja nda ntiaha nga b'a kitsúhu: “Ji nda musu ch'onk'un ko ts'e. Tsa yai nga kjesintjen chan xi najmi an y'entje ko bakj'á ni xi kj'ai xi y'entje, ²⁷ tsa kik'aihi toonna já xi maha ts'ínxáko. Tsa b'a kin'ei, ja ra ts'inkjain ngáha ra nd'ai nga kjúa toonna ko santaha ntíhi kai.”

28 'As'ai b'a kitsúhu ndo já xi kabincha yo: "Chjú'ohoo ndo tooon ko tjoohon xi tíñaha te mií.
 29 At'aha ngatentee xi tjihin ni, kui xi k'uai saha ko 'yún s'ehe. Tunga xi najmi tíhín, kui xi chjú'aha santaha ni xi íchí xi tíñaha. 30 Chjanikj'o natsin ján má jyuun nda musu xu'bi xi najmi chumi ni chjíhi ra, ante má nga kjintá xuta ko kuate ni'yun."

B'i ts'in kitsúya Jesu xi nkú n'ehe xuta ndyun nkiní

31 'Nk'ie nga kj'uaihi Ntíhi Ndax'iun, kj'uaiko kjuachánkaha ko ngatentee ntítsjehe ko k'úéjñasun ante má nga kuakúchji kjuachánkaha. 32 Ngayjee xuta xi tjin asuntee kama ñjakú nginkun. As'ai kuakjánya xuta xi nkú joyaha nku nda bastu xi ts'ínkj'a t'axín chutsanko ko xin ts'ínkj'a chutentsu. 33 Kixíhi k'uéntu chutsanko ko skjúhun k'uéntu chutentsu.

34 'As'ai kuinchja Nda Rei nga b'a kuitsuhu xi tíincha nga kixíhi: "Nibó jun xi nda kits'ínkonuu Na'mina. N'ekjóhon nd'ai nga tíjtás'enjiun xi nkú ts'ín batéxuma Na'mina, kui niu xi kis'endanuu nkúhu nga tuts'ihín ni nga kamanda asuntee. 35 At'aha nk'ie nga kama bjona, kik'ainú nichine. Nga kama xintána, kik'ainú ntá. Nga kikjatsú'basan nankinuu, kik'aintenú ni'yanuu. 36 Nga najmi tíinna najyun, kik'ainú najyun xi kingja. Nga kisé ch'an, tsankintsubek'unnú. Ko nga kikjáaya'yán, tsankinsekjánú."

37 'As'ai incha kuinchja xuta xi naxu kits'in nginkun Ntíaná nga b'a kuitsu: "Ji Nda Ntia, ¿nkjé kiyai nga kama bjohi ko kik'aihi nichine, ko tsa kama xintáhi ko kik'aihi ntá? 38 ¿Nkjé kiyai nga nankiní kitsutjasúin ko kik'ainteíhi ni'yaní, ko tsa

najmi tjihin najyun ko kik'aihi najyun xi kindyjai?
³⁹ ¿Nkjé kiyai nga kisaté ch'in ko tsa kisuya'yín ko tsankintsubek'úihín?” ⁴⁰ As'ai kuinchja ngáha Nda Rej nga b'a kuitsu: “Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Xi nkú ts'ín nda kin'ohoo tu má xi kuihí ni já nts'é, a ahán xi b'a kin'enú, ndaha tsa xi 'yún kinte tjen nga chasehe.”

⁴¹ 'As'ai b'a kuitsu ngáha xuta xi tijncha skjúhún: “Tiyú xinnú jun xi najmi nda nginkán. Tankiún ajin nd'í xi najmi ta maha ra 'meyaha, xi kis'endaha ndanindoo ko ntitsje xi tjihin.

⁴² At'aha nk'ie nga kama bjona, najmi kik'ainú nichine. Nga kama xintána, najmi kik'ainú ntá. ⁴³ Nga kikjatsú'basan nankinuu, najmi kik'aintenú ni'yanuu. Nga najmi tjinna najyun, najmi kik'ainú najyun xi kingja. Ko nga kiseté ch'an ko kikjáaya'yán, najmi tsankintsubek'unnú.”

⁴⁴ 'As'ai incha kuinchja xuta xu'bo nga b'a kuitsu: “Ji Nda Ntia, ¿nkjé kiyai nga kama bjohi, ko tsa kama xintáhi, ko tsa nankini kitsutjasúin, ko tsa najmi tjihin najyun, ko tsa kiseté ch'in, ko tsa kisuya'yúin, ko najmi tsiinkoihi?” ⁴⁵ As'ai kuinchja ngáha Nda Rej nga b'a kuitsu: “Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Xi nkú ts'ín najmi nda kin'ohoo tu má xi kuihí ni já nts'é, a ahán najmi nda kin'enú, ndaha tsa xi 'yún kinte tjen nga chasehe.”

⁴⁶ 'Ko xuta xu'bo ngjuai má nga un skue síhin. Tunga xuta xi naxu nginkun Ntiana ngjuai má nga k'úentu tik'un sín.

*B'i ts'in y'enda ja tixoo nga mjehe kuakj'anjé Jesu
(Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:47-53)*

¹ Nk'ie nga ja kamaha Jesu nga kitsúya ngayjee ni xu'bi, as'ai b'i kitsúhu ja ni'yakuyáha:

² —Yo nga jo nistjin ndyaha nga kuitju S'i Pascua, nk'ie nga n'ekjas'en Ntíhi Ndax'iun xi má nga s'et'a kruu.

³ As'ai kama ñjakú ja na'mi k'aku ko jáchá xi ta tjihin xá ni'yaha nda na'mi títjun Caifa. ⁴ Y'endako xinkjín xi nkú ts'in k'uanachaha ra Jesu nga kuakj'anjé ko ts'iink'ien. ⁵ Tunga b'ahá kitsúhu xinkjín:

—Najmi tu ajihin s'iu chjubée ndo tu xi najmi k'uesihi xuta nkjin xi kj'uai.

*B'i ts'in nku tachjuun tsaténdzjojnúhu ntá sinjne
Jesu*

(Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

⁶ Nk'ie nga tijná Jesu nanki Betania, ni'yaha Simon, nda xi k'uhun ch'in fentujnu kai, ⁷ as'ai nku tachjuun j'aiko ntá sinjne xi chji nkjún, xi tinchaha nku lubata ndjio chji. Kui xi tsaténdzjojnú nintaku Jesu nk'ie nga kab'ejnat'a yámixo. ⁸ Nk'ie nga kkie já ni'yakuyoo niu, kama kjahan ko b'a incha kitsú:

—¿Á b'a ts'in kuan'ekatsún tiyaha ntá sinjne?
⁹ Kamahá 'yún chji kuach'a ntóo nga kuasatéña kai, tu xi kui toon k'uaihi ra xuta x'an.

¹⁰ Kint'é Jesu ni xi tinchá tsu jóo ko b'a kitsúhu:

—¿Á jun tín'estihi ruu tachjín? Nda tjin ni xi kuats'inna. ¹¹ Xuta x'an bi tehente k'úentujinnuu, tunga an najmi tehente kúatejñajinnuu. ¹² Nk'ie nga kuakaténdzjojnúna tachjín ntá sinjnei, ja kuak'íenda yjonintena tu xi s'eyanjihinna.

¹³ Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Tu má xi tje_hén ni nga s'enijmí én nda tsuhu Ntíaná nga ngúsuhun asunntee, ta chubanijmíyaha ni xi kuats'ín tachjín. B'a ts'ín n'ekj'áítsjehen.

*B'i ts'ín y'énda Juda Iscariote nga ts'íinkjas'en Jesu
(Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6)*

¹⁴ As'ai nku nda ni'yakuyá xi te joo xi 'mi Juda Iscariote ngjisehe já na'mi k'aku ¹⁵ ko b'a kitsúhu:

—¿Mí nihi xi k'uainú tsa ts'inkjas'ennuu ndo?

As'ai y'énda jóo nga tsjáha katé toontaba. ¹⁶ Kui nistjiun kik'atuts'ihin Juda nga tsangisjái niyá xi nkú ts'ín kama ts'íinkjas'eheh Jesu.

*B'i ts'ín ts'asjeko S'í Pascua já ni'yakuyáha Jesu
(Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1Co. 11:23-26)*

¹⁷ Nistjin nga b'atuts'ihin ra S'í Pascua, nk'ie nga chine ninkuan xi najmi kamandakoho na'yu san, as'ai incha j'aisehe Jesu já ni'yakuyáha ko b'a incha kitsúhu:

—¿Má xi tjeheh mjehi nga k'úéndai tu xi chineheni nichinehe S'í Pascua?

¹⁸ B'i kitsú Jesu:

—Tankiún ajin nantio. Tankihinsoo nda xi ja yaá ko b'a t'ihun: “B'a titsu nda maestru: Ja tibichú tiña chubana. Ni'yahi kfínka já ni'yakuyána nga ts'inkj'a S'í Pascua.”

¹⁹ As'ai kits'íntjusun já ni'yakuyóo ni xi kitsú Jesu. Yo incha y'énda nichinehe S'í Pascua. ²⁰ Nk'ie nga ja kama jyuun, y'ejñat'ako Jesu yámixó já ni'yakuyá xi te joo ²¹ ko nk'ie nga ja t'incha kjine nichinee, b'i kitsúhu:

—Kjuaxi ni xi tixinnuu. Nku xi tjenjinnuu ts'iinkjas'enna.

²² As'ai kik'ientu babaha ja ni'yakuyoo ko nga nkunku kingjasjaiyaha:

—¿A an, nda maestru?

²³ As'ai b'i kitsu Jesu:

—Xi ta tibakj'a nichine xi tjia taba ma nga tibakj'a, kui xi ts'iinkjas'enna. ²⁴ Ba n'ehē Ntīhi Ndaxiun xi nkú ts'ín tjit'a éhen Ntīaná, tunga, jnima ru ts'ihin nda xi ts'iinkjas'ehen! Tu sahá ra ngandaha nda xu'bo tsa najmi kitsin.

²⁵ As'ai kinchja Juda, nda xi ts'iinkjas'en Jesu, nga b'a kitsu:

—¿A an, nda maestru?

B'i kitsu Jesu:

—Ji xi ja b'a kuixin.

²⁶ Nk'ie nga tincha kjine nichinehe S'i Pascua, jakj'a Jesu ninkuon ko kitsjaha mab'achjhi Ntīaná. Tsakjanya ko kitsjaha ja ni'yakuyoo nga b'a kitsuhu:

—Chjubó ko chinoo. Kui xu'bi xi yjonintena.

²⁷ Ko ta jakj'a chutsiun. Nk'ie nga ja kitsjaha mab'achjhi Ntīaná, as'ai kitsjaha ja ni'yakuyaha nga b'a kitsuhu:

—S'iuyo ngatentoo chutsin. ²⁸ Kui xu'bi xi jnina. Kui xi ngjuai ndzjoho ngandaha nkjin nkjun xuta tu xi kama ndyjat'aha ra jehē. Jnina tib'endako tsetse Ntīaná nd'ai xi nkú ts'ín nda ts'iinko xuta. ²⁹ An b'a tixinnuu. Najmi ta k'ui sahana ntaha tuntsjajee santa nkúhu nga kuichu nistjin nga k'uko ngahanuu xi tsetsehe má batexuma Na'mina.

B'i ts'in kitsúya títjun Jesu nga Pedro b'a kuitsu nga najmi behe

(Mr. 14:26-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

³⁰ Nk'ie nga ja kamaha nga incha kisehe Ntíaná, as'ai incha ngji asunntu tjenki xi 'mi Yá Olivo. ³¹ B'i kitsú Jesu:

—Kui nistjen xu'bi ngatentohoo n'endyjajihun yjonuu yáha an. At'aha b'a ts'in tjit'a éhen Ntíaná: “Ts'in'úhun nda bastuu ko ndzjoya chutsanko.”

³² Tunga nk'iehé nga kj'uaíya ngáhana ngabayoo, kfín títjunnuu ante Galilea.

³³ As'ai kinchja Pedro:

—Ndaha tsa ngatentee ts'ínnnyajihin yjoho ngat'a ts'ii, tunga an ndahachi najmi ndyja kamana.

³⁴ B'i kitsú Jesu:

—Kjuaxi ni xi tíxihin. Kui nistjen xu'bi, kintehe ni nga kjintá xanto, b'a kuixín nga najmi yaní jan niyá tjihin.

³⁵ B'a kitsú Pedro:

—Ndaha tsa tjihin nga kuayáko, tu nku nga ts'inkiéná yjoná nga behe.

B'a ta incha kitsú ngatentee já ni'yakuyóo.

B'i ts'in kinchjako Jesu Ntíaná

(Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46)

³⁶ As'ai tsichuko Jesu já ni'yakuyáha nku ante xi 'mi Getsemani ko b'a kitsúhu:

—Tintsubahanu ei. Kfín nchjako maná Ntíaná ján.

³⁷ Ngjiko Pedro ko nga joo jáha Zebedeo. Kik'atuts'ihin nga kik'ie babaha ko kis'entaha ra. ³⁸ B'a kitsúhu jóo:

—Kjuaba kitsejihin animana xi nkúhu tsa kui xi ja ts'ínk'ienna. Tintsubakonú ei ko ta tintsuba ndo.

³⁹ As'ai ngjindju sa ichí ko yo kingjénsten ankjín. B'i kitsú nga kinchjako Ntíaná:

—Ji Na'mi, tsa kama kj'ua t'axinna kjuanima xu'bi, n'ekj'a t'axinní. Tunga katumahá xi nkú ts'ín mjehi, najmi xi nkú ts'ín mjena.

⁴⁰ As'ai ngjise ngáha ra já ni'yakuyóo, ko kjintufé nga j'aisehe. B'i kitsúhu Pedro:

—¿A ndaha nku ora najmi kuichukjuanu nga kuakintsubakonú? ⁴¹ Tintsuba ndo ko chubakoo Ntíaná tu xi najmi chjút'ayák'uhunnu. Yuhu animanu tunga yjonintenuhú xi najmi tíchúkuaha.

⁴² As'ai ta ngji nchjakohó ngáha Ntíaná niyá xi ma joho Jesu nga b'a kitsú:

—Ji Na'mi, tsa tjihin nga un skuena ko najmi kama kj'ua t'axinna kjuanima xu'bi, tu sahá katumá xi nkú ts'ín mjehi.

⁴³ Nk'ie nga kik'óya ngáha má tjintu já ni'yakuyóo, ta kjintuféhé ngáha nga j'aisehe at'aha nijñoó táb'échja suba tunkun jóo. ⁴⁴ Ta ngji nchjako t'axíhín ngáha Ntíaná niyá xi ma jahan Jesu nga ta kuihí én kitsú ngáha.

⁴⁵ As'ai j'aisehe já ni'yakuyáha ko b'a kitsúhu:

—¿A tu nku kisuntuféhé so ko t'n'ekj'áíyo? Ja kuichu chuba nga n'ekjas'en Ntíhi Ndax'iun aya ntsja xuta ngatitsuun. ⁴⁶ Tísintjooon ko tjián. Ja nibá tiña xi títs'ínkjas'enna.

B'i ts'ín j'aichj'anijé Jesu

(Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Nk'ie nga ta tínchjaha Jesu, tu j'aihí Juda, nku nda ni'yakuyá xi te joo. J'aiko nkjin nkjún xuta xi kits'ín nibá já na'mi k'aku ko jáchá xi ta tjíhin xá. Incha y'a kichá ndju ko yá nga incha j'ai. ⁴⁸ Ko nda xi títs'ínkjas'en Jesu ja kabinchá'a títjun jóo nga b'i kitsúhu:

—Xi kjexu'ba nga kjuaniñaha, kui xi Jesu. Kui xi chjúbó.

⁴⁹ Tjen'yún ngjik'úhún ra Jesu ko b'a kitsúhu nga kikjexu'ba:

—Antahi, nda maestru.

⁵⁰ B'i kitsú Jesu:

—Ji nda xinkjían, n'endjuí xá xi kjúáihini.

As'ai j'aik'úhún Jesu já xingisoo ko jakj'ánijéhe.

⁵¹ Tunga nkuhú kichá ndju ts'asje nku nda xi tjenko Jesu. Kits'ín'uhún nku nda musuhú nda na'mi títjuun. Tsatet'a tjabaxínñju. ⁵² Tunga b'ahá kitsú Jesu:

—Chj'atjó ngáhani kichahi antehe. At'aha ngatentee xi ts'ínchjén kichá nga kján, ta kichá kuayáha. ⁵³ ¿A najmi yaní nga kama kuankihí Na'mina ko tjen'yún ts'ín nibáhána mií ní ntítsje?

⁵⁴ Tunga tsa b'a ts'ian, ¿nkú ts'ín kuitjusuhun ni xi tjit'a xujun éhen Ntíaná? At'aha b'a ts'ín tjit'a nga tjíhin nga b'a kama.

⁵⁵ As'ai b'i kitsúhu já xi tsichukj'áha:

—¿A nda ndyjéná? ¿Á íxí kichahá ko yá kich'ahanu nga kjúáichj'anijéhenú? Xki nistjin tsásinjña nga tsakuyá má ma natsihín nínku. Najmi kichjubénijénú. ⁵⁶ Tunga b'ahá tíma ngatentee ni xu'bi tu xi tíbitjusuhun éhen Ntíaná xi y'ét'a já profeta.

As'ai incha tsanka ngatentee já ni'yakuyóo nga tsasínjña suba Jesu.

*B'i ts'ín kin'ekokjua Jesu nginkun já tjíxá judio
(Mr. 14:53-65; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14,
19-24)*

⁵⁷ Já xi j'aikj'áha Jesu ni'yaha nda na'mi títjun Caifa incha ngjikoho. Ja kab'entu yo já chjine'éhen kjuatéxumo ko jáchá xi ta tjihin xá. ⁵⁸ Máha Pedro, kitsjennki kjihin Jesu santaha nkúhu nga tsichu natsin ni'yaha nda na'mi títjuun. Jas'en ko y'ejñajihin já jun xi kunntá yo, tu xi skuehe ni xi kama.

⁵⁹ As'ai já na'mi k'aku ko ngayjee já tjíxóo tsangisjai ni xi kama kjanít'aha Jesu tu xi kama n'ek'iehen. ⁶⁰ Tunga najmi incha kisakúhú ra ni xi kjanínehe Jesu, ndaha tsa incha j'ai nkjún já testiyu tsank'á xi incha ngji kontraha Jesu. Tunga tu chahán j'ai jo ⁶¹ xi kitsúya én xi kinchja Jesu:

—B'a kitsú ndai nga kinchja: “An kamana ts'inkatsúnya ninkuhu Ntjaná ko jan nistjin kjesintjen ngáhana.”

⁶² As'ai tsisintjen nda na'mi títjuun nga kingjásjaiyaha Jesu:

—¿A najmi chumi nihi xi kujixínní? ¿Á b'a tíincha tsuhu jóo nga tífi kontraha ri?

⁶³ Tunga najmi kinchjahá Jesu. As'ai b'ahá ta kitsú ngáha nda na'mi títjuun:

—Nginkun Ntjaná xi tjíña tík'un an tóbjasjáiyaha. Tixínyani tsa ji xi kits'ín nibá Ntjaná, xi Ntíhi Ntjaná.

⁶⁴ B'i kitsú Jesu:

—B'a tjin ni xi tibixin. Ko ta xinyanuu nga choo Ntíhi Ndax'iun nga k'úejñat'aha Ntíaná xi tjihin nga'yún ko nga nibajin ninti xi tjin nk'a ján.

⁶⁵ As'ai kikjetiyajen najyun xi yja nda na'mi titjuun. B'a ts'in tsakúchji ndo nga najmi kisasihin én xi kinchja Jesu. B'a kitsú:

—¡Najmi tibenkjún Ntíaná ndai nga b'a titsu! ¿A machjén saná já testiyu? Ja kuanu'yó nga najmi kuakienkjún Ntíaná. ⁶⁶ ¿Nkú manuu?

B'a incha kitsú jóo:

—Ngabaya tjeheñ ra ndo.

⁶⁷ As'ai tjin xi tsatétéjin ankjin Jesu nga kik'aya ko kik'íehé. K'ua xi kik'onjihin ⁶⁸ nga b'a kitsúhu:

—Ji xi jáini ngajoho Ntíaná, tixinyai xi nkúhu nda profeta, ¿yá xi kuak'íehi?

B'i ts'in kitsúya Pedro nga najmi be Jesu

(Mr. 14:66-72; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Nk'ie nga kab'ejña Pedro natsin ni'yaha nda na'mi titjuun, as'ai j'aik'úhun nku na musu ko b'a kitsúhu:

—Ji xi ta tjenkoj Jesu xi nibáha Galilea.

⁷⁰ Tunga najmi kits'ínkiehé yjoho Pedro nginkun ngatentee xuta xi tjin yo. B'a kitsú:

—Najmi be ni xi tibixin.

⁷¹ As'ai tsitju yo nga ngji má tjen ankjua natsiun. Yo ta kíkíehé ngáha ra kj'ai na musu ko b'a kitsúhu já xi kabincha yo:

—Kui cháxi xi ta tjenko Jesu xi nibáha Nazaret.

⁷² Ta najmi kits'ínkiehé ngáha yjoho Pedro. Santaha Ntíaná kits'ínkie nga b'a kitsú:

—¡Najmi be ndo!

⁷³ Sa kutju já xi kabincha yo j'aisehe Pedro ko b'a kitsúhu:

—Kjuaxi kjáihin nga ta ji xi tsjenkoj jóo. At'aha xi nkú n'e chubai tíb'échjit'aihin.

⁷⁴ As'ai ndjá kinchja Pedro ko ixí Ntíanáhá kits'ínkie nga b'i kitsú:

—jNajmi be ndo!

Kui chubo tjen'yún kikjintáhá nku xanta ⁷⁵ ko j'áítsjehen Pedro ni xi kitsú Jesu: “Kintehé ni nga kjintá xanto, b'a kuixín nga najmi yaní jan niyá tjíhin.” As'ai tsitjusje Pedro ko kikjintá un kikjintá nte.

27

B'i ts'in kin'ekjas'ehen nda titjun Pilato Jesu (Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

¹ Nk'ie nga ja kama seen, incha y'éndako xinkjín ngatentee já na'mi k'aku ko jáchá xi ta tjíhin xá xi nkú ts'in kama ts'ínk'iehen Jesu. ² As'ai tjí'yúhún ts'íhin ra nga incha ngji ts'ínkjas'ehen nda titjun Pilato.

B'i ts'in kits'ínk'ien suba yjoho Juda

³ Máha Juda, nda xi kits'ínkjas'en Jesu, nk'ie nga kint'é nga kitsjá kjuá já tjíxóo nga n'ek'ien Jesu, as'ai ngjikj'áha ra animaha ngat'a ts'e ni xi kits'ín ko kits'ínk'óya ngáha ra já na'mi k'aku ko jáchá xi ta tjíhin xá toontaba xi katée. B'a kitsúhu:

⁴ —Jé tjenna. Nku nda xi najmi tjíhin jé kits'ínkjas'en nga n'ek'ien.

B'a incha kitsú jóo:

—¿Mí xi nusinni jin? Kuenta hi ní ni xu'bo.

⁵ As'ai kikjaníya Judá tooon aya nínku ko tsitju yo nga ngji kjenntu n'ú suba yjoho.

⁶ J'áya já ná'mi k'aku tooon ko b'a kitsúhu xinkjín:
—Najmi ma tsa kaxaha toon chje k'úéyaá toon xu'bj, at'aha chjíhi nda xi n'ek'ien niu.

⁷ Y'éndako xinkjín jóo. As'ai ts'atsekoho tooon xu'baha nda xi ts'innda ndjii tu xi yo kama s'eyanjíhi xuta xi xin nanki nibáha. ⁸ Kui kjuaha nga Ante Jní 'mihi ante xu'bo santaha nistjin nd'ai. ⁹ B'a ts'in tsitjusuhun éhen Ntíaná xi kinchja nda profeta Jeremia: “Jakj'á jóo toontaba xi katée, chji xi y'énda já xi ntje Israel tjeheñ ra nga b'a tjín chjíhi ndo. ¹⁰ Kui xi ts'atsekoho xu'baha nda xi ts'innda ndjii. B'a kitsúna Ntíaná.”

B'i ts'in kin'ekokjua Jesu nginkun nda titjun Pilato

(Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38)

¹¹ Ngjinijé Jesu nginkun nda titjun Pilato. Kui xi b'a kitsúhu nga kingjásjaiyaha:

—¿A ji xi nda rejhi xuta judio?

B'i kitsú Jesu:

—B'a tjín ni xi tibixín.

¹² Nk'ie nga nkjin ni xi kikjanínehe já ná'mi k'aku ko jáchá xi ta tjíhin xá, ndahachí najmi kinchja Jesu. ¹³ As'ai b'a kitsú Pilato:

—¿A najmi tínu'yání ngayjee ni xi tíkjanínehi jóo?

¹⁴ Tunga ndahá nku én najmi kinchja Jesu. Kui nga tu ni xí kama nkjúhun ra nda titjuun.

B'i ts'in kitsjá kjuá Pilato nga n'ek'ien Jesu

(Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

¹⁵ Ni xi ma nk'ie nga S'í Pascua, b'i ts'in tíñaha nda titjuun. B'éjña ndaí nku nda nubayá xi f'ájin

xuṭa nantia. ¹⁶ Kui nistjiun kjiya'yún nku nda xi be tentehe xuṭa, xi 'mi Barraba. ¹⁷ Nk'ie nga kama ñjakú xuṭa, as'ai b'a kitsú Pilato:

—¿Má xi mjenuu nga k'uejñá ndaínuu? ¿A Barraba a ra Jesu xi 'mihí Cristo?

¹⁸ B'a kitsú Pilato at'aha kamankjihin nga tíma xin k'un jóo ngat'aha ni xi títs'ín Jesu ko nga kui kjuaha nga incha kits'ínkjas'eheñ ra. ¹⁹ Nga kab'ejña Pilato ante má nga ts'ín kjuá, b'i tsu én xi kits'ín nibáha chjuúhün: “Najmi chumi ni tjeheñ xuṭo. Najmi tu ji nungijin yjohi. At'aha ch'on ts'ín ka'baj chinina nkui jyún tu ngat'aha ni xi tímat'ain xuṭo.”

²⁰ Tunga já na'mi k'akuhú ko jáchá xi ta tjihin xá tsinchá'a xuṭa xi kama ñjakú yo tu xi incha kuankihi nga tu sahá Barraba xi n'e ndaíhi ra ko nga Jesu xi n'ek'ien. ²¹ As'ai ta kingjásjayahá ngáha nda tíjuun:

—¿Má xi kui já xi joo mjenuu nga k'uejñá ndaínuu?

B'a incha kitsú xuṭa nkjiun:

—Barraba.

²² B'a kitsú Pilato:

—¿Ko mí xi ts'ihin Jesu xi 'mi Cristo?

B'a incha kitsú tente xuṭa:

—¡Kas'et'a kruu!

²³ B'ahá ta kitsú ngáha Pilato:

—Tunga, ¿mí ni ch'on tjihin xi kits'ín ndo?

Tunga tu sahá 'yún incha kikjintáya sa xuṭo:

—¡Kas'et'a kruu!

²⁴ As'ai najmi ta be nkú ts'ihin Pilato, at'aha tu sahá 'yún t'incha kjintáya sa xuṭa nkjiun nga tíma

kjahan. Kui nga jakj'áha ntánijua, tsanéjnu ntsja nginkun xuta ko b'a kitsúhu:

—Najmi an tjinna jé nga kuayá ndai. Jun yo ni xi n'oo.

²⁵ B'a incha kitsú ngatentee xuta:

—Jin ko ntíni ch'anji ngabayaha ndo.

²⁶ As'ai y'éjña ndai Pilato Barraba ko kitsjá kjuá nga s'ehé Jesu ko nga s'et'a kruu.

²⁷ As'ai já juhun Pilato jas'enko Jesu ni'ya masen xi 'mi ni'ya pretorio. Kinchja ñjaha ngayjee já jun xinkjin nga y'éjtindaihi Jesu. ²⁸ Incha ts'asje najyuhun Jesu ko kits'ínngja nku najyun ndju kuan nga incha kik'aya. ²⁹ Ko incha kits'ínnda nku coroná na'yá xi y'é'a nintaku ko ntsja kixi kits'ínk'a nku yáxá. As'ai tsinchakúnch'int'a mañaha ko tsajnukie nga b'a incha kitsúhu:

—Antahi, nda rejhi xuta judio.

³⁰ Tsatétéjnu ko jakj'á yáxoo nga kik'onntjai nintaku Jesu. ³¹ Askahan nga ja kamaha nga kik'aya Jesu, ts'asje ngáha najyun ndju kuon ko kits'ínngja ngáha najyun xi ts'e Jesu. As'ai incha tsitjuko tu xi ngjuát'a kruuhu.

B'i ts'ín kis'et'a kruu Jesu

(Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

³² Nk'ie nga tìncha bitju yo, kisatékjá nku nda nanki Cirene xi Simon 'mi. Kui xi kits'ín kjuá'yúhun rá já juun nga k'uanji kruuhu Jesu.

³³ As'ai incha tsichu ante xi 'mi Golgota. Kui éen xi tsuhu rá: Antehé Nintaku Anima. ³⁴ Kik'aihi Jesu nga k'úi binu xi kin'etijinkoho nki, tunga nk'iehé nga kikjut'a Jesu ntóo, najmi kits'ín yu nga kik'i.

³⁵ Nk'ie nga kingját'a kruu, já juun tsakjánya xih̄i xinkjín najyuhun Jesu nga kitsutonyá ts'ihin. ³⁶ As'ai y'entu yo nga kikunntá. ³⁷ Kis'et'a xi tjeheñ antsjáku Jesu nku yáte xi títsuya mí kjuaha nga tín'ek'ieheñ. “Kui xu'b̄i xi Jesu xi nda reih̄i xuta judio”, kis'et'a yátee.

³⁸ Ta kis'et'a kruuko Jesu jo já ndyjé. Nku xi kitsjen nga kixih̄i ko nku nga skjúhun. ³⁹ Xuta xi t̄incha f'a yo najmi kikienkjún Jesu nga kinchja. Kits'ínk'ajni nintaku ⁴⁰ nga b'a incha kitsúhu:

—Ji xi n'exúyai n̄inku ko jan n̄istjin chjúsintjen ngáhani, tsixín, n'ek'anki yjohi. Tsa ji xi Nt̄ih̄i Nt̄ianá, t̄itjudent'ai kruu.

⁴¹ B'a ta ts'ín kik'ayaha já na'mi k'aku ko já chjine'éhen kjuatexumoo ko jáchá xi ta t̄jih̄in xá. B'a incha kitsúhu xinkjín:

⁴² —Kamaha ndai nga kj'ai xi kits'ínk'anki, tunga tu sa najmi mahá ngáha ts'ínk'anki yjoho. Katitjudent'a kruu nd'ai tsa kui xi nda reih̄i xuta Israel. Nk'iehé nga s'ejinná. ⁴³ Kui xi 'yún kis'ejih̄in Nt̄ianá, kui nga Nt̄ianá kats'ínk'ankih̄i ra nd'ai tsa tjo kjuaxih̄i. ¿A najmi b'ahá kitsú nga kui xi Nt̄ih̄i Nt̄ianá?

⁴⁴ Ko já ndyjé xi kjintut'á kruuko Jesu ta ch'on incha kitsúhu.

B'i ts'ín k'ien Jesu

(Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

⁴⁵ Chuba te jo nga n̄istjiun kis'e jyun ngayjee asuntee santa nkúhu nga tsichu chuba jan nga ngixuun. ⁴⁶ Nkú ma nga chuba jan 'yún kikjintáya Jesu nga éhen kinchja. B'i kitsú:

—Eli, Eli, ¿lema sabactani? —kui éin xi tsuhu ra:
 Ji Ntiana, ji Ntiana, ¿á kan'e nga mahani?

⁴⁷ K'ua xuta xi kabincha yo incha kint'é kui éen.
 Kui nga b'a incha kitsúhu ra xinkjín:

—Nda profeta Elia tinchjaha ndo.

⁴⁸ As'ai tjen'yún tsangatsankahá nku nda xi síña
 yo ko nku tsanka kits'ínk'anchiko sesehe binu san.
 Kui xi y'eku nku yáxa nga kits'ínkjik'uhun Jesu tu xi
 k'úhi. ⁴⁹ Tunga b'ahá kitsú xuta xi kabincha yo:

—Chúya mai. Chase ma raá tsa nibá Elia nga
 ts'ínk'ankihi.

⁵⁰ As'ai ta yúhún kikjintáya ngáha Jesu ko k'ien.

⁵¹ Nk'ie nga b'a kamo, kitiyájen najyun xi tjenchja
 ante xi 'yún nkjúhun ninku. Jo tsitju. Kik'aha ra
 nk'aha santaha kintee. Ko chón kama ko tsakjan
 naxiu. ⁵² Tsix'á tsjóho animá ko j'áya ngáha ra
 nkjin xuta k'ien xi kis'ejihin Ntiana. ⁵³ Incha tsitju
 tsjóho nk'ie nga j'áya ngáha ra Jesu ko jas'en nanki
 je Jerusalem nga tsakúchjhi yjoho nkjin xuta.

⁵⁴ Nda jun k'aku ko já jun xi tjincha kunntá Jesu,
 nk'ie nga kkie chón ko ngayjee ni xi tímoo, tu xi
 incha kitsankjúhún ko b'a incha kitsú:

—Kjuaxi kjáihin nga kui ndai xi Ntíhi Ntiana.

⁵⁵ Yo kjint'á kabincha nkjin jminchjín xi tjincha
 base. Kitsjennkíhi Jesu nga tsitju ante Galilea
 ko tsasinkoho. ⁵⁶ Ajihin jminchjín tjenjin Maria
 Magdalena, Maria xi naaha maha Santiago ko
 Kuse, ko naaha jáha Zebedeo.

B'i ts'in kis'eyajni Jesu

(Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁵⁷ Nk'ie nga ja tíma jyun, j'ai nku nda nchiná xi
 'mi Kuse, nku nda nanki Arimatea xi ta ja tsichu

ma nku nda ni'yakuyáha Jesu. ⁵⁸ As'ai ngjisehe Pilato ko tsankihi yjonintehe Jesu. Kitsjá kjua Pilato nga k'uaihi ndo yjonintee.

⁵⁹ Jakj'a Kuse yjonintee. Nku najyun je kik'ontikjánu ⁶⁰ ko ngjingjájñaya nku tixa tsjó tsetsehe xi kits'índat'á naxiu. As'ai kik'ontikjá nku ndjio chánka nga y'échjane ankjua tsjóo ko ngji. ⁶¹ Y'entu ankjin tsjóo Mariá Magdalena ko Mariá xinkuu.

B'i ts'in kin'e kunntá já juun tsjóo

⁶² Nįstjin xi ma ndyjuun, nk'ie nga j'a nįstjin nk'ie nga s'enda ni xi machjén S'í Pascua, as'ai kama ñjakú já na'mi k'aku ko já fariseo nginkun Pilato ko b'a kitsúhu:

⁶³ —Ji nda ntia, f'áitsjenni nga b'a kitsú nda tsank'oo nk'ie nga tíña sa: “Nk'ie nga kj'ua jan nįstjin, kj'uaíya ngáhana ngabayoo.” ⁶⁴ Kui b'a maha, b'a tixín nga chúnnta tsjóo santaha nkúhu nga kj'ua nįstjin xi ma jahan. At'aha tsa najmi ma, kutsa kj'uaíhi já ni'yakuyáha ndo nga juun ko ngjuaike ndyjé yjonintehe. As'ai: “Ja j'áíya ngáha ra ngabayoo”, kuitsuhu xuta. Tsa b'a ts'íin jóo, 'yún s'e sa én tsank'á xi kuitju askahan nga xi tjuun.

⁶⁵ B'a kitsú Pilato:

—Tankínko já juun. Tankiún n'e kunntó tsjóo xi nkú ts'ín mjenuu.

⁶⁶ As'ai incha ngjisehe tsjóo. Nku ndjio y'échjanekoho. Y'échjane sisin ko y'entu já jun xi kikunntá yo.

28

B'i kama nk'ie nga j'áiyaha Jesu ngabayoo
(Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Nk'ie nga j'a xuatú, ja tífi ma sen ngáha nistjin xi b'atuts'ihin ra tuntjóo, ngjisehe tsjóo Mariá Magdalena ko Mariá xinkuu. ² As'ai tu nkuhú chón xi tu xí 'yuhún kama. Nku ntítsjehe Ntjaná nibajen nk'a ján. J'aikjexín ndjio xi tjíchjane ankuahá tsjóo ko yo y'ejñasun. ³ Xi nkú joyaha nd'ích'on tjin sénnistjihin ko taba xúxú najyun xi yja xi nkú joyaha nch'án. ⁴ Nk'ie nga incha kikie ntítsjee já jun xi tjincha kunntá tsjóo, tu xí incha kitsankjúhún nga incha kik'atsé. B'a incha kik'ientu xi nkúhu tsa ja k'ien kik'ientu.

⁵ As'ai kinchjako ntítsjee jminchjún nga b'a kitsúhu:

—Najmi tu binkjun. Be nga Jesu xi kis'et'a kruu tbinchisjó. ⁶ Najmi ta ei tijnaha. Ja kaf'áiya ngáha ra ngabayoo xi nkú nga kitsú. Nibáhasoo ante má nga kis'ejña. ⁷ Kitsa tankínk'inyohoo já ni'yakuyáha nga ja kaf'áiya ngáha ra ngabayoo Jesu ko nguai títjuhún ante Galilea. Yo skue. Ja kuaxinyanu ni xi tjihin nga xinnuu.

⁸ As'ai tsitju kitsa kitsa jminchjún aya tsjóo. Títsankjún ko tsjo nkjún tímaha. Tsangatsanka nga ngji tsuyaha já ni'yakuyóo éen. ⁹ Ko nga tjincha fi, tu yohó kisatéjin Jesu ko janiñaha. As'ai incha ngjik'úhún ko kitsubakjá sjai nga kits'íntsjoho. ¹⁰ B'i kitsú Jesu:

—Najmi tu binkjun. Tankínk'inyohoo já nts'é nga katji ante Galilea. Yo skuena.

B'i ts'ín kitsúya já juun ni xi kamoo

11 Nk'ie nga tí_{in}cha fi jminchjún, as'ai ngji k'ua já juun ajin naxinantóo. Ngji tsúyaha já na'mi k'aku ngatentee ni xi kamoó. 12 As'ai kama ñjakú já na'mi k'aku ko jáchá xi ta tjihin xá nga y'éndako xinkjín. As'ai kitsjá nkjúhun toon já juun ko b'a kitsúhu:

13 —B'i tixiún: “Kaf'aijyún já ni'yakuyáha ndo ko kafiko ndyjé yjoninte k'ien nk'ie nga kisuntuféi.”

14 Tsa kuint'é nda tíjuun niu, jin yaj xi nkú n'e chubanijmíkoj. Najmi tu jun fantoho yjonuu.

15 As'ai jak'já já juun tooon ko b'a incha kitsú xi nkú kik'ihin. Kui én xu'bi xi tu yje chubanijmíyahá sa ajihin xuta xi ntje judio tjehen ra santaha nistjin nd'ai.

*B'i ts'in kitsjá xaha Jesu já ni'yakuyáha
(Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)*

16 Já ni'yakuyá xi te nkuu incha ngji ante Galilea asuntu tjenki xi kitsú Jesu. 17 Nk'ie nga incha kieke Jesu, kits'intsjoho, tunga tjihín xi jo jan kamaha. 18 As'ai Jesu ngjisehe já ni'yakuyáha ko b'a kitsúhu:

—Ja kik'aina nga kuatexumaha ndjiojmi ján ko asuntei. 19 Kui nga tankihinnu ko n'e mo xuta ni'yakuyána ngayjee xuta naxinantá xi tjin asuntee. Tatentó xuta tu xi Ntia Na'miu, Ntíu ko Espiritu Santo kamats'ehe. 20 Takúyohoo nga kats'íntjusun ngayjee kjuatexumana. An kúátejñajinnuu ngayje nistjin santaha nkúhu nga kfe asuntee.

Éhen Ntíaná
New Testament in Mazatec, Jalapa de Díaz
(MX:maj:Mazatec, Jalapa de Díaz)

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mazatec, Jalapa de Díaz

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mazateco, Jalapa de Díaz [maj], Mexico

Copyright Information

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mazatec, Jalapa de Díaz

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

e05183c2-7c34-5cdd-8c78-15ea51bd8cbb